POLSKI TOURING KLUB

INFORMATOR

na rok 1935

GARGOYLE
Mobiloil
„BB”
Mobiloil
przodujący olej świata!
VACUUM OIL COMPANY S. A.

INFORMATOR

NA ROK 1935

WYDAWCA: „TURYSTA I AUTO"
OFIC. ORGAN POLSKIEGO TOURING KLUBU
POD REDAKCJĄ KAZ. M. KAŁCZYŃSKIEGO

DRUKARNIA KRAJOWA, WARSZAWA,
CHŁODNA 44 — TELEFON 5.88-70.

TREŚĆ

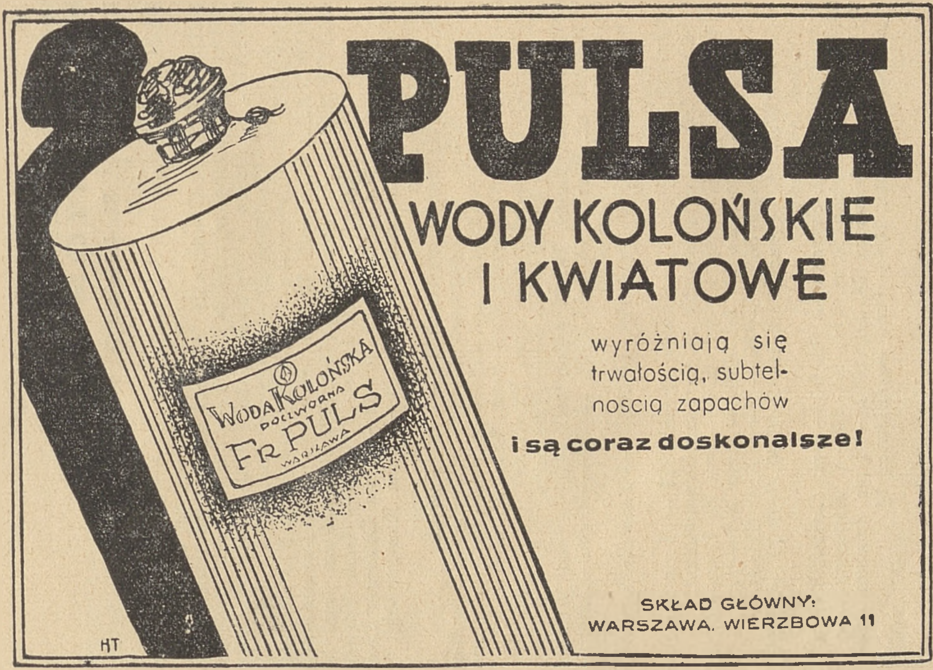
CZĘŚĆ II.

CZĘŚĆ III.

2

Spis miejscowości sprzedaży
opon „STOMIL“

BIAŁYSTOK, ul. Sienkiewicza 27, tel. 323, 663 — f-ma Scheerschmidt i Koch.
BRZEŚĆ n/Bugiem, ul. Soborna 7, tel. 19 — f-ma Blanksztejn
„ „ „ 3 Maja 5, tel. 210 — f-ma Auto-Polesie.
BYDGOSZCZ, ul. Gdańska 24, tel. 1559 — f-ma Butowski i S-ka.
GDAŃSK, ul. Hopfengasse, tel. 2628 — f-ma Fischer i Nickel.
GDYNIA, ul. Marsz. Piłsudskiego, tel. 2070—f. Autotechnika.
„ „ Abrahama 27 — f-ma St. Marlewski i S-ka.
GNIEZNO, ul. Warszawska 9, tel. 324 i 179—f-ma Paweł Ewert.
INOWROCŁAW, Rynek 16, tel. 30 — f-ma K. Lewandowski.
KATOWICE ul. Mieleckiego 10, tel. 307-50 — f-ma Arm W.
„ „ Wita Stwosza 1, tel. 335-54 — f-ma Korund.
„ „ Św. Jana 6, tel. 301-90 — f-ma Generale Pneu.
KOŚCIAN, ul. Poznańska 16, tel. 70 — f-ma Kaczorowski.
KROSNO — f-ma Snop.
KROTOSZYN, Rynek 26, tel. 131 — f-ma Pawlak.
LESZNO, Wlkp., ul. Dworcowa 11, tel. 216 — f-ma Rogalski.
ŁÓDŹ, ul. Piotrkowska 122, tel. 127-77—Stomil—skł. fabryczny.
ŁUCK, ul. Tad. Kościuszki 6 — f-ma Auto-Skład.
MOGILNO, ul. Jagiełły 4 — f-ma Pawełczak.
NOWOGRÓDEK, Rynek 17 — f-ma Accesopon.
OSTRÓW, Wlkp., ul. Wrocławska, tel. 143 — f-ma Wentzel.
POZNAŃ, ul. Wodna 14, tel. 38-32, 38-35 — Stomil—Centrala.
ROWNE — f-ma Kaftal.
SOSNOWIEC, ul. 3 Maja 11a, tel. 166 — f-ma Maleszewski i Rudowski.
STANISŁAWÓW, ul. Sobieskiego 26, tel. 252 — f-ma Rewera.
TARNOPOL, ul. Mickiewicza 21 — f-ma Tennenbaum.
TORUŃ, ul. W. Garbary 15, tel. 35 — f-ma K. Lewandowski.
„ „ Chełmińska 11, tel. 400 — f-ma Autotraktor.
„ „ Mostowa 36, tel. 928 — f-ma Auto-Skład.
WARSZAWA, ul. Trębacka 10, tel. 2-58-00, 2-58-02 — Stomil, skład fabryczny.
WĄGRÓWIEC, ul. Szeroka 12, tel. 94 — f-ma Gotowicz Hipolit.
WILNO, Mickiewicza 9, m. 17a, tel. 757—f. Kamenmacher N.
WILNO, ul. Mickiewicza 24, tel. 1812 — f-ma Zawisza Jan.
WRZEŚNIA, Rynek 18 — f-ma Bujakiewicz Ig.

PULSA
WODY KOLOŃSKIE
I KWIATOWE
wyróżniają się
trwałością, subtelnoscią zapachów
i są coraz doskonalsze!
SKŁAD GŁÓWNY:
WARSZAWA, WIERZBOWA 11
WODA KOLOŃSKA
DOŚWORNA
FR PULS
WARSZAWA
HT

Do Członków i Sympatyków Polskiego Touring Klubu.

Corocznym zwyczajem wydajemy Informator Polskiego Touring Klubu. Piąty zkolei Informator, jakim jest obecny, został rozszerzony przez wprowadzenie działów, które mogą być pożyteczne dla każdego kto uprawia turystykę i ją popularyzuje.

Zagadnieniu turystyki polskiej przewodzą dwie prawdy. Pierwsza to stwierdzenie, że Kraj Nasz posiada ogromną ilość turystycznych osobliwości. Druga prawda to objaw, że większość osobliwości jest mało znana dlatego, że istotne i dodatne znaczenie turystyki nie jest jeszcze dotąd należycie oceniane przez większość naszego społeczeństwa. Ruch turystyczny nie jest jeszcze ruchem powszechnym mimo, że posiada wszystkie dane ażeby takim zostać.

Polski Touring Klub, dąży do jednego wielkiego celu — do ożywienia ruchu turystycznego, do spopularyzowania rodzimej turystyki drogą pobudzenia jaknajszerszych mas naszego społeczeństwa do uprawiania turystyki, a co z tego wynika, do turystycznego zorganizowania Kraju. Jak tej pracy pomóc, co czynić, jak ją rozszerzać, na te pytania odpowiada pierwsza część Inormatora, opisując życie Klubu i warunki zostania jego członkiem.

Informator ma spełnić rolę towarzysza i doradcy. Jako taki chce być na każdej wycieczce i przy każdej dyskusji turystycznej. Chce być wszędzie i nieodstępnie. Chce pomagać i ułatwiać Członkom Klubu w ich czynnościach i zamierzeniach turystycznych. Tak jak w latach ubiegłych, tak i obecnie, oddając Informator od użytku publicznego, prosimy Sz. Czytelników o łaskawe dzielenie się z nami uwagami dotyczącemi ulepszenia tego wydawnictwa.

REDAKCJA.

CO TO JEST POLSKI TOURING KLUB?

Polski Touring Klub jest Stowarzyszeniem zalegalizowanem w Komisarjacie Rządu m. st. Warszawy w rejestrze „Stowarzyszeń i Związków" pod Nr. 80, na mocy decyzji Komisarza Rządu z dnia 30 maja 1933 r. Nr. B.S. II-3-40.

Działalność swą rozciąga Polski Touring Klub (skrót: P .T. Klub) na całą Rzeczypospolitą Polską i teren w. m. Gdańska.

Klub posiada osobowość prawną. Ma prawo używania własnej pieczęci i odznak klubowych. Klub może nabywać i zbywać majątki ruchome i nieruchome, przez kupno i sprzedaż, przyjmować darowizny i zapisy, zawierać umowy i akty hipoteczne.

P. T. Klub istnieje od 1925 r.

JAKIE MA CELE POLSKI TOURING KLUB

Klub ma na celu popieranie i rozwijanie turystyki polskiej oraz propagandę turystyczną Polski zagranicą.

Do osiągnięcia powyższych celów Klub dąży przez: Organizację ruchu trystycznego drogą wyjednywania udogodnień i ułatwień dla turystów, utrzymywanie lokali klubowych, wydawanie czasopism, przewodników i map, urządzanie kursów, odczytów i szerzenie propagandy turystycznej, zbieranie i opracowywanie materjałów naukowych w dziedzinie turystyki, utrzymywanie biur informacyjnych, akcję ku poprawie środków komunikacji i podniesieniu hotelarstwa, popieranie przemysłu turystycznego, organizację wycieczek zbiorowych, krajowych i cudzoziemskich.

Z KIM WSPÓŁPRACUJE POLSKI TOURING KLUB:

Z pokrewnemi stowarzyszeniami w kraju i zagranicą.

W kraju przedewszystkiem z temi, które są zrzeszeni w Związku Polskich Towarzystw Turystycznych i związkami sportowemi. Zagranicą z Alliance Internationale de Tourisme i Conseil Central du Tourisme International — których jest członkiem.

JAK JEST ZORGANIZOWANY POLSKI TOURING KLUB.

Władzami Centralnemi Klubu są: Walne Zjazdy, Rada Naczelna, Zarząd Główny i Komisja Rewizyjna.

W terenie Klub wykonywuje swe cele za pośrednictwem Oddziałów, Kół i Delegatów miejscowych. Oddziały mogą być w razie potrzeby łączone w Okręgi, które są w tym wypadku jedynie organem fakultatywnym. Dla rozwinięcia specjalnych działów turystyki członkowie oddziałów łączą się w sekcje samochodową, motocyklową, kolarską, lotniczą, narciarską, wodną, myśliwską, campingową i t. p.

Zarząd Główny kieruje pracami Klubu w myśl uchwał Rady Naczelnej i administruje majątkiem Klubu.

Organem wykonawczym Zarządu Głównego jest Biuro P. T. Klubu.

KTO MOŻE BYĆ CZŁONKIEM POLSKIEGO TOURING KLUBU.

Osoba fizyczna, która zgłosi się do właściwego Oddziału, Koła lub Delegata wypełni deklarację członkowską, powoła się w niej na dwóch członków Klubu i zostanie przyjęta przez Zarząd Oddziału.

Opłaty członkowskie wynoszą: a) wpisowe (jednorazowo) zł. 3.—, b) składka członkowska płatna do Centrali Klubu zł. 10.— i składka do Oddziału do zł. 6.— rocznie, zależnie od uchwały Oddziału. Żony członków i młodzież akademicka opłacają połowę normalnych składek, c) składki dodatkowe do sekcji, zależne od uchwały danej sekcji. Żony członków i młodzież akademicka opłacają także połowę składek do sekcji.

Legitymacje członkowskie wydaje Biuro Centrali P. T. Klubu w Warszawie za pośrednictwem Oddziału po wniesieniu składek. Do legitymacji potrzebna jest fotografja wielkości jak do dowodu osobistego.

JAKIE PRAWA I KORZYŚCI DAJE NALEŻENIE DO POLSKIEGO TOURING KLUBU.

Członkowie Klubu korzystają z szeregu zniżek za okazaniem legitymacji P. T. Klubu. Zniżki te obejmują: hotele, pensjonaty, przedsiębiorstwa widowiskowe, magazyny prawie

wszystkich branży kupieckich, przedsiębiorstwa komunikacyjne. Wyszczególnienie zniżek znajduje się w II części Informatora w dziale opisowym.

Członkowie klubu mają prawo przyjmowania udziału w wycieczkach, zebraniach, kursach i zabawach, urządzanych przez Klub.

Wolny wstęp do lokalu klubowego, bezpłatne otrymywanie miesięcznika Klubu, bezinteresowne karzystanie z bibljotetki, czytelni. Bezpłatna pomoc biur P. T. Klubu we wszystkich sprawach związanych z wyjazdem, pobytem podróżą. Prawo otrzymywania tryptyków.

Bierne i czynne prawo w wyborach do władz Klubu i szeregu przywilejów członkom należącym do poszczególnych sekcyj — oto najważniejsze korzyści jakie daje swym członkom P. T. Klub.

Przy wyjeździe zagranicę członkowie Klubu mają prawo korzystać z usług Touring Klubów zagranicznych i są przez te kluby uważani jako goście.

Poza stroną materjalną, jest i strona duchowa. Fakt należenia do Klubu, przyjmowania udziału w jego pracach, propaganda zadań Klubu wśród otoczenia, wytwarza samopoczucie rodzimej turystyki, o rozwój i zorganizowanie której dba Polski Touring Klub.

GDZIE SIE MIEŚCI I JAK WYGLĄDA LOKAL KLUBU.

Lokal Centrali P. T. Klubu mieści się w Warszawie przy ul. Kredytowej Nr. 5 na I p. Estetyczne urządzenie wnętrza, przestronność i wygodne rozplanowanie sal — wytwarzają na każdym przychodzącym do naszego lokalu klubowego, przyjemne wrażenie. Ponieważ w przedmiocie celów Klubu nie ma czynności, które mają sprowadzać na członków przesadną powagę czy smutek — władze Klubowe dokładają wszelkich starań, żeby w lokalu naszym panowała atmosfera pogodna i żeby wszyscy członkowie, przebywający w lokalu Klubowym, czuli, że są u siebie samych.

Sala balowa, sala zebrań towarzyskich, czytelnia, sala bridżowa i bufet są dostępne dla członków Klubu codziennie od godz. 18.

Bufet Klubowy jest czynny od godz. 18. W czytelni są wy-

łożone przez cały dzień pisma codzienne, tygodniki i miesięczniki krajowe i zagraniczne.

Salon bridżowy jest czynny codziennie od godz. 18.

Każdy z członków ma prawo wprowadzenia do lokalu Klubowego zaproszonych przez siebie gości.

JAK SIĘ ROZWIJA ŻYCIE TOWARZYSKIE W KLUBIE.

Życiem towarzyskiem Klubu kieruje „Komitet Towarzyski" z Gospodarzem Klubu.

Szeregiem urządzanych koncertów, rautów i zebrań towarzyskich dążymy do przyciągnięcia do lokalu Klubowego jaknajwiększej ilości osób w celu wspólnego poznania się. Tą drogą następuje zespolenie grona naszych członków i wytworzenie miłej, pogodnej atmosfery w Gromadzie Klubowej.

Dla amatorów gry w bridża — okazja zrobienia wielkiego lub małego szlema nadarza się prawie codziennie. Zielone stoliki w salonie bridżowym są bardzo często całkowicie obsadzone, a i bilard Klubowy też nie próżnuje.

Wieczory taneczne w Klubie odbywają się co miesiąc w pierwszą sobotę po pierwszym. W tym dniu członkowie opłacają za wejście na dancing 1 zł. a wprowadzeni goście 2 zł.

Z nastaniem wiosny P. T. Klub rozpocznie organizowanie dla swych członków i wprowadzonych gości wycieczek week-end'owych, na własne tereny campingowe, na każdy wolny od zajęć dzień świąteczny. Z dalszych wycieczek Klubowych są przewidziane wyjazdy do szeregu miejscowości mało znanych, a godnych zwiedzenia. W porze letniej do dyspozycji P.P. członków własna przystań z piękną plażą.

Zarząd P. T. Klubu prosi gorąco wszystkich członków ze stolicy i przyjezdnych z prowincji, ażeby jaknajczęściej odwiedzali lokal Klubowy, czując się jak u siebie w domu, Tak przecież jest w istocie. Lokal jest dla członków — dla ich dobra i użytku.

SEKCJE POLSKIEGO TOURING KLUBU.

SEKCJA MOTOROWA.

Utworzona w roku 1929 jednoczy w sobie członków właścicieli samochodów i motocykli, należących do Klubu. Zebrania sekcji odbywają się w każdy poniedziałek o godz. 20-ejw lokalu

klubowym. Przy Sekcji istnieją Komisje: Techniczna, Porad prawnych, Dla spraw materjałów pędnych, smarów i gum, Rzeczoznawców oraz sportowo-turystyczna.

Sekcja ma na celu współpracę nad rozwojem motoryzacji w Polsce oraz współpracę w dziedzinie drogowej. Organizuje wycieczki, zjazdy i inne imprezy turystyczne, mając na celu popularyzację turystyki motorowej.

SEKCJA NARCIARSKA.

Sekcja Narciarska P. T. Klubu uchwała Rady Nadzorczej z dn. 20 października 1934 r. została członkiem zwyczajnym Polskiego Związku Narciarskiego.

W związku z powyższem członkowie Sekcji Narciarskiej P. T. Klubu korzystają z szeregu ulg kolejowych, schroniskowych, z konwencji turystycznej Polsko-czechosłowackiej, oraz z wielu innych świadczeń, które są przywilejem Polskiego Związku Narciarskiego.

W sezonie 1934/1935 wydawane będą dla członków sekcji narciarskiej P. T. Klubu legitymacje dwojakiego typu: a) legitymacje w oprawie czarnej — w którą zaopatrzony być winnien każdy członek Klubu. Cena tej legitymacji wynosi 1 zł., może być używaną (po całorocznem używaniu)w okresie 4-ch lat. Legitymacja ta, prócz pieczęci Sekcji Narciarskiej P. T. Klubu i podpisów władz sekcji, opatrzona będzie zieloną numerowana nalepką P. Z. N. na rok 1934/1935. Cena nalepki 2 zł. 50 gr. Wraz z legitymacjami wydawane będą bezpłatnie kalendarzyki narciarskie na sezon 1934/1935, zawierające najważniejsze wiadomości dla każdego narciarza w bieżącej zimie. Legitymacje czarne uprawniają do ulg kolejowych i schroniskowych; b) legitymacje żółte,uprawniają do korzystania z konwencji turystycznej Czechosłowackiej i ważne są w czasie od 1-go grudnia r. b. do 30 kwietnia 1935 r. Legitymacje żółte zaopatrzone będą w nalepki brązowe i kosztować będzie łącznie po 1 zł. 50 gr. Legitymacje żółte posiadać mogą jedynie członkowie sekcji zaopatrzeni w legitymacje czarne.

Członkowie sekcji narciarskiej P. T. Klubu nie ponoszą poza wymienionemi kosztami legitymacyj, z których czarna jest tylko obowiązkowa, żadnych inych opłat prócz normalnych składek do P. T. Klubu

SEKCJA KOLARSKA.

Sekcja łączy w sobie członków klubów, dążących do rozwoju kolarstwa turystycznego. Sekcja pracuje w kierunku wyjednywania udogodnień i ułatwień dla turystów kolarskich w sprawach, dotyczących podatków, opłat i formalności związanych z posiadaniem rowerów, ich przewiezień i t. p. Pracuje nad przewodnikami i mapami turystycznemi, przeprowadza studja nad ulepszeniem sprzętu kolarskiego, sygnalizacji, regulacji ruchu, urządzaniem stoisk dla rowerów w miejscach publicznych. Organizuje tereny kampingowe, urządza wycieczki, jazdy turystyczne.

SEKCJA WODNA.

Stworzona w 1933 roku jednoczy wszystkich członków, posiadających sprzęt wodny: kajaki, łodzie, łodzie żaglowe i motorówki.

Opracowuje najpiękniejsze trasy, marszruty, organizuje schroniska. Zdobyła tereny w pięknie położonych miejscowościach na campingi. Sekcja wodna należy do Związku Kajakowego. Sekcja będzie korzystała z przystani i plaży klubowej, której otwarcie nastąpi w końcu maja 1935 r.

SEKCJA MYŚLIWSKA

Stworzona w 1934 r. Sekcja myśliwska bierze udział w zorganizowaniu przez Klub przy współudziale P.B.P. „Orbisu" oraz b. Dyrektora Instytutu Łowiectwa, p. inż. S. Kamockiego, szeregu reprezentacyjnych polowań dla członków zagranicznych Touring Klubów. W ten sposób zostanie wypełniona dotkliwa luka w naszej turystyce, przyczyniając się poważnie do rozwoju polskiej propagandy zagranicą przez tak piękny i atrakcyjny sport jakim niezaprzeczalnie jest myślistwo, w którym dzięki doskonałym naturalnym warunkom jesteśmy w Europie bez konkurencji. W polowaniach tych wezmą oczywiście udział i liczni członkowie Sekcji Myśliwskiej w charakterze gospodarzy.

SEKCJA ESPERANCKA

Sekcja esperancka grupuje w sobie członków, znających i uczących się języka Esperanto. Sekcja organizuje naukę języka, utrzymuje żywy kontakt z towarzystwami esperanckiemi

w kraju i zagranicą. Dąży do spopularyzowania tego języka w świecie turystycznym, opracowuje turystyczny materjał propagandowy, organizuje zebrania dyskusyjne, odczyty i pokazy.

BIURA CENTRALI POLSKIEGO TOURING KLUBU.

Wszystkie biura Centrali Klubu mieszczą się w Warszawie przy ul. Kredytowej Nr. 5, tel. 207-04.

Biura czynne są w dnie powszednie od godz. 9 do godz.16

WYDZIAŁ TRYPTYKÓW I UBEZPIECZEŃ.

Wydział tryptykowy i ubezpieczeń P. T. Klubu oraz Oddziały, wydają dokumenty celne, t. j. tryptyki oraz książeczki z przepustkami zagranicznemi, Międzynarodowe ;Świadectwa Samochodowe, Międzynarodowe Pozwolenia na Prowadzenie „passage en douanes" służy do wielokrotnego przejazdu na terenie całej Europy, bez ograniczeń przejazdów w ciągu całego roku.

Tryptyk służy do wielokrotnych przejazdów w ciągu całego roku tylko do tego kraju, na który został wystawiony.

Opłaty za samochodowe dokumenty celne są następujące:

	Samochód	Motocykl
Tryptyk na Niemcy	zł. 37	zł. 20
„ „ Czechosłowację lub każde inne państwo na rok	„ 60	„ 30
„ „ Czechosłowację ważny na jeden miesiąc	„ 25	„ 15
2 tryptyki: niemiecki i czechosłowacki . .	„ 90	„ 45
2 „ austrjacki i czechosłowacki . .	„ 110	„ 50
3 „ niemiecki, czechosł. i austr.	„ 135	„ 65
Carnet de passages en douane	„ 140	„ 70
Międzynarodowe Świadectwo Samochodowe	„ 12	
Międzynarodowe Pozwolenie na Prowadzenie dla poszczególnego kierowcy po . . .	„ 12	

Celem zapewnienia swym członkom możliwie najdogodniejszych warunków przy zawieraniu ubezpieczeń, P. T. Klub zawarł umowy z towarzystwami ubezpieczeń w Warszawie mocą której członkowie klubu, zawierający ubezpieczenia: a) samochodów, b) od odpowiedzialności cywilnej, c) od następstw wypadków — korzystają z 10°/o rabatu od składki netto.

Wydział załatwia likwidację ewentualnych szkód oraz udziela wszelkich informacji i porad technicznych przez Komisję Rzeczoznawców Sekcji Samochodowej P. T. Klubu.

TURYSTA I AUTO.

Oficjalnym organem prasowym P. T. Klubu jest miesięcznik „Turysta i Auto", wydawany przez Klub ;pod redakcją Kazimierza Marjana Kałczyńskiego.

Miesięcznik ukazuje się regularnie 15 dnia każdego miesiąca.

Otrzymują go bezpłatnie wszyscy członkowie Klubu.

Miesięcznik zawiera szereg ciekawych artykułów dyskusyjnych, zasadniczych i opisowych.

Ze względu na poczytność i dość znaczny nakład, umieszczanie ogłoszeń w organie P. T. Klubu jest dobrym środkiem reklamowym, przenikającym do olbrzymich zastępów czytelników. Ogłoszenia do „Turysty i Auta" są przyjmowane do dnia 4 każdego miesiąca.

Prenumerata roczna (dla osób nie należących do Klubu) wynosi zł. 6.50.

Redakcja i Administracja mieści się w lokalu Klubowym i jest czynna codziennie od 11 do 16, tel. 207-04.

ZNAKI KLUBOWE

Członkowie P. T. Klubu mogą nabyć w diurze głównym w Warszawie i u Delegatów Prowincjonalnych:

— znak klubowy do ubrania (srebrny)	zł.	6.—
— „ „ „ czapki (haftowany)	„	5.—
— „ „ „ samochodu	„	40.—
— „ „ „ „	„	18.—
— chorągiewka klubowa do samochodu	„	3.—
— mapa stanu dróg w Polsce (r. 1933)	„	3.—

ODDZIAŁY P. T. KLUBU.

Katowice, ul. Stawowa 14.
Kraków, ul. Szpitalna 36.
Lwów, ul. Kochanowskiego 16.
Łódź, ul. Andrzeja 4.
Poznań, Plac Wolności 19.
Warszawa, ul. Kredytowa 5.

DELEGACI MIEJSCOWI.

Brześć p./o. — Mirosław Korwin Milewski, ul. Sadowa 9.
Borek Fałęcki — Inż. Tomasz Konic, Zakłady Solvay.
Bukowina Tatrzańska—p. Jadwiga Szczepańska, willa „Turing".
Ciechanówko — pp. Bohdan i Mirosław Kijewscy, dobra rycerskie Ciechanówko.

Częstocice — p. Józef Byczewski, Dyr. cukrowni.
Dobrzelin — p. Stanisław Roman, Dyr. cukrowni.
Horodenka — p. Onufry Kosarski, Dyr. cukrowni.

Kutno — p. Tadeusz Kozłowski, ul. Sienkiewicza 20.
Kalisz — p. Kazimierz Raszewski, szosa Turecka.

Kielce — Inż. Witold Gąsiorowski, ul. Złota 18.
Krotoszyn — burmistrz kpt. Tadeusz Fenrych.
Koło — inż. Tadeusz Kulejowski.
Konin — hr. Mieczysław Kwilecki, maj. Maliniec.
Limanowa — inż. Józef Florjan.

Lublin — mjr. Piotr Rudzki, 2 Dyon Samoch.
Leszno — p. Tomasz Berson.
Lidzbark — p. Kazimierz Życki.
Łowicz — inż. Jan Czarnowski, dyr. Elektrowni.

Mościce k. Tarnowa — inż. Marjan Krzetuski, Państw. Fabr. Zw. Azot.

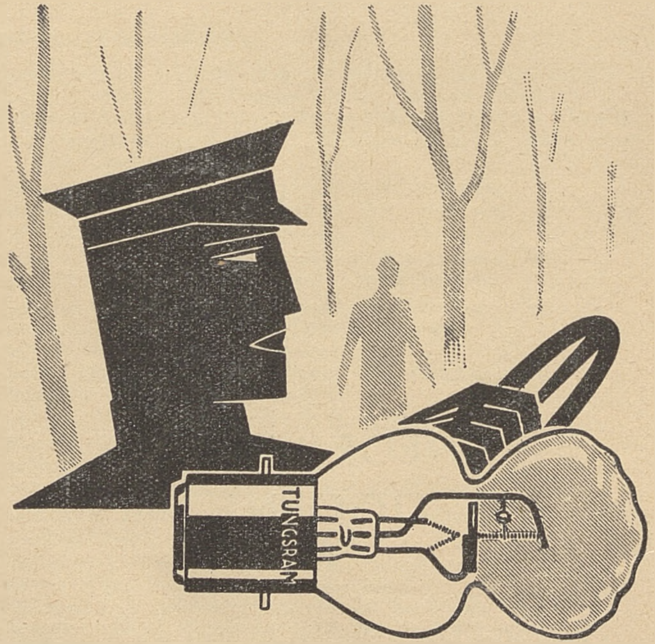
Nowogródek — inż. Franciszek Wiśniowski, ul. Kościelna 14.
Ostrów Wlkp. — p. Józefa Prauzińska.
Pabjanice — p. Stefan Westerski, ul. Łaska 25.
Pleszew — dr. Z. Cichowicz, Marszew p-ta Pleszew.
Puławy — dr. Stefan Lewicki, Państwowy Instytut Rolniczy.
Piotrków Tryb. — p. Jerzy Papiński, Al. 3-go Maja 17, inż. Stanisław Konorski, Al. 3-go Maja 4.

Sosnowiec — inż. Edmund Moszkowski, ul. Małachowskiego 2-a.
Stanisławów — p. Marjan Sitarski, ul. Isakowicza 6-a.
Starogard — p. Stanisław Marjan Szymański.
Środa — p. Ewa Hüttnerówna.
Włocławek — p. Eugenjusz Barcikowski, Żabia 29.

Wilno — p. Ludwik Janowicz, ul. Holendernia 12, p. M. Waligóra, ul. Mickiewicza 11.

Zakopane — dr. Stanisław Aulich, ul. Krupówki 45.

INFORMACJE OGÓLNE

TUNGSRAM FILTRÓWKI

GWARANTUJĄ BEZPIECZEŃSTWO
W NOCY I PODCZAS MGŁY

WYKAZ DNI ŚWIĄTECZNYCH WOLNYCH OD ZAJĘĆ.

1. Wszystkie niedziele.
2. Nowy Rok . . . . 1 stycznia
3. Trzech Króli . . . . 6 stycznia
4. Oczyszczenie N. M. P. . . . . . 2 lutego
5. Drugi dzień Wielkiej Nocy . . . 22 kwietnia
6. Trzeciego Maja . . . . 3 maja
7. Wniebowstąpienie P. . . . . . . 10 maja
8. Drugi dzień Ziel. Świątek . . . . 21 maja
9. Boże Ciało . . . . 31 maja
10. Św. Piotra i Pawła . . . . . 29 czerwca
11. Wniebowzięcie N. M. P. . . . . 15 sierpnia
12. Wszystkich Świętych . . . . . 1 listopada
13. Niepokal. Poczęcie N. M. P. . . . 8 grudnia
14. Boże Narodzenie . . . . . . 25 i 26 grudnia

ŚWIĘTA GRECKO-KATOLICKIE.

(daty podane w nowym stylu).

Boże Narodzenie — 7, 8 i 9 stycznia, Nowy Rok — 14 stycznia, Objawienie Pańskie — 19 stycznia, Trzech Świętych — 12 lutego, Ofiarowanie Chrystusa — 15 lutego, Zwiastowanie N.M.P. — 7 kwietnia, Wielkanoc — 8 i 9 kwietnia, Wniebowstąpienie Pańskie — 17 maja, Zielone Świątki — 27 i 28 maja, Wszystkich Świętych — 3 czerwca, Boże Ciało — 7 czerwca, Narodzenie św. Jana — 7 lipca, Św. Piotra i Pawła — 12 lipca, Przemienie Pańskie — 19 sierpnia, Wniebowzięcie N.M.P. — 28 sierpnia, Narodzenie N.M.P. — 21 września, Podw. św. Krzyża — 27 września, Św. Dmytra — 8 listopada, Św. Michała Arch. — 21 listopada, Oczyszczenie N.M.P. — 4 grudnia, Św. Mikołaja — 19 grudnia, Niepokalane Poczęcie N.M.P. — 22 grudnia.

TARYFA POCZTOWA.

1. Listy zwykłe:

a) Miejscowe:

Za listy zwykłe wagi do 20 g. . . . . . . 15 gr.
" " " " od 20 do 250 g. . . . 30 "
" " " " od 250 do 500 g. . . . 40 "
Za kartki pocztowe:
Pojedyńcze . . . . 10 "
Z opłaconą odpowiedzią . . . . 20 "

b) Zamiejscowe:

Za listy wagi do 20 g. . . . . 25 gr.
" " " od 20 g. do 250 g. . . . . . 50 "
" " " od 250 g. do 500 g. . . . . . 80 "
Za kartki pocztowe zwykłe . . . . 15 gr.
" " " z odpowiedzią . . . . . 30 "
Za druki wagi do 25 g. . . . . 5 "
" " " od 25 g. do 50 g. . . . . 10 "
" " " od 50 g. do 100 g. . . . . 15 "
" " " od 100 g. do 250 g. . . . . 25 "
" " " od 250 g. do 500 g. . . . . 50 "
" " " od 500 g. do 1000 g. . . . . 60 "
" " " od 1000 g. do 2000 g. . . . . 70 "
(tylko pojedyńcze tomy)

c) Zagranicę:

Za listy wagi do 20 g. . . . . 55 gr.
" każde dalsze 20 g. . . . . 30 "
" kartki pocztowe pojedyńcze . . . . . . 30 "
" kartki pocztowe z odpowiedzią . . . . . 60 "
" druki każde 50 g. . . . . 10 "

Do Austrji, Czechosłowacji, Rumunji i Węgier:

Za listy wagi do 20 g. . . . . 45 gr.
" każde dalsze 20 g. . . . . 25 "
" kartki pocztowe pojedyńcze . . . . . 25 "
" kartki pocztowe z odpowiedzią . . . . . 50 "

2. Listy polecone.

Za polecenie listów w kraju dopłaca się . . . 30 gr.
Za polecenie listów zagranicę dopłaca się . . . 45 "

3. Expres.
Za expres w kraju dopłaca się . . . . . 50 „
Za expres zagranicę dopłaca się . . . . 100 „

4. Listy wartościowe.
a) Opłata jak za listy polecone odpowiedniej wagi.
b) Należność asekuracyjna od deklarowanej wartości za każde 100 zł. lub ich część:
przy listach nadawanych w stanie zamkniętym . 10 gr.
przy listach nadawanych w stanie otwartym . 30 „
Wartość podana nie może przekraczać złotych . 10.000

5. Paczki wartościowe.
a) Opłata od wagi jak pod —;
b) Należność asekuracyjna za każde 100 zł. podanej wartości lub ich część . . . . 10 gr.
c) Należność manipulacyjna do 200 zł. podanej wartości . . . . 20 „
ponad 200 zł. . . . . 40 „
Wartość podana nie może przekraczać złotych . 10.000

6. Przekazy pocztowe.

Za przekazy zwykłe do	20 zł.	20 gr.
„ „ „ od	20 — 50 zł.	40 „
„ „ „ „	50 — 100 „	60 „
„ „ „ „	100 — 500 „	100 „
„ „ „ „	500 — 1000 „	150 „
„ „ „ „	1000 — 2000 „	200 „

TARYFA TELEGRAFICZNA.

1. Telegramy.
a) Za telegramy miejscowe zwykłe opłata od wyrazu 5 gr.
Nadto od każdego telegramu zasadnicza opłata . 25 „
b) Za telegramy zwykłe zamiejscowe od wyrazu . 15 „
Nadto od każdego telegramu opłata zasadnicza . 25 „
c) Za telegramy pilne od wyrazu . . . . . . 30 „
Nadto od każdego telegramu opłata zasadnicza . 25 „
Za pokwitowanie nadanego telegramu — 10 gr. Pokwitowanie wydaje się tylko na wyraźne życzenie nadawcy.

2. Przekazy telegraficzne.
a) Opłata jak za przekaz pocztowy;
b) Należność manipulacyjna za sporządzenie telegramu przekazowego . . . . 20 gr.

Sporty zimowe

Do sportów najbardziej zdrowotnych należą sporty zimowe: narciarstwo, łyżwiarstwo, saneczkarstwo. Wspólna cecha — uprawianie ich na idealnie czystem powietrzu, w warunkach wyjątkowo higjenicznych.

NARCIARSTWO.

Dawniej, kiedy narciarstwo uprawiana tylko w górach było ono sportem drogim i wymagającym długiej i żmudnej zaprawy. Dziś coraz bardziej się rozpowszechnia narciarstwo nizinne, możliwe do uprawiania wszędzie, gdzie tylko pada śnieg, stawiające mniejsze wymagania, a dostępne dla każdego. W wielu okolicach zrozumiano już, że narty mogą być nietylko przyrządem sportowym, ale i sprzętem użytkowym, ułatwiającym w czasie zimy lokomocję.

Znaczna ilość przeprowadzonych z inicjatywy Państwowego Urzędu W.F. i P.W. kursów domowego wyrobu nart, dzięki temu sprzęt stał się bardzo tani i łatwy do uzyskania, uczynił, iż narciarstwo stało się już jednym ze sportów najbardziej popularnych; każdy bowiem, kto zasmakował wędrówek po śniegu — musi stać się zwolennikiem turystyki narciarskiej, jeśli nie zacznie marzyć o laurach narciarza zawodnika.

Narciarstwo jest intensywnie rozpowszechniane w wojsku, tak ze względu na swe niezwykłe walory zdrowotne. (wysiłek fizyczny narciarza jest znaczny i rozwija ciało wszechstronnie), jak i dlatego, że podczas kampanji zimowej narty mogą być niesłychanie cennym środkiem lokomocji, umożliwiającym nietylko sprawne funkcjonowanie organów łączności, lecz i szybkie przesuwanie całych ddziałów.

Uprawiać narciarstwo powinien bezwarunkowo każdy: zyska wiele na sprawności fizycznej i zdrowiu, dozna wielu silnych i miłych wrażeń, przysposobi się do pełnienia służby wojskowej.

Sprzęt. Należy zaznaczyć, że sprzęt narciarski, a w szczególności narty i więżby, jest dość różnorodny, w zależności od przeznaczenia. A więc np. cechy charakterystyczne nart do skoków będą zasadniczo inne od cech nart nizinnych, czy górskich.

Narta składa się z płozy i więżby. Długość nart powinna odpowiadać wysokości narciarza z wyciągniętą do góry ręką.

Najbardziej w Polsce rozpowszechnionemi więżbami są więżby systemu Huitfelda i Bilgeri'ego. Ostatnio na rynku ukazały się więżby uniwersalne (nadające się do każdego buta narciarskiego) systemu ppłk. Ziętkiewicza — „Tuz".

Do wyrobu nart turystycznych używane jest prawie że wyłącznie drzewo jesionowe; do wyrobu nart biegowych i do skoków — drzewo hikorowe.

Kijki narciarskie wykonywane są z leszczyny, jesionu i bambusu, zakończone grotem metalowym. Na rękojeści pętla z rzemienia, wdole talerzyk trzcinowy. Długość kijków winien narciarz w ten sposób dobierać, aby sięgały one jego barków.

Ubranie narciarskie składa się z czapki narciarskiej z gęstego ciepłego materjału, z klapkami na uszy i daszkiem, kurtki ciepłej z podobnego materjału, chroniącej przed wiatrem, obszernej, w pasie i w mankietach zaopatrzonej w bumki; spodni — z tej samej tkaniny, długich poza kostkę, niekrępujących ruchów, wgórze obcisłych, wdole ze strzemiączkami, zabezpieczającemi przed wysuwaniem się z trzewików.

Trzewiki ze skóry nieprzemakalnej obszerne, aby pozwoliły na włożenie dwóch par skarpetek, o grubej podeszwie, okutej w miejscu zetknięcia się ze szczękami więżb, ze sznurowadłami rzemiennemi.

Skarpetki — grube wełniane, na które wskazane jest nakładać krótkie 1 metrowe owijacze, zabezpieczające przed wciskaniem się śniegu w miejscu połączenia spodni z trzewikiem.

Bardzo ważną sprawą dla narciarza jest sprawa doboru odpowiedniego smaru do nart, dobranego do śniegu w danym dniu. Źle zastosowany, nawet dobry w innych warunkach, smar może uniemożliwić nam posuwanie się w terenie.

Zadaniem smarów jest ułatwić podchodzenie, jak i zjazd.

Smary wyłącznie zjazdowe lub podchodzeniowe wychodzą z użycia. Smarów zjazdowych można używać jako smarów podkładowych.

Rozróżniamy zasadniczo smary twarde na: a) puch, b) śnieg świeży, lepki, mokry, oraz smary twarde, c) na firn (śnieg wiosenny, ziarnisty) i d) na szreń (twardy, gruboziarnisty, suchy).

Ślizgi nart muszą być pociągnięte terem drzewnym; dopie-

ro na ter przychodzi smar podkładowy. Na podkładowy—przychodzi smar dnia.

Przed smarowaniem ślizgi muszą być suche i chłodne. Każdą warstwę smaru należy zamrażać.

Po nasmarowaniu trzeba narty wypróbować: śnieg sypki i świeży, lepki i mokry powinien się do narty przyczepiać, a przy kroku posuwistym odpadać. W szreń, firn będą się wtłaczały drobiny smaru, uniemożlwiając obsuwanie się i pozwalając równocześnie na krok posuwisty.

Zbytniemu nalepianiu się śniegu skutecznie przeciwdziała paraina.

Na technikę jazdy narciarskiej składa się opanowanie następujących momentów: 1) chody (krok zwykły, fiński, dwukrok, trójkrok i t. p.), 2) podchodzenie, 3) zwroty, 4) zjazdy, 5) hamowanie i 6) zmiany kierunków jazdy.

Bieg narciarski wymaga oprócz technicznego opanowania, dużej sprawności fizycznej, odwagi, szybkiej decyzji, które są ciągle doświadczane i udoskonalane przez pokonywanie przeszkód, w jakie obfitują tereny górskie, a więc skały, drzewa, wykroty przepaście i t. p.

Jeszcze należy wspomnieć o regulaminie sportowym.

Regulamin ten przewiduje następujące konkurencje:

w biegach 1) zwyczajny (12 — 18 km). 2 długi (30 — 60 km). 3) płaski (dystans oznaczony. 4) z przeszkodami o charakterze zjazdowvm (do 8 km). 5) jazda stylowa (2 km). 6) zjazdowy (12 km). 7) rozstawny (12 — 18 km). 8) drużynowy (12 — 18 km). 9) pań (do 8 km). 10) orjentacyjny (przy pomocy mapy i kompasu). 11) młodszych (4 — 12 km) i 12) złożony (kombinacja) — bieg 18 km. i skoki.

Konkurencje skoków są następujące: 1) skoki o charakterze indywidualnym i 2) skoki do kombinacji.

W celu podniesienia wychowania fizycznego w narciarstwie i propagandy tego sportu w jaknajszerszym zakresie, Polski Związek Narciarski ustanowił szereg odznak, których zdobycie jest zaszczytnem odznaczeniem.

ŁYŻWIARSTWO.

Tam, gdzie niema terenów narciarskich, względnie wtedy, kiedy niema śniegu, zawsze można uprawiać łyżwiarstwo. Jestto bezsprzecznie najpowszechniejszy sport zimowy, dla szerokich

mas. Urządzenie ślizgawki jest niesłychanie proste i niekosztowne, łyżwy należą do przyborów sportowych najtańszych. Przy małym wydatku można korzystać ze wszystkich dobrodziejstw, jakie daje świeże zimowe powietrze, a równocześnie zażywać zdrowego ruchu. Łyżwiarskie biegi szybkościowe wymagają wprawdzie dużego toru i specjalnych łyżew i są nie dla wszystkich dostępne, ale zato łyżwiarstwo figurowe (jazda sztuczna) polegające na wykonywaniu na lodzie zgóry ustalonych ewolucyj — może być uprawiane wszędzie i przez wszystkich. Jest ono sportem specjalnie nadającym się dla młodzieży, szczególnie uczącej się, która nie może wyjeżdżać, a posiada do dyspozycji w ciągu tygodnia jedynie nie liczne wolne godziny. Pobliska ślizgawka pozwoli wprowadzić do płuc wile ożywczego tlenu i dostarczy zdrowej rozrywki.

W sporcie łyżwiarskim należy odróżnić dwie jego odrębne odmiany: a) jazdę figurową i b) jazdę szybką.

O ile jazda figurowa, polegająca na wykonywaniu pewnych określonych figur na lodzie w sposób podkreślający harmonję ruchów, wymaga od łyżwiarza przedewszystkiem wrodzonych zdolności, — o tyle jazda zwykła i szybka może być porównywana do biegu lekkoatletycznego, połączonego z opanowaniem techniki jazdy i uprawiana racjonalnie — nadaje - się znako micie dla kobiet. jak i dla mężczyzn, bez różnicy wieku.

Regulamin Polskiego Związku Łyżwiarskiego rozróżnia zawody w jeździe: a) szybkiej, b) figurowej oraz c) tańcach na lodzie.

Biegi do 500 m. są dozwolone na prostej bieżni, jednakże rekordy na prostej są nieważne. W biegach od 500 do 10.000 m., a wszczególności we wszystkich biegach o mistrzostwo, startuje po dwóch zawodników na czas. Przy biegach na poszczególne dystanse decyduje najlepszy czas, natomiast przy biegach na kilka dystansów zwycięża ten, który przejechał wszystkie dystanse i osiągnął łącznie najlepszą punktację.

Jazda figurowa rozróżnia następujące rodzaje zawodów: a) jazda pojedyńcza, b) parami, i d) konkurencja tańców.

Sprzęt łyżwiarski jest sprawą pierwszorzędnej wagi. Nieodpowiedni powoduje stratę czasu i przeziębienia; dlatego każdy łyżwiarz powinien dbać o właściwy dobór ubrania i sprzętu.

Przy jeździe zwykłej — ubranie ciepłe, lecz lekkie i wygodne. Takie same przy jeździe figurowej. Przy jeździe szyb-

kiej — ubranie trykotowe (spodnie i koszulka) dobrze przylegające do ciała.

Obuwie do jazdy figurowej sznurowane od noska, podeszwy niezbyt grube, wysokość buta 30 cm., obcasa 2 cm., w palcach swobodna przestrzeń dla zapobieżenia odmrożeniom. Obuwie do jazdy szybkiej — sznurowane od noska, z cholewką do kostki, o podeszwie pojedyńczej, bez obcasa.

Łyżwy do jazdy figurowej najlepsze — typu Salchow: stal hartowana, szerokości od 4 — 6 mm., wysokość łyżwy od 40 — 50 mm. Przy przymocowaniu należy uważać, żeby pod piętą ostrze przechodziło od środka o 2 mm. bliżej strony wewnętrznej, a przód ostrza pod końcem dużego palca. Łyżwy do jazdy szybkiej przymocowują się do buta najlepiej przez przynitowanie, pokrywając od wewnątrz buty suknem. Ogólnie używane są łyżwy systemu „Hagen" o prostem długiem ostrzu, szerokości 0,5 — 2 mm. Jako łyżwy zwykłe, uniwersalne, nadające się do każdego trzewika, wymienić należy popularne „Turfy".

Terenem jazdy łyżwiarskiej zwykłej, niezawodnicej, może być każda powierzchnia równo zamarznięta, czy to naturalna, czy sztuczna. Zawody natomiast wymagają prawidłowej i przepisowej bieżni łyżwiarskiej.

SANECZKARSTWO.

Saneczkarstwo, tak popularne wśród najmłodszych, przy odpowiednim większym torze może być z powodzeniem uprawiane zarówno przez młodzież starszą, jak i przez dorosłych. Zbliża się ono wtedy do formy czysto sportowej, do wyścigów bobslejowych — dających olbrzymie wrażenia, wymagających nadzwyczajnej odwagi i wyjątkowego opanowania nerwów.

Uprawianie sportu saneczkowego wymaga terenów falistych, a wszczególności odpowiedniego toru, umożliwiającego osiągnięcie większej szybkości.

W zawodach rozróżniamy następujące konkurencje: w męskiej — jazda panów pojedyńczo, jazda panó:w parami; w kobiecej — analogicznie oraz jazda mieszana parami.

Do zawodów dopuszcza się wszystkie rodzaje sanek bez ograniczenia wagi, lecz z wewnętrznym rozstawem płóz najwyżej 48 cm.

Zasadnicze przepisy jazdy są następujące.

O kolejności startu decyduje losowanie. Kontroler przed zawodami sprawdza tor. Start saneczek odbywa się bez obcej pomocy. Zawodnicy ruszają zwykle w odstępach 1-minutowych. Meta i miejsce startu powinny być wyraźnie zaznaczone. Tor musi być na całej długości chroniony przed przechodniami i t. p.

Zasadniczo regulaminy przewidują jazdę w pozycji siedzącej, przy sterowaniu dowolnem. Mechaniczne środki do przyśpieszenia biegu sanek są wzbronione. Przy wymijaniu winen wyprzedzany na znak wymijającego usunąć się z drogi. Zamykanie przeciwnika jest niedozwolone. Czas określają sędziowie na podstwie przeciętnej przynajmniej dwóch stoperów.

Sprzęt saneczkarski stanowią jedynie sanki. Poza typami zwykłemi znane najbardziej są: bobsleje, boblety i skeltony.

Ubranie wełniane, ciepłe, zabezpieczające przed chłodem i wichrem w czasie jazdy.

Tory rozróżniamy naturalne i sztuczne. Tory naturalne stanowią trasę zwykłej drogi górskiej, tory sztuczne — są to trasy specjalnie założone o nachyleniach odpowiednio dostosowanych i zabezpieczonych krzywiznach.

Kolarstwo.

Rower stał się u nas, za przykładem zagranicy, rozpowszechnionym środkiem lokomocji, pozwalającym wolne od pracy południa i niedziele spędzać na przyjemnej i pożytecznej wycieczce.

W sporcie zawodniczym kolarskim rozróżniamy kolarskie wyścigi szosowe i torowe. Dla nas mogą mieć znaczenie iwartość tylko te pierwsze. Uprawianie kolarstwa szosowego pozwala nam wzmacniać organizm fizycznie, a równocześnie uzyskać sprawność specjalną, mającą dla celów wojskowych duże znaczenie; dobry kolarz szosowy będzie mógł zawsze być użyty jako łącznik.

Wyścigi szosowe, rozgrywane zależnie od wieku i sprawności uczestników na dystansach od 15 do 350 i więcej kilometrów, wymagają wielkiej wytrzymałości fizycznej i moralnej i wyrabiają hart ciała i ducha Uczą zawziętcści, przezwyciężania zmęczenia, walki z wichrem, kurzem, pragnieniem, głodem —

jednem słowem doskonale przygotowują do warunków wojennych żołnierza. Dlatego kolarstwo szosowe zasługuje na uwagę.

Najważniejszym sprzętem kolarza jest rower. Istnieje kilka odmian rowerów w zależności od przeznaczenia: turystyczny, zawodniczy szosowy, zawodniczy torowy, do jazdy za motorem i dla pań.

Nas interesuje przedewszystkiem rower turystyczny. Musi to być maszyna mocna i niezawodna w użyciu. Kierownica lekko wygięta do góry, dobrze sprężynujące siodełko. Rozstawienie siodła i kierownicy powinno być takie, aby zapewniały kolarzowi wygodną pozycję i pracę nóg. Nie należy używać przekładni większej niż 64 — 68, t. j. aby przy pełnym obrocie pedału rower przeszedł najwyżej 5,5 m. Wolne koło bordzo wskazane. Coraz większą popularnością cieszą się szerokie gumy „balony" świetnie chroniące od wstrąśnień przy jeździe w nierównym terenie.

Ubranie kolarza-turysty lekkie, wygodne; na ciele konieczna cienka koszulka od potu, na nogach obcisłe, lecz wygodne pantofle. W plecaku zwykły ekwipunek turystyczny.

Ograniczenia terenowe dla kolarza-turysty prawie że nie istnieją: rower przejedzie najmniejszą bitą dróżką z tą samą łatwością, co po szosie, na piaskach bez trudu zbytniego może być przeniesiony na ramieniu.

Turystyka.

Turystyka jest to wycieczkowanie, wędrowanie i poznawanie kraju. Stąd z turystyką łączy się krajoznawstwo, jako czynnik o wielkim znaczeniu społecznem.

Wędrować można w sposób rozmaity: koleją, samochodem, motocyklem, rowerem, kajakiem, końmi i t. d., wreszcie pieszo; można odbywać wycieczki w terenie płaskim i wgórach, może to być zwykła wycieczka piesza, może być narciarska.

Zpunktu widzenia wychowania fizycznego, oczywista, największą wartość będą posiadały wędrówki piesze, zwłaszcza górskie, które odbywają się w idealnych warunkach zdrowotnych i wymagają znacznego wysiłku i wytrwałości.

Niezależnie od tych wartości turystyka pieszo umożliwia

przedewszystkiem poznanie własnego kraju, a także uczy życia na łonie przyrody.

Jak się ubrać na wycieczki turystyczne?

Tak, jak wycieczki są różnorodne, tak i ubranie w zależności od typu wycieczki i pory roku ulega zmianom.

Zasadniczo można jednak podać pewne wskazówki ogólne:

Bielizna najodpowiedniejsza jest cienka wełniana. Swetry dobre są jedynie na wycieczki zimowe. Jeżeli się niema bielizny wełnianej dobrze jest pod koszulę wkładać drugą, cienką siatkową.

Ubranie najlepsze jest wełniane. Marynarka swobodna z możliwie dużą ilością kieszeni, spodnie krótkie, luźne w kolanie, niekrępujące ruchów.

Buty — dobrze dopasowane, nieprzemakalne trzewiki. Na wycieczki poważniejsze, cięższe — trzewiki grube, ciężkie i mocne; na wycieczki lżejsze i krótkie — wystarcza nawet obuwie płócienne.

Skarpetki pończochy — wełniane, niezbyt cienkie (co ułatwia w pewnym stopniu przewiew w bucie, czy pantoflach). Dla uchronienia się od obcierania nóg w czasie marszów dobrze jest wytrzeć nogi czystym talkiem.

Do ekwipunku turystycznego mysimy dodać jeszcze wierzchnie okrycie wełniane (wygodne) lub nieprzemakalne, plecak z tkaniny również nieprzemakalnej dopasowany do wysokości turysty i laskę mocną, dobrze okutą.

Na głowę najpraktyczniejszy jest beret.

Z inych przedmiotów zabieramy na wycieczkę kilkudniową: zmianę bielizny (pamietajmy o możliwem przemoczeniu!), zapasowe skarpetki, chustki, prześcieradło pled.

Oprócz tego przybory do szycia, zapałki, świecę, szczotkę do czyszczenia, do włosów, do zeoów, mydło, grzebień, watę hygroskopijną, przybory do jedzenia, scyzoryk uniwersalny, zegarek, dowód osobisty, kompas, notatnik, ołówek, maszynkę spirytusową, latarkę elektryczną i, o le mamy, aparat fotografczny i lornetkę.

Przedmioty powyższe należy odpowiednio posegregować, popakować w osobne woreczki, następnie umieścić w plecak.

Co do zachowania się na wycieczkach — przedewszystkiem należy pamiętać o poszanowaniu przyrody: nie wolno bez-

myślnie niszczyć roślin i kwiatów, wycinać scyzorykiem na korze znaków i liter, deptać łąk, zanieczyszczać pól i lasów, nie rzucać w lesie niedopałków i staranie przed odejściem gasić rozpalone ognisko.

Zachowywać należy się tak, żeby osobą swoją jaknajmniej przeszkadzać innym, nie hałasować, nie strzelać do zwierząt, nie niszczyć zabytków architektury historycznej.

Kilka szlaków turystycznych.

Proponujemy PP. Członkom Klubu odbycie w ciągu 1935 roku wymienionych tu wycieczek. Jeśli nie wszystkich to chociaż kilku. Można je odbyć koleją i autobusem, prywatnym samochodem i pieszo, tam gdzie niema autobusu czy kolei. Przy każdej wycieczce jest podany czas jej trwania, który należy rozumieć jako czas potrzebny na racjonalne zwiedzenie i dostatni wypoczynek.

PODOLE.

Podole pod względem turystycznym posiada mnóstwo osobliwości. Bogata przeszłość historyczna obok malowniczych i charakterystycznych jarów, rzek, najcieplejszy w Polsce klimat (w południ. części Podola), aflisty teren oraz dobre drogi ułatwiają turyście poznanie tej pięknej części kraju. Wycieczka o charakterze — antropogeograficznym. Marszruta: (Lwów) — Złoczów — Olesko — Podhorce — Tarnopol — Zbaraż — Trembowla — Podgórzany — Grzymałów — Miodobory — Kręcilów — Chorostków — Czortków — Zaleszczyki — Czerwonogród — Uścieczko — Okopy Św. Trójcy — Krzywcze — Buczacz — Monasterzyska — Podhajce — Brzeżany.

Czas trwania wycieczki 6—7 dni.

POKUCIE.

Wycieczka ta zaznajamia uczestników z częścią woj. Stanisławowskiego, t. zn. z największą jego osobliwością, którą jest Huculszczyzna. Huculi, malowniczo ubrani ruscy górale, żyją po dzień dzisiejszy ciekawem życiem pierwotnych plemion górskich. Piękna dolina Prutu, dzikie Gorgany, oto również przy-

nety rzadko spotykane. Wycieczka o charakterze etnograficznym. Marszruta: Kołomyja — Kosów — Jaworów — Żabie — Worochta — Jaremcze — Stanisławów.

Czas trwania wycieczki 5 dni.

ŚWIĘTOKRZYSKIE.

Nikt nie zdoła się oprzeć urokowi Gór Świętokrzyskich i miejscowości położonych w pobliżu. Zostawiają niezatarte wrażenia, że każdy, kto raz je zobaczył, chce wrócić ponownie. Wycieczka o charakterze etnograficzno-gwaroznawczym. Marszruta: Kielce — Zagnańsk — Kajetonów — Masłów — Brzezinki — Czekoty — Wilków — Św. Katarzyna — Krajno — Górno — Niwki — Cisów — Widełki — Makoszyn — Lechów — Bartoszewiny — Trzcianka — Nowa Słupia — Św. Krzyż — Hucisko — Mirocice — Łonina — Podgórze — Świętomarz — Wierzbnik.

Czas trwania wycieczki 5 dni.

ŚLĄSK I WYŻYNA OLKUSKA.

Poznanie ziemi Śląskiej z jej bogactwami mineralnemi, naszej skarbnicy węgla, niezliczonych hut, cynkowni i t. d. — oto cel wycieczki. Poza północną, zadymioną częścią Śląska, wycieczka pozna również i cześć południową, zwaną zieloną z jej górami (Beskid Śląski), lasami i malowniczemi kościołkami z drzewa. Charakter wycieczki — geologiczno-przemysłowy. Marszruta: Kraków — Krzeszowice — Czerna — Mienkinia — Olkusz — Sosnowiec — Katowice — Chorzów — Szarlej — Rybnik — Paruszowice — Bielsko — Biała — Goleszów — Ustrów — Cieszyn.

Czas trwania wycieczki 6—7 dni.

POLESIE.

Niema obecnie w całej Europie kraju tak niezmiernie ciekawego jak Polesie. Dziewiczy krajobraz, bez śladów działalności ręki ludzkiej. Pełny mroku i ciszy odwieczny bór, rozległe łąki, rzadkie gatunki świata zwierzęcego i jednocześnie ciekawe zwyczaje ludności, stroje ludu, stwarzają fakt, że wycieczka na Polesie przez odrębność wyniesionych z niej wrażeń jest jedną z najciekawszych wogóle. Charakter wycieczki —

etnograficzny. Wycieczkę najlepiej odbyć w pełni lata lub na początku jesieni. Marszruta: Łuniniec — Łuszcza — Wełuta — Czuczewicze — Borowiki — Kormuż — Chock — rz. Łań — Płużyce — Chorostków — Hryczynowicze — Połościewicze — Lenin — Mikarzewicze — Łachwa — Pińsk.

Czas trwania wycieczki 6—7 dni.

WILEŃSZCZYZNA I BRACŁAWSZCZYZNA.

Urok falitego terenu, rozległych lasów, malowniczych jezior, wspaniałe zabytki architektury w okazach zamków i kościołów — oto osobliwości mało dotychczas znanej ziemi wileńskiej. Wycieczka, którą projektujemy, ma charakter — antropogeograficzny. Marszruta: Wilno — Mickuny — Wawryszki — Michzliszki — Kobylnik — Miadzioł — Mikolce — jez. Narocz — Postawy — Widze — Opsa — Drusiewicze — jez. Bohiń — Puszcza Bilmoncka — Platerowo — Zamorze — Brasław — Druja.

Czas trwania wycieczki 6 dni.

NOWOGRÓDZKIE I OSZMIAŃSZCZYZNA.

Wsławione poezją i legendami jezioro Świteź, Nowogródek z ciekawemi zabudowaniami, niezmierzone lasy — to w kilku słowach osobliwości tej wycieczki o charakterze literacko-zabytkowym. Marszruta: Wilno — Oszmiana — Krewo — Boruny — Holszany — Bogdanów — Lida — Nowojelnia — Nowogródek — Czombrów — Świteź — Worończa — Tuchanowicze — Mir — Nieśwież — Słonim.

Czas trwania wycieczki 6—7 dni.

WIELKOPOLSKA.

Zewnętrzny wygląd zachodnio-europejski. Miasta tego „spichlerza Polski" zachowały wiele zabytków historycznych godnych zwiedzenia. Charakter wycieczki — gospodarczy i zabytkowy. Marszruta: Kalisz — Lisków — Szczypiorno — Skalmierzyce — Witaszyce — Koźmin — Krotoszyn — Rawicz — Krobia — Podliszki — Chwatków — Poznań — Kruszwica — Gopło.

Czas trwania wycieczki 6 dni.

Sporty wodne.

Sporty wodne — wioślarstwo, żeglarstwo i kajakarstwo, odgrywają tę rolę w lecie, co narciarstwo i łyżwiarstwo w zimie. Zbliżają do przyrody ,odrywając od niehigienicznych warunków życia miejskiego, pozwalają oddychać świeżem, czystem powietrzem, grzać się na słońcu i zażyżwać ruchu. Wioślarstwo wyścigowe jest sportem nadzwyczaj intensywnym i kosztownym (tabor), zato turystyka wioślarska jest bardzo przystępna, dając niesłychanie wiele radości. W jeszcze większym stopniu daje je kajakarstwo, które ostatnio stało się tak popularne. Kajak — który można bez trudu sporządzić we własnym zakresie, kosztuje bardzo mało, może być przewieziony koleją za małą opłatą (na warunkach jak rower) i pozwala wędrować po najmniejszych rzeczkach, zwiedzać kraj i żyć w najbardziej prostych, naturalnych warunkach. Wycieczka kajakowa ma dla młodzieży duży urok, a równocześnie posiada wyjątkowe walory wychowawcze; młody człowiek, który sam, bądź w towarzystwie kolegi-rówieśnika, przebył kajakiem kilkaset kilometrów — przez to samo stał się o 50% bardziej zdatnym do samodzielnego życia. Każdy młody chłopiec, a szczególnie junak, przynajmniej raz w życiu, powinien odbyć dłuższą, samodzielną wycieczkę kajakową — nigdy w życiu jej nie zapomni.

Sport wioślarski obejmuje trzy odrębne działy: a) wioślarstwo spacerowe, b) turystykę wodną i c) sport regatowy.

Dla nas najważniejszemi działami będą pierwsze dwa, z uwagi na to, że mogą być uprawiane przez najszersze masy ludności naszych miast.

Tabor wioślarski stanowią: łodzie spacerowe, turystyczne i ćwiczebne oraz regatowe. Inny podział klasyfikuje: łodzie na wiosła długie i krótkie.

Wioślarskie mistrzostwa Polski i międzynarodowe imprezy rozgrywane są w następującej kolejności a) czwórki, b) dwójki bez sternika, c) jedynki, d) dwójki, e) czwórki bez sternika, f) dwójki podwójne i g) ósemki.

Oddzielne miejsce należy się kajakarstwu, które posiadając mniej zalet czysto sportowych od wioślarstwa, poszło w masy, udostępniając poznawanie kraju, nawet w terenach niedostępnych dla łodzi wioślarskich.

Wiosłowanie w kajaku jest rzeczą bardzo łatwą i nie wymaga tak długiej nauki, jak wioślarstwo. Kajakowiec siedzi zwrócony twarzą w kierunku jazdy i sam kieruje łodzią, bądź za pomocą steru, bądź wioseł. Ten sposób wiosłowania wpływa dodatnio na rozwój klatki piersiowej. Zwykła jazda może być urozmaicona przez dodanie żagielka, lub motorku.

Zasadniczo rozróżniamy dwa typy kajaków: a) składaki i b) kajaki drewniane. Pierwsze — bardzo wygodne, lecz narazie jeszcze kosztowne (około 400 zł.), drugie znacznie tańsze (50 — 150 zł.), nadające się doskonale do wycieczek turystycznych, lecz trudniejsze przy transporcie. Odmianą kajaka drewnianego jest „kandyjka" — u nas mało rozpowszechniona.

Regulamin sportowo-turystyczny Polskiego Związku Kajakowego dzieli kajakowców na 3 kategorje: a) włóczków, b) włóczęgów i c) wygów z podaniem warunków próby i praw im przysługujących. Przy ocenie wycieczek decydującemi czynnikami są: jakość szlaku, jego nowość i warunki w jakich wycieczka się odbyła. Kilometraż stanowi czynnik wtórny. Prócz odznak honorowych ustanonwiono w regulaminie 4 nagrody przechodnie 1) „Łososia' — za najwybitniejszy indywidualny wyczyn turystyczny sezonu, 2) „Węgorza" — za najciekswszą kajakową wycieczkę odkrywczą, 3) „Pstrąga" — dla zwycięscy w indywidunalnym, długodystansowym wyścigu górskim o mistrzostwo Polski i 4) „Śledzia" — dla klubu za najlepszy w sezonie średni kilometraż, osiągnięty przez członków.

Sprzęt kajakowca i wioślarza stanowią łodzie i ich wyposażenie. O typach łodzi i kajaków mówiliśmy wyżej. Na wycieczki turystyczne należy zabierać ten sam ekwipunek, co na wycieczki zwykłe, przedewszystkiem zaś namiot, pled, kuchenkę, zapas podręczny żywności, ubranie stosowne i t. p.

Terenem wioślarstwa zwykłego, turystycznego może być każda głębsza rzeka, jezioro, staw. Regatowego — specjalne odcinki rzek o właściwych torach, niestety w Polsce nieliczne.

Łatwiejsze jest położenie kajakowca, którego łódź nieznacznie się zagłębia, przeto bez trudności dochodzi do wszystkich niemal zakątków kraju.

Szlaki kajakowe.

A. WYCIECZKI JEDNODNIOWE.

WISŁĄ:

Warszawa—Modlin—Nowy Dwór. Spływając z przystani w dół rzeki mijamy Bielany, Młociny i Jabłonnę i w ciągu 5—6 godzin 547 słupa kilometrowego wpływamy tuż za starym spichrzem w prawo na Narew. (Od Warszawy do ujścia Narwi 36 Km.). Narwią w górę rzeki około 2 Km. do mostu kolejowego. Lądować na lewym brzegu, tuż za mostem. Stąd około 400 m. do dworca kolejowego w Nowym Dworze. Powrót do Warszawy koleją. Pociągi co dwie godziny. Cena biletu kolejowego 1.80 zł. Przy cięższym bagażu lądować na prawym brzegu przy moście, gdzie łatwiej o dorożkę na dworzec. Cena kursu zł. 150.

Warszawa—Zakroczym. Z przystani w dół rzeki do Zakroczymia 44 Km. czas spływu 6—7 godzin. Powrót statkiem o g. 23.10. Do Warszawy przybywamy około 5-ej rano. Cena biletu zł. 2.10. Za kajak zmontowany opłata wynosi zł. 2.40, za kajak spakowany — zł. 1.40. Uwaga: Przy niskim stanie wody punktualność a nawet możliwość powrotu wątpliwa!

Góra Kalwarja—Warszawa. Dojazd do Góry Kaiwarji kolejką Grójecką. Odjazd o g. 6.00 lub 7.55 z dworca przy ul. Puławskiej. Ze stacji w Górze Kalwarji do brzegu Wisły $^{3}/_{4}$ klm. Długość spływu do Warszawy 35 klm., 5—6 godzin. Uwaga: przy silnym wietrze pod wodę droga bardzo uciążliwa.

Warszawa—Helgoland. Jedna z najpopularniejszych wycieczek niedzielnych. Z przystani Wisłą w górę rzeki około 13 Km. Na 498 kilometrze od Warszawy piękna, zarośnięta wikliną wyspa, zwana przez wioślarzy Helgolandem. Piękna plaża zarówno na wyspie jak i na brzegu Wisły od strony Warszawy. Po drodze na Helgoland „Osiedle" Warszawskiego Towarzystwa Wioślarskiego na 503 kilometrze od Warszawy, zaopatrzone w bufet dostępny dla wszystkich.

Warszawa—Wilanów. Z Warszawy pod wodę do 505 kilometra stąd wprawo pod wodę rzeczką Wilanówką. Przy par-

ku w Marysinie do Wilanówki wpada Jeziorka. Jechać trzeba wprawo łachą wilanowską do parku. Od Warszawy około 3 g. wiosłowania. Powrót tą samą drogą lub kolejką wilanowską.

NARWIĄ:

Zegrze—Modlin. Dojazd koleją o g. 8.00 z dworca gdańskiego do Zegrza. Cena biletu zł. 1.50 Składać na łące poniżej mostu do Narwi. Odległość od stacji kolejcwej około 300 m. Spływ w dół rzeki około 29 Km. około 4—5 godzin. Prąd leniwy. Po drodze bardzo piękne, urwiste brzegi około wsi Dębe-Wielkie. Przed mostem kolejowym lądować na prawym lub lewym brzegu (vide Warszawa — Nowy Dwór). Powrót z Modlina koleją o g. 19.11, 20.05 lub; 22.20. Cena biletu kolejowego zł. 1.80. Jedna z najbardziej malowniczych wycieczek w najbliższej okolicy Warszawy. Polecenia godny jest również wyjazd w sobotę w godzinach popołudniowych. Po złożeniu kajaka w Zegrzu płyniemy w górę Narwi około 1 Km. Nocleg na wyspie pod namiotem. Następnego dnia spływ do Modlina.

PILICĄ I WISŁĄ:

Warka—Góra Kalwarja. Odjazd z Warszawy kolejką grójecką z dworca przy ul. Puławskiej o g. 7.35 do Góry Kalwarji. Tu przesiąść na autobus do Warki. Cena biletu zł. 2.50. Spływ Pilicą około 16 Km. oraz Wisłą 3 Km. do Góry Kalwarji, skąd powrót kolejką grójecką do Warszawy. Odjazd pociągów 18.36 lub 20.06. Cena biletu zł. 1.50. Kto ma czas może oczywiści nocować w Górze Kalwarji i następnego dnia wracać Wisłą na przystań do Warszawy.

RZĄDZĄ:

Zawadv—Zegrze. Z Warszawy odjeżdżamy kolejką Marecką do stacji Radzymin. Odjazd pociągów o g. 7.30 lub 8.40. Cena biletu zł. 1.40. Z Radzymina jedziemy furmanką do wsi Zawady. Koszt furmanki zł. 1.50 — 2.50. Kajak składamy powyżej mostu. Spływ w dół rzeczki około 20 Km. Rzeczka dzika, gęsto zarośnięta i ogromnie malownicza. Po drodze jeden młyn w Siwku obnosimy. Po wypłynięciu na Narew naprzeciwko Zegrzynka bierzemy się w lewo i spływamy jeszcze około 4 Km. do Zegrza,

skąd wracamy pociągiem o g. 21.23. Koszt biletu zł. 1.50. Wycieczka b. wskazana dla poznania charakteru małych podwarszawskich rzeczek.

B. WYCIECZKI Z SOBOTY NA NIEDZIELĘ.

WISŁĄ:

Mniszew—Warszawa. Z Warszawy wyruszamy statkiem w górę rzeki. (Przystań przy moście Kierbedzia) o g. 21.30. W Mniszewie lądujemy o świcie. Godzina przyjazdu zależna jest od stanu wody. Cena biletu do Mniszewa wynosi zł. 3.60. Opłata za kajak zmontowany zł. 2.60, spakowany zł. 1.50. Spływ do Warszawy 56 Km. na co potrzeba 7—8 godzin. Przy wietrze w górę Wisły powrót jest bardzo uciążliwy, często nawet wykluczony. Wracać można ew. i z Góry Kalwarji kolejką grójecką. Poniżej ujścia Pilicy, w charakterystycznym jarze na warszawskim brzegu b. dogodne miejsce do południowego postoju.

Warszawa—Czerwińsk. Z przystani spływ w dół rzeki do Czerwińska 68 Km. Czas spływu 8—9 godzin. Postój południowy poniżej Modlina. Powrót statkiem z Czerwińska o 20 50. Statek ten przychodzi do Warszawy około godziny 3-ej rano. Przy niskim stanie wody przybycie punktualne b. ryzykowne. Zdarzają się kilkugodzinne opóźnienia. Cena biletu zł. 3.—. Opłata za kajak zmontowany zł. 2.80, spakowany w futerałach zł. 1.50.

JEZORKĄ, WILANÓWKĄ I WISŁĄ:

Gołków—Warszawa. Dojazd z Warszawy kolejką grójecką do Gołkowa. Odjazd z dworca przy ul. Puławskiej o g. 15.30 lub 16.33. Cena biletu zł. 1.05. Od stacji do młyna na Jezorce około 1 Km. Furmanka 1.— zł. Składać na łące poniżej młyna. Początkowo prąd b. bystry i nieco kamienisty. Jazda zwłaszcza przy wysokim stanie wody b. efektowna. Po drodze młyny w Chylicach i Skolimowie jak również 3 tamy należy obnieść Spływ Jeziorką około 25 Km., Wulanówką do wsi Borek — 20 Km. do ujścia Wisły. Wisłą 5 Km. do Warszawy. Trasa do Jeziorny b. malownicza, za Jeziorną wodę zanieczyszcza fabryka celulozy. Czas trwania spływu można skrócić, przewożąc

obok wsi Oborki kajak końmi $^{3}/_{4}$ Km. do Wisły. Spływać do Warszawy w lewo Wisłą, wyzyskując jej szybki prąd i brak zakrętów.

PILICĄ I WISŁĄ:

Białobrzegi—Góra Kalwarja. Do Białobrzeg wyjżdżamy autobusem linji Warszawa — Radom z dworca autobusowego w Al. Jerozolimskich. Odjazd autobusu g. 13.40 lub 17.30. Czas przejazdu godzina i trzy kwadranse. Koszt biletu zł. 4.— od osoby, kajak bezpłatnie w stanie spakowanym na dachu autobusu. Uważać na możliwość uszkodzenia kajaka przez inne bagaże! Składać kajak przy moście przed Białobrzegami. Spływ w lewo Pilicą do Wisły 45 Km. Przy jeździe na żaglu uważać na liny od promów! Wisłą do Góry Kalwarji w dół rzeki 19 Km. Powrót z Góry Kalwarji kolejką grójecką o g. 18.36, 20.06 lub 21.37. Cena biletu zł. 1.50. Kto ma czas, może przedłużyć tę wycieczkę spływając Wisłą 35 Km. do Warszawy.

BZURĄ:

Trojanów—Wyszogród. Dojazd z Warszawy koleją z dworca Głównego do Sochaczewa. Pociąg odchodzi o g.16. Cena biletu zł. 4.50. Można również jechać pociągiem pośpiesznym z tegoż dworca o g. 1.25. Od stacji w Sochaczewie dorożką lub furmanką do młyna w trojanowie. Składać poniżej młyna. Do Bzury można dojechać i bliżej lecz ze względu na młyn, warto rozpocząć spływ omijając konieczność przenoszenia. Długość spływu Bzur do Wisły Km. 36. Po drodze 1 młyn w Zwierzyńcu. Trasa b. piękna, zwłaszcza wiosną przy kwitnących łąkach. Powrót statkiem z Wyszogrodu o g. 20.10. Cena biletu zł. 3.90. Opłata za kajak zmontowany zł. 3.—, spakowany zł. 1.70. Przyjazd do Warszawy około g. 5-ej rano. Przy niskim stanie wody na Wiśle możliwe nawet znaczne opóźnienie!

Łowicz—Sochaczew. Z Warszawy wyjeżdżamy pociągiem do Łowicza. Odjazd z dworca Głównego o g. 13.05 lub pociągiem pośpiesznym o 17.25. Cena biletu kolejowego zł. 4.50. Ze stacji dojeżdżamy do mostu na Bzurze dorożką. Spływamy w prawo w dół rzeki do Sochaczewa około 36 Km. Po drodze 3 przenoszenia na młynach w Popowie, Kąpinach i w Dachowie. Powrót z Sochaczewa koleją o g. 20.10 lub 23.15. Cena biletu zł. 3.10.

P I S I Ą I B Z U R Ą:

Szymanów--Sochaczew. Dojazd z Warszawy do Szymanawa koleją z dworca Głównego. Pociąg odchodzi o g. 13.15 lub o 16.00. Cena biletu zł. 2.50. Ze stacji Szymanów końmi do majątku tejże nazwy około 6 Km. Cena furmanki 2—3.— zł. Krętą i gęsto zarośniętą miejscami rzeczką Pisią spływamy w dół do ujścia do Bzury około 18 Km. Bzurą w prawo do Sochaczewa (z wodą) 3 Km. Po drodze kilka upustów i tam kamiennych, które trzeba obnosić. Pisia dostępna jest przy średniej i wysokiej wodzie. Przy niskim stanie wody na dłuższych przestrzeniach trzeba holować. Powrót z Sochaczewa pociągiem o g. 20.10 lub 23.15. Cena biletu zł. 3.10.

N A R W I Ą:

Pułtusk—Zegrze. Z Warszawy wyruszamy autobusem z Placu Broni o g. 15.00 lub o 17.00. Cena biletu do Pułtuska zł. 5.— od osoby. Spakowany kajak bezpłatnie na dachu autobusu. Uważać na możliwość uszkodzenia składaka przez inne bagaże. Przyjazd do Pułtuska o 17.00 względnie o 19.00. Kajak składamy na terenie przystani miejscowego klubu wioślarskiego. Spływ od Zegrza 34 km. wymaga 5—6 godzin. Powrót do Warszawy z Zegrza pociągiem odchodzącym o g. 21.23. Cena biletu Zł. 1.50.

O R Z Y C E M I N A R W I Ą:

Maków Mazowiecki—Pułtusk. Dojazd do Makowa Mazowieckiego autobusem z placu Broni o g. 18.30 (3 godziny jazdy). Cena biletu Zł. 7.— od csoby. Kajak spakowany bezpłatnie na dachu autobusu .Uważać na możliwość uszkodzenia przez inne bagaże! Spływ Orzycem do Narwi 28 km. Narwią w prawo (z prądem) do Pułtuska około 23. Powrót z Pułtuska o g. 19.00 autobusem (2 godziny) cena biletu Zł. 5.—. Na trasie 3 młyny do obniesienia: pod Makowem, w Smrodziu i Magnuszewie.

B U G I E M:

Małkinia — Wyszków. Z dworca Wileńskiego pociągiem do Małkini. Odjazd g. 15.10 lub 17.00. Cena biletu Zł. 5.90. Od stacji

w Małkini do Bugu końmi około 3 km. Spływ w dół rzeki 55 km. do Wyszkowa. Powrót pocigiem z Wyszkowa g. 19.55. Cena biletu Zł. 3.90.

Wyszków — Zegrze. O g. 15.29 lub 18.30 z dworca Wileńskiego do Wyszkowa. Cena biletu Zł. 3.90. Spływ do Zegrza 50 km. Powrót z Zegrza pociągiem odchodzącym o godz. 21.23. Cena biletu Zł. 1.50.

C. WYCIECZKA, WYMAGAJACA DWUCH DO TRZECH DNI CZASU.

SKRWĄ I NARWIĄ:

Brudzeń—Murzynów. Nieco trudna lecz bezwzględnie najpiękniejsza wycieczka w okolicach Warszawy. Wyruszamy na nią pociągiem lub lepiej autobusem z Placu Broni do Płocka o g. 7-ej lub 18-ej. Czas przejazdu $3^1/_2$ godziny. Cena biletu 7.— Zł. Z Płocka do Brudzenia Wielkiego taksówką około 23 km. Cena przejazdu 10 — 15 Zł. Jadąc rano można w Płocku trafić na autobus do Brudzenia. Spływ do Wisły obejmuje 35 km. przepięknej choć nieco trudnej drogi o charakterze częściowo nizinnym a częściow górskim. Liczne bystrza głazy i szypoty dają dużo wrażeń. Wskazanem jest odbywać tę wycieczkę przy wysokim stanie wody. Przy płytkiej wodzie powłoka kajaka jest narażona na liczne otarcia na ostrych głazach i żwirze. Po wpływie na Wisłę spływamy około 2 km. do Murzynowa, skąd powrót statkiem. Kto rozporządza czasem, może spłynąć Wisłą 36 km. do Włocławka, skąd powrót koleją. Z Murzynowa statek odchodzi około g. 17.00 cena biletu do Warszawy Zł. 5.30. Opłata za kajak zmontowany Zł. 4.20, spakowany — Zł. 2.30. Na Skrwie do obniesienia 6 młynów w Parzeniu, Sikorzu, Radotkach, Lasotkach, Cierszewie i Biskupicach. W razie potrzeby trasę wycieczki można nieco skrócić dojeżdżając z Płocka taksówką tylko do Parzenia, a nawet do Sikorza. Traci się jednak na tem jedną z najpiękniejszych partyj Skrwy. Dysponując czasem 4 — 5 dni można spływać Skrwą aż do Sierpca, lecz tylko przy wysokim stanie wody.

W I L G Ą I W I S Ł Ą:

Garwolin—Warszawa Z dworca Głównego pociągiem do Garwolina o g. 15.23. Cena biletu Zł. 3.50. Spływ Wilgą do Wisły około 40 km., Wisłą do Warszawy 53 km. Wycieczka ciekawa, lecz można ją odbywać tylko w dnie powszednie i przy wysokim stanie wody. W święta i niedziele młyny na Wildze są nieczynne, a skutkiem tego wody na całej Wildze b. mało, miejscami zaś niema wcale.

R A W K Ą I B Z U R Ą:

Ruda—Sochaczew. Dojazd pociągiem z dworca Głównego do Skierniewic o g. 15.27, 16.30 lub 6.20. Cena biletu Zł. 3.70. Ze stacji dojeżdżamy około 5 km. końmi do wsi Ruda. Składamy kajak około mostu na Rawce i spływamy nią do Bzury około 35 km. z prądem. Bzurą dopływamy do Sochaczewa około 13 km. Z Sochaczewa powrót pociągiem o g. 20.10, lub 23.15. Cena biletu Zł. 3.10. Rawka należy do najpiękniejszych rzeczek podwarszawskich. Kręta i silnie zarośnięta. Na przepłynięcie do Bzury, ze względu na zarośla i przeszkody w postaci młynów i tam trzeba liczyć około półtora dnia.

B R O K I E M I B U G I E M:

Nienałty—Wyszków. Z Warszawy dojeżdżamy pociągiem do stacji Zaręby Kościelne. Odjazd z dworca Wileńskiego o g. 15.10. Cena biletu Zł. 6.30. Ze stacji końmi do wsi Nienałty. Opłata za furmankę 4.— do 5.— Zł. Rzeczką Brok i Broczysko spływamy do Bugu (około 35 km.), Bugiem do Wyszkowa 46 km. Powrót pociągiem z Wyszkowa o g. 19.55 lub 21.53. Cena biletu Zł. 3.90. Gdy nie rozporządzamy dostateczną ilością czasu, możemy lądować nad Bugiem w miasteczku Brok (około 4 km. od ujścia rzeczki Brok do Bugu), skąd końmi do stacji kolejowej Sadowne 10 km.

P I L I C Ą:

Tomaszów Mazowiecki—Nowe Miasto. Jeden z najpiękniejszych odcinków Pilicy. Dojazd do Tomaszowa pociągiem z dwor-

ca Głównego o g. 13.03 Cena biletu Zł. 7.90, lub o g. 17.10. Uwaga pociąg droższy, cena biletu Zł. 10.20. Spływ Pilicą do Nowego Miasta obejmuje około 80 km. pięknej drogi. Powrót pociągiem z Nowego Miasta o g. 16.30. Cena biletu Zł. 4.50. Trasę można również przedłużyć spływając do Warki (11 km), skąd powrót autobusesm i kolejką Grojecką do Warszawy. (Cena przejazdu Zł. 2.50), można również spłynąć do samej Warszawy Pilicą i Wisłą 187 km.

CZARNĄ:

Zagościec—Zegrze. Z dworca Wileńskiego wyruszamy do Zagościńca pociągiem odchodzącym o 15.29 lub o 16.05. Cena biletu wynosi Zł. 1.80. Do rzeczki wracamy torem kolejowym około 250 mtr .od stacji i składamy przy mostku kolejowym. Rzeczką Czarną spływamy około 50 km. do Narwi obok mostu w Zegrzu. Możemy stąd wracać pociągiem o g. 21.23 (cena biletu Zł. 1.50) lub też spłynąć 29 km. Narwią do Modlina, skąd powrót do Warszawy pociągiem o g. 19.11, 20.05 lub 22.20. Cena biletu Zł. 2.—.

NARWIĄ:

Pułtusk—Modlin. Do Pułtuska możemy dojechać autobusem odchodzącym o g. 15.00 lub 17.00 z placu Broni. Cena biletu Zł. 5.—, czas przejazdu około 2 godzin. Spływ do Modlina obejmuje około 64 km. Powrót z Modlina pociągiem o 19.11, 22.05 lub 22.20. Cena biletu Zł. 2.—.

Ostrołęka—Pułtusk. Z dworca Wileńskiego pociągiem do Ostrołęki o g. 15.29. Cena biletu Zł. 6.70. Narwią spływamy do Pułtuska 93 km. Trasa b. piękna koło Lubiela i Rożana przechodzi lasami. Z Pułtuska powrót autobusem do Warszawy o g. 17.00 lub 19.00. Czas przejazdu około 2 godzin. Cena biletu Zł. 5.— od osoby. Kajak bezpłatnie.

Uwaga: godziny odjazdu pociągów, autobusów i statków mogą ulec ew. zmianom. Ceny przejazdów, podano dla pociągów w kl. III dla statków kl. II.

Albanja. Królestwo konstytucyjne. Powierzchnia 27.338 km^2. Ludność 1.003.000 m. Stolica — Tirana (6.509 m.). Flaga: czerwono-czarno-czerwona.

Andora. Republika Powierzchnia 500 km^2. Ludność 5.000 m. Stolica — Andorra la Vieja (600 m.). Flaga: niebiesko-żółto-czerwona.

Austrja. Republika federacyjna. Powierzchnia 83.833 km^2. Ludność 6.672.000 m. Stolica — Wiedeń (1.875.000 m.). Flaga: czerwono-biało-czerwona.

Belgja. Królestwo konstytucyjne. Stolica — Bruksela (850.000 mieszk.). Flaga: czarno-żółto-czerwona wzdłuż drzewca.

Bułgarja. Królestwo konstytucyjne. Stolica—Sofja (213.000 m.). Flaga: biało-zielono-czerwona.

Czechosłowacja. Republika. Stolica — Praga (820.000 m.). Flaga: biało-czerwona z niebieskim trójkątem przy drzewcu.

Danja. Królestwo konstytucyjne. Stolica—Kopenhaga (731.000 mieszk.). Flaga: biały krzyż w czerwonem polu.

Estonja. Republika. Stolica — Tallin (137.000 m.). Flaga: niebiesko-czarno-biała.

Finlandja. Republika. Stolica — Helsinki (216.000 m.). Flaga: niebieski krzyż w białem polu.

Francja. Stolica — Paryż (2.890.000 m.). Flaga: niebiesko-biało-czerwona wzdłuż drzewca.

Grecja. Republika. Stolica — Ateny (460.000 m.). Flaga: 9 równoległych pasów biało-niebieskich, w lewym rogu biały krzyż na tle niebieskiem.

Hiszpanja. Republika. Stolica — Madryt (958.000 m.). Flaga: czerwono-żółta-fjoletowa.

Holandja. Królestwo konstytucyjne. Stolica—Haga (450.000 m.). Flaga: czerwono-biało-niebieska.

Irlandja. Wolne państwo bryt. Stolica — Dublin (316.690 m.). Mieszkańców 2.972.000. Flaga: zielono - biało - bronzowa wzdłuż drzewca.

Islandja. Królestwo konstytucyjne w unji personalnej z Danją. Powierzchnia 104.785 km^2. Ludność 100.000 m. Stolica Reykjawik (18.000 m.).

Jugosławja. Królestwo konstytucyjne. Stolica—Belgrad (240.000 mieszk.). Flaga: niebiesko-biało-czerwona.

Litwa. Republika. Stolica — Kowno (115.000 m.). Flaga: złoto-zielono-czerwona.

Liechtenstein. Księstwo. Monarchja konstytucyjna. Powierzchnia 159 km^2. Ludność 11.500 m. Stolica — Vaduz (1000 m.). Flaga: niebiesko-czerwona.

Luksemburg Wielkie księstwo. Monarchja konstytucyjna. Stolica — Luksemburg (49.000 m.). Flaga: czerwono-biało-niebieska.

Łotwa. Republika. Stolica — Ryga (338.000 m.). Flaga: biały pas w czerwonem polu.

Monaco. Księstwo. Monarchja konstytucyjna. Powierzchnia 1,5 km^2. Ludność 23.400 m. Stolica — Monte-Carlo (11.000 mieszk.). Flaga: czerwono-biała.

Niemcy. Republika. Stolica — Berlin (4.288.000 m.). Flaga: czarno-biało-czerwona.

Norwegia. Królestwo konstytucyjne. Stolica—Oslo (253.000 m.). Flaga: niebieski krzyż biało obramowany w czerwonem polu.

Portugalja. Republika. Stolica — Lizbona (530.000 m.). Flaga: zielono-czerwona wzdłuż drzewca z herbem.

Rumunja. Królestwo kontsytucyjne. Stolica—Bukareszt (700.000 mieszk.). Flaga: niebiesko-żółto-czerwona wzdłuż drzewca.

San Marino. Republika. Powierzchnia 61 km^2. Ludność 13.000 mieszk. Stolica — San Marino (2.000 m.). Flaga: niebiesko-biała z herbem.

Szwajcarja. Republika federalna. Stolica — Bern (109.000 m.). Flaga: biały krzyż w czerwonem polu.

Szwecja. Królestwo konstytucyjne. Stolica—Stockholm (465.000 mieszk.). Flaga: żółty krzyż w niebieskiem polu.

Turcja. Republika. Powierzchnia 1.280.000 km^2. Ludność — 14.000.000 m. Stolica — Angora (40.000 m.). Flaga: gwiazda i półksiężyc w czerwonem polu.

Państwo Watykańskie. Obszar 44 ha; ludność 400 m. Flaga: żółto-biała wzdłuż drzewca.

Węgry. Monarchja konstytucyjna. Stolica—Budapeszt (1.420.000 mieszk.). Flaga: czerwono-biało-zielona.

Wielka Brytanja. Monarchja konstytucyjna. Stolica — Londyn (4.397.000, z przedmieściami — 7.806.000 m.). Flaga: w niebieskiem polu dwa przecinające się czerwone krzyże z białą obwódką.

Włochy. Królestwo konstytucyjne. Stolica—Rzym (1.049.000 m.). Flaga: zielono-biało-czerwona wzdłuż drzewca z herbem.

Z. S. R. R. Związek socjalistycznych republik rad. Stolica — Moskwa (2.781.000 m.). Flaga: złote litery w czerwonem polu.

LUDNOŚĆ NIEKTÓRYCH PAŃSTW WEDŁUG JĘZYKA LUB NARODOWOŚCI.

Belgia: Jęyk flamandzki — 43%, francuski — 39%, flamandzki i francuski — 13%, inne — 5%.

Czechosłowacja: Czesi — 51%, Słowacy — 15%, Niemcy — 23%, Węgrzy — 6%, inni — 5%.

Estonja: Estończycy — 88%, Rosjanie — 8%, Niemcy — 2%, inni — 2%.

Finlandja: Finowie — 89%, Szwedzi — 11%

Holandja: Holendrzy — 98%, Niemcy — 1%, inni — 1%.

Jugosławja: Język: serbski i kroacki — 74%, słowieński — 9%, niemiecki — 4%, węgierski — 4%, albański — 4%, inne — 5%.

Litwa: Litwini — 80%, Żydzi — 7%, Polacy — 3%, Niemcy — 4%, inni — 6%.

Łotwa: Łotysze — 73%, Rosjanie — 11%, Żydzi — 5%, Niemcy — 4%, inni — 7%.

Rumunja: Rumuni—75%, Węgrzy—8%, Żydzi—6%, Niemcy—3%, Rusini i Rosjanie — 3%, inni — 5%.

Szwaicarja: Język: niemiecki — 71%, francuski — 21%, włoski — 6%, inne — 2%.

Węgry: Język: węgierski — 90%, niemiecki — 7%, słowacki — 2%, inne — 1%.

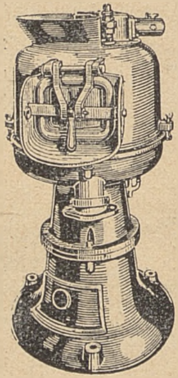
Z. S. R. R: Rosjanie — 53%, Ukraińcy — 21%, Białorusini — 3%, Żydzi — 2%, inni — 21%.

Obszar i ludność niektórych państw Europy.

Państwa	Powierzch. w tys. km²	Ludność w tysiącach	na 1 km² ludności
Albanja	27	1.000	37.0
Austrja	84	6.733	80.2
Belgja	30	8 159	268.0
„ z posiadłościami . .	2.470	21.700	—
Bułgarja	103	6.067	58.9
Czechosłowacja	140	14.823	105.9
Danja	34	3.590	83.5
„ z posiadłościami . .	235	3.640	—
Estonja	48	1.125	23.4
Finlandja	388	3.493	9.0
Francja	551	41.860	76.0
„ z posiadłościami . .	11.602	24.700	—
Gdańsk	2	400	200.0
Grecja	130	6.440	49.4
Hiszpanja	503	23.581	46.9
„ z posiadłościami . .	839	24.700	—
Holandja	34	8.183	240.7
„ z posiadłościami . .	2 084	69.142	—
Jugosławja	249	13.930	56.3
Litwa	56	2.422	43.3
Luksemburg	3	301	115.8
Łotwa	66	.1.920	29.1
Niemcy	471	65.590	139.4
Norwegja	323	2 831	8.8
Polska	389	33.000	84.1
Portugalja	93	6.655	71.6
„ z posiadłościami . .	2.185	14.900	—
Rumunja	295	18.166	61.6
Szwajcarja	41	4.081	99.5
Szwecja	448	6.162	13.8
Węgry	93	8.781	94.9
Wielka Brytanja	245	46.340	189 9
„ z posiadłościami . .	34.639	495.300	—
Włochy	310	41.699	134.5
„ z posiadłościami . .	2.422	44.400	—
Z. S. R. R.	21.176	165.700	7.8

Jednostki monetarne niektórych państw.

Państwo	Jednostka monetarna	Wartość w zł. za 100 jednostek około.
Anglja	funt szterling = 20 szylingów po 12 pensów	2920.0
Argentyna . . .	peso = 100 centavos . . .	125.0
Austrja . . .	szyling = 100 groszy . . .	125.4
Belgja	belg = 100 centymów . . .	123 6
Brazylja	milrejs = 1000 rejsom . .	33,0
Bułgarja	lew = 100 stotinkom . . .	5,0
Czechosłowacja .	korona = 100 halerzy . . .	26,5
Danja	korona = 100 oere	130,0
Estonja	korona = 100 fenigom . . .	160,0
Finlandja . . .	marka = 100 penni	35,0
Francja	frank = 100 centymów . . .	12,5
Gdańsk	gulden = 100 fenigów . . .	173,5
Hiszpanja . . .	peset = 100 centimos . . .	72,5
Holandja . . .	gulden = 100 centów . . .	350,0
Japonja	jen = 100 sen po 100 rin . .	135,0
Jugosławja . . .	dinar = 100 para	12,0
Litwa	litas = 100 centymów . . .	86,0
Łotwa	łat = 100 centymów	172,0
Niemcy	marka = 100 fenigów . . .	212,0
Norwegja . . .	korona = 100 oere	147,0
Rumunja . . .	leja = 100 bani	5,2
Stany Zjedn. Am. Płn.	dolar = 100 centów	57,5
Szwajcarja . . .	frank = 100 centymów . . .	172,0
Szwecja	korona = 100 oere	150,0
Turcja	funt = piastrów	410,0
Węgry	pengö = 100 fillerów . . .	138,0
Włochy	lira = 100 centisimi	47,0
Z. S. R. R. . . .	czerwoniec = 10 rubli po 100 kopiejek	

46

CZĘŚĆ II

DZIAŁ TURYSTYCZNO-INFORMACYJNY

KRÓTKI OPIS OŚRODKÓW TUR.
FIRMY POLECONE.

SKRÓTY UŻYWANE W TEKŚCIE. CZ. II.

H	—	Hotele,
R	—	Restauracje,
SW	—	Szkolne schronisko wycieczkowe.
SG	—	Górskie lub nizinne schronisko wycieczkowe.
P. T. K.	—	Polskie Towarzystwo Krajoznawcze.
P. T. T.	—	Polskie Towarzystwo Tatrzańskie.
St. kol	—	Stacja kolejowa.
P.	—	Poczta.
TN	—	Telegraf i telefon czynny całą dobę.
TL	—	„ „ „ od 8 do 12 i od 15 do 18 w dnie powszednie i od 9 do 11 i od 15 do 18 — w dnie świąteczne.
TC	—	Telegraf i telefon czynny w dnie powszednie od 8 do 12 i od 15 do 18.
B	—	Stacja benzynowa.
A	—	Warsztaty samochodowe i garaże.
m.	—	Mieszkańców (ilość).

POLSKA.

Polska leży między 55°51′ (w pow. brasławskim, woj. wileńskiego) a 47°44′ (u źródeł Czeremosza Białego koło Rumunji w pow. kossowskim, woj. stanisławowskiego) — północnej szerokości geograficznej i 15°47′ (w pow. międzychockim, woj. poznańskiego) a 28°22′ (w pow. dziśnieńskim, woj. wileńskiego) wschodniej długości od Greenwich.

Ogólna ilość ludności w/g ostatniego spisu przekracza 32. miljony. Na 1 klm. kwadr. wypada 80 mieszkańców. Na 100 mężczyzn przypada 110 kobiet. Na miasta 26%, na mieszkańców wsi 74% ludności.

Według narodowości, ogólną ilość mieszkańców Polski stanowią: Polacy — 69%, Rusini — 14%, Żydzi — 8%, Białorusini — 4%, Niemcy — 4%, inni — 1%.

Ogólna ilość granic Polski wynosi 5534 klm. Lądowa granica — 5394 klm. Morska — 140 klm. Z Niemcami — 1912 klm.; z ZSSR — 1412 klm.; z Czechosłowacją — 984 klm.; z Litwą — 50 klm.; z Rumunją — 349 klm.; z Gdańskiem — 121 klm.; z Łotwą — 109 klm.

Powierzchnia Polski dzisiejszej wynosi 388.390 klm. kwadr. (w drugiej połowie XVI wieku blisko miljon klm. kwadr., a w drugiej połowie XVIII — przed rozbiorami — przeszło 750.000 klm. kwadr.).

Zatrudnienie: rolnictwo, leśnictwo i rybactwo — 63,8%, górnictwo i przemysł — 15,4%, handel i ubezpieczenia — 6,2%, komunikacja i transport — 3,3%, inne zawody — 11,3%.

Ogólna liczba polaków poza granicami kraju wynosi około 8.250,000. Z tego wypada na Europę — 3.863.750, na Azję — 7.1O, na Australję — 1.000.

Na państwa europejskie: Niemcy — 1.500.000, Francję — 800.000, Czechosłowację — 238.000, Litwę — 200.000, Rumunję— 100.000, Łotwę — 70.000, Belgję 30.000, Węgry — 30.000, Austrję 20.00, Jugosławję — 16.000, Danję — 13.000, Holandję — 6.000.

Ogólna ilość miast w Polsce — 643. Na ludność miejską przypada 27,2% ogółu ludności.

Powyżej jednego miljona mieszkańców liczy jedno miasto— Warszawa. Powyżej 500.000 — jedno miasto — Łódź, powyżej 100.000 — 9 miast.

Powierzchnia i podział administracyjny Polski.

Grupy województw Województwa	Powierzchnia w tys. km²	Liczba powiatów	Liczba miast	Liczba gmin wiejskich i obsz. dworskich
Polska	**388,6**	**264**	**643**	**14.624**
Woj. centralne	137,8	92	228	1.302
M. st. Warszawa	0,1	4	1	—
Warszawskie	29,5	23	59	302
Łódzkie	19,0	13	46	232
Kieleckie	25,6	20	40	313
Lubelskie	31,2	19	33	276
Białostockie	32,4	13	49	179
Woj. wschodnie	124,4	37	61	368
Wileńskie	29,0	9	15	96
Nowogródzkie	23,0	8	10	87
Poleskie	36,7	9	14	79
Wołyńskie	35,7	11	22	106
Woj. zachodnie	47,2	61	170	6.931
Poznańskie	26,6	31	118	4.556
Pomorskie	16,4	19	34	1.982
Śląskie	4,2	11	18	393
Woj. południowe	79,2	74	184	6.023
Krakowskie	17,4	18	59	1.860
Lwowskie	28,4	27	62	2.246
Stanisławowskie	16,9	12	28	825
Tarnopolskie	16,5	17	35	1.092

Miasta liczące powyżej 15.000 ludności.

Warszawa	1.181.000
Łódź	605.000
Lwów	316.177
Poznań	248.000
Kraków	232.000
Wilno	201.000
Katowice	128.000
Częstochowa	123.000
Bydgoszcz	120.000
Lublin	117.000
Sosnowiec	112.000
Białystok	94.558
Król. Huta	80.734
Radom	80.072
Stanisławów	60.256
Toruń	56.800
Kielce	58.397
Przemyśl	57.713
Włocławek	56.277
Kalisz	55.505
Brześć n/B.	51.875
Grudziądz	51.800
Piotrków	51.294
Grodno	49.818
Będzin	48.256
Pabjanice	46.500
Tarnopol	46.000
Tarnów	45.235
Borysław	41.683
Równe	41.400
Gdynia	39.713
Tomaszów	38.400
Siemianowice	38.000
Dąbr. Górn.	38.679
Siedlce	36.927
Kołomyja	36.400
Łuck	36.200
Płock	33.600
Zawiercie	32.777
Drohobycz	32.713
Nowy Sącz	32.300
Inowrocław	31.800
Pińsk	31.913
Stryj	30.682
Gniezno	30.752
Rzeszów	30.000
Chełm	29.222
Kowel	27.650
Zgierz	26.646
Ostrowiec	26.216
Biała Krak.	25.600
Żyrardów	25.081
Łomża	25.065
Baranowicze	25.000
Rybnik	24.700
Włodzimierz	24.581
Zamość	24.273
Pruszków	23.703
Kutno	23.451
Radomsko	22.980
Mysłowice	22.943
Zd. Wola	22.904
Tczew	23.000
Bielsko Śl.	23.000
Jarosław	22.700
Sambor	22.111
Czeladź	21.900
Suwałki	21.539
Skierniewice	20.191
Jaworzno	20.000
Krzemieniec	19.997
Leszno	19.600
Mława	19.584
Ostrów Wp.	19.555
Lida	19.490
Czortków	18.343
Chrzanów	17.833
Zakopane	17.703
Łowicz	17.613
Ostrów Mz.	17.611
Biała Podl.	17.549
Międzyrzec Podl.	16.837
Słonim	16.284
Tarn. Góry	15.773
Grodzisk M.	15.678
Pułtusk	15.510
Wołkowysk	15.027

SŁOŃCE W POLSCE.

Roczne średnie usłonecznienie w Polsce wynosi od 1512 godzin w Zakopanem do 1709 w Tczewie.

Średnio wypada w Polsce 4,6 godzin słońca dziennie: *na wiosnę — 5 godz.* (najwięcej nad Bałtykiem — 5,9 godz., a najmniej na Podkarpaciu — 4,1 godz.); *w lecie 7,3 godz.* (najwięcej na Pomorzu — 8 godz., a najmniej w Zakopanem — 5,3 godz.); *w jesieni 3,5 godz.* (najwięcej w Zakopanem — 4,1 godz., a najmniej od Lwowa do Wilna — 2,9 do 3 godz.); *w zimie 1,7 godz.* (najwięcej w Zakopanem — 3 godz., najmniej w Wilnie — 1,3 godz.).

GDY W POLSCE POŁUDNIE... to

jest godzina:	w krajach:
22.30 . .	Nowa Zelndja.
20.30 . .	Australja Południowa.
20. . .	Japonja, Korea.
16.30 . .	Indje Zachodnie.
13.30 . .	Afryka Wschodnia.
13. . .	Rosja, Finlandja, Estonja, Łotwa, Bułgarja, Rumunja, Turcja, Egipt, Afryka Połudn.
12. . .	Polska, !Niemcy, Szwecja, Norwegja, Danja, Austrja, Czechosłowacja, Węgry, Szwajcarja, Jugosławja, Afryka Południowo-Zachodnia.
11. . .	Anglja, Belgja, Francja, Portugalja, Hiszpanja, Algier.
7. . .	Kanada, Stany Zjedn. Am. Półn., na wschodzie, Chile, Panama, Peru, Zachodnia Brazylja.
4. . .	Stany Zjedn. Am. Połdn., na zachodzie, Kolumbja, Kalifornja.

G Ó R Y.

(Cyfry oznaczają n. p. m. metrów).

Tatry: Rysy — 2503, Mięgusz — 2437, Cubryna — 2378, Hinczowa Turnia — 2377, Świnica — 2306, Żabi koń — 2300, Kozi Wierch — 2295, Gąsienicowa Turnia 2281, Żabi Szczyt Wyżni — 2252, Zawratowa Turnia — 2246, Trzy Granaty — 2234, Mnich Zadni — 2180, Kasprowy Wierch — 1989,

Liljowe przełęcz — 1954, Czuba Goryczkowa — 1913, Giewont — 1900.

Beskid Zachodni: Babia Góra — 1715, Pilsko — 1557, Cyl — 1517, Polica — 1367, Romanka — 1366, Łysa Góra — 1325, Turbacz — 1311, Jaworzyna — 1288, Radziejowa — 1265, Barania Góra — 1214, Wielki Rogacz — 1182.

Pieniny: Trzy korony — 982, Czerwona Skała 811, Zameczek Św. Kingi — 795, Sokolica — 746.

Beskid Wschodni: Howerla — 2058, Pop Iwan — 2026, Turkot — 1937, Szczypi — 1864, Sywula — 1836.

Łysogóry: Łysica — 611, Łysa — 592, Szczytniak — 552, Łysogóry — 546, Radostowa — 452, Klonówka-Kamień — 446.

JEZIORA.

Kraj nasz posiada około 5.000 jezior. Umieszczona przy nazwie cyfra oznacza—powierzchnię w ha, a cyfra w nawiasie—głębokość w metrach.

Pomorskie: Żarnowieckie — 1470 (16,5); Wdzydze — 1420 (55); Ostrowite — 288 (38); Charzykowskie — 1375 (30); Okonińskie — 260 (30).

Poznańskie: Powidzkie — 1200 (40); Zbąszyńskie — 760 (9); Przemęt 758 (5,7).

Kujawskie: Gopło — 2340 (15,7); Borzykowskie — 201,3 (13,1).

Gostynińskie: Zdworskie—352,8 (5,4). Rekutowskie—350 (2,8).

Dobrzyńskie: Orszulewskie — 311 (5,9); Żalskie — 162,5 (16).

Tatrzańskie: Wielki Staw — 33 (78), Morskie Oko — 30 (54); Czarny Staw nad Morskiem Okiem — 21 (84).

Lubartowskie: Siemieński Staw—449 (2,5); Uściwierz—294 (6,6).

Brasławskie: Dryświaty—4473 (23,4); Drywiaty—3782 (18).

Święciańskie: Narocz — 8050 (18,ś); Świr — 2256 (8).

Poleskie: Świteź — 2845 (58; Czarne — 1720 (60).
Suwalskie: Wigry — 2131 (58).

RZEKI ŻEGLOWE.

Wisła: od wsi Pustynia (ujście Przemszy) do śluzy Einlage	930	klm.
Niemen: od ujścia Szczary do kanału Augustowskiego	134	„
San: od Przemyśla do ujścia do Wisły	159	„
Biebrza: od ujścia kan. Augustowskiego do Narwi	82	„
Narew: od ujścia Biebrzy do Bugu	279	„
Styr: od ujścia Prypeci do Łucka	220	„
Prypeć: od Pińska do granicy	150	„
Dniestr: od Mikołajewa do granicy	334	„
Warta: od ujścia Prosny do granicy	218	„
Bug: od Krystonopola do Wisły	704	„
Horyń: od Dawidgródka (w górę)	50	„

KANAŁY.

Bydgoski: (Brda i Noteć)	24,7	klm.
Augustowski: (Czarna Hańcza i Netta)	34	„
Królewski: (Muchawiec i Pina)	73	„
Ogińskiego: (Szczara i Jasiołda)	53,3	„

ODLEGŁOŚĆ WARSZAWY OD WAŻNIEJSZYCH MIAST ZAGRANICZNYCH. Odległość stolic państw europejskich od Warszawy wynosi w kilometrach: Ateny — 2449, Haga — 1247, Berlin — 569, Bruksela — 1370, Bukareszt — 1321, Budapeszt — 800, Belgrad — 1228, Bern — 1754, Kopenhaga — 1017, Lizbona — 3761, Moskwa — 1301, Madryt — 3096, Oslo — 1632, Paryż — 1638, Praha — 700, Ryga — 819, Rzym — 2044, Sofja — 1857, Tallin — 1289, Wiedeń — 749, Sztokholm — 1575.

ARKADJA. Piękny park romantyczny z zabytkami architektury. St. kol. Łowicz, skąd 5 klm. szosą w kierunku południowo-

wschodnim. W parku sztuczne ruiny: zameczku, pałacyku, kapliczki. Arkadja jest w swoim rodzaju jednym z pierwszych zabytków w Polsce, świadczącym o artystycznych upodobaniach epoki 18 stulecia.

H — R — B — niema.

ALEKSANDRÓW KUJ. Miasto pow. 10.000 m. Woj. Warszawskie. Stacja kol. Linja kol. Kutno—Toruń—Aleksandrów—Ciechocinek — komunikacja autobusowa.

H — Jaworski L.

B — „KARPATY", Piłsudskiego 12.

ANDRYCHÓW. Miasteczko, pow. Wadowice, 5.000 m. Linja kol. Mielsko—Wadowice. Przemysł włókienniczy cegielnie — garbarnie — młyny — fabryki win i tartaki.

H — Lieblich Antonina.

B — „KARPATY", ul. Kolejowa.

AUGUSTÓW. Miasto powiatowe w woj. Białostockiem. 9.000 m. St. kol. P. TN. Punkt wyjściowy dla wycieczek na malownicze jeziora Augustowskie.

H — „Polski", ul. Kilińskiego 11.

R — „Resursa Urzędnicza", „Maciejewski".

SW — Szkoła powszechna Nr. 2 (ul. ks. Skorupki) na 20 łóżek.

A — A. Wasilewski, przy ul. Kilińskiego.

B — „KARPATY",pl. Piłsudskiego.

BARCIN. Miasto, pow. Szubin, woj. Poznańskie. 2.000 m. Linja kol. Znin — Inowrocław. Jarmarki na konie i bydło. Młyny.

H — Klettke H.

B — „KARPATY", Rynek.

BEREZA KARTUSKA. Miasto, pow. Prużana, woj. Poleskie. 4.000 m. Linja kol. Błudeń—Baranowicze.

H — Adet I.

B — „KARPATY", ul. Kościuszki.

BĘDZIN. Miasto powiatowe, woj. Kieleckie 45.000 m. Stacja kol. Będzin miasto. P. TN. Kopalnie węgla, Państwowa przetwórnia cynku. Na wzgórzach nad rzeką Czarna Przemsza znajdują się ruiny zamku z 13 wieku, zburzonego przez Szwedów.
H — „Bristol" i „Warszawski".
R — „Wiecha" (ul. Małachowskiego 4).
A — ul. Strzelecka 1.
B — Plac Konstytucji, Plac 3-go Maja.

BIAŁA PODLASKA. Miasto powiatowe, woj. Lubleskie. 15.000 m. Linja kol. Brześć n/B.—Łuków. Komunikacja autobusowa. Fabryka samolotów. Młyny, tartaki, fabryki wyr. cem., garbarnia, handel zbożem, bydłem i końmi.
H — Hotel Europejski, Rynek.
R — Adlerstzajn, Rynek.
B — „KARPATY", pl. Wolności.

BIAŁA. Miasto powiatowe, woj. Krakowskie. 18.000 m. Stacja kol. P. TC. Komunik. samochod. Władze i Urzędy — wydz. pow., klasztor SS. Bożej Miłości, gimn. szk. sem. Instyt. bank., związki i cechy. Ogólne jarmarki i targi 2 razy w tyg. Przemysł i handel: włókienniczy, metalowy, chemiczny i drzewny. Fabryki: szczotek, kapeluszy, mydła, świec, farbiarnie, ceg. Stacja turystyczna w Beskidach Zach.
H — „Pod czarnym Orłem".
R — Adamus Nad Niwką.
A — Pisarek, Komorowicza 8.
B — „KARPATY", Hettwera 17.

BIELSKO. Miasto powiatowe, woj. Śląskie (Bielsko) i Krakowskie (Biała). 45.000 m. Stacja kol. Bielsk. P. TN. Ośrodek przemysłu tkackiego. Pałac i park książąt Sułkowskich. Malownicze położenie u podnóża Beskidów.
H — „Prezydent", „Czarny Orzeł", „Pod Prutą".
B — „KARPATY", pl. Bol. Chrobrego i Dworzec kolejowy.
A — „Sirus", ul. Kazimierza Wielkiego 8.
SW — Bursa im. Paderewskiego, na 100 łóżek.
SG — P. T. T. 18 łóżek w Domu Żołnierza Polskiego.

BIAŁOŚLIWIE. Wieś i gmina, pow. Wyrzysk, woj. Poznańskie. 2.000 m. Linja kol. Nakło—Kaczory.
H — Andryszak Wł., Rynek.
B — „KARPATY", obok drog. Ochockiego.

BIAŁOWIEŻA. Osada, pow. Bielski, woj. Białostockie. St. kol. P. TL. Położona w centrum Puszczy, najciekawszego bodaj w całej Europie obszaru leśnego na 2.500 klm. kw. reprezentującym wszystkie możliwe odmiany drzewostanu. Pierwszy w Polsce Park narodowy, wydzielony w r. 1925. Zwierzyniec z kilkunastoma żubrami.
H — „Pod Żubrem".
R — Kasyno Urzędników w dawnym pawilonie strzeleckim, wybudowanym przez cara moskiewskiego w r. 1890.
SW — 30 łóżek w 7 kl. Szkole powszechnej.
SG — Kasyno Urzędnicze. Sale ogólne na 60 osób.
B — „KARPATY", Stoczek.

BIAŁYSTOK. Miasto wojewódzkie. 90.000 m. St. kol. P. TN. Duża ilość fabryk sukna. Białystok do roku 1749 był nieznacznym miasteczkiem, które dopiero od chwili obrania go przez hetmana J. K. Branickiego za swą siedzibę, zaczęło się rozwijać. Pałac w stylu rococo, zajęty obecnie przez biura wojewódzkie.
H—„Ritz", ul. Kilińskiego 2, „Ostrowskiego", Sienkiewicza 15.
R — „Ritz", „Resursa Obywatelska", „Gastronomja".
B — „KARPATY", Rynek Kościuszki i Pałacowa.
A — Autogaraż, ul. Żurawiecka 31.
Opony „STOMIL", zob. str. 3.

EKSPEDYCJA I TRANSPORTY.

SCHENKER i Ska, Sp. Akc., Kilińskiego 19, dla członków P. T. K. 20%.

BIELSZOWICE. Wieś o charakterze miejskim, pow. Katowice, woj. Śląskie. 16.000 m. Linja kol. Gliwice—Ligota, linja tram. Katowice—Nowa Wieś. Komunikacja autobusowa. Kopalnie węgla, odlewnia żelaza, fabryka wagonów.
H — Coppik K.
R — Szwede J.
B — „KARPATY", ul. Główna.

BOCHNIA. Miasto powiatowe, woj. Krakowskie. 11.000 m. P. TC. Stacja kol. Kopalnie soli. Kościół gotyk z XV stulecia. W oddaleniu 7 klm. znajduje się **Wiśnicz** zamek warowny Kmity, a potem Lubomirskiego, wybudowany systemem Vauban'a — dziś jeszcze uchodzący za jeden z piękniejszych pałaców w tym rejonie.

H — „Austerweila", ul. Poniatowskiego.
R — „Seiferta" i „Kosturkiewicza".
B — w Rynku i ul. Kościuszki.
A — ul. Kazimierza Wielkiego 109.

BORYSŁAW. Miasto o 16.500 m., pow. Drohobycki, woj. Lwowskie. Stacja kol. P. TN. Połączone z miastem Tustanowice Najgłówniejszy ośrodek źródeł naftowych w Polsce (18% ogólnej produkcji). Na dworcu specjalne maszyny do ładowania ropy i nafty do cystern — godne zobaczenia. Kopalnie mogą być zwiedzane po otrzymaniu zezwolenia od dyrekcji.

H — „Europejski".
R — „Kasyno", ul. Pańska 238 i „Sokół", ul. Pańska 266.
A — Garaż, ul. Kościuszki.

OLEJE 10% rabatu.

GAZOLINA S. A. st. obsługi — 11 Listopada.

BÓBRKA. Miasto powiatowe, woj. Lwowskie. 5.000 m. Linja kol. Lwów—chodorów.

H — Klings M.
R — Brzuchowski S.
B — „KARPATY", Rynek.

BRODNICA. Miasto powiatowe, woj. Pomorskie, 8.500 m. Stacja kol. P. TL. Godne zwiedzenia: katolicki kościół parafjalny z 18 wieku oraz dobrze zachowane części omurowań grodzkich, jak Brama Kamienna z 16 wieku, Wieża Mazurska na brzegu rz. Drwęcy. Brodnica jest punktem wyjściowym dla wycieczek na pojezierze Brodnickie, skupiające na stosunkowo niewielkiej przestrzeni niezliczoną ilość malowniczo położonych jezior. Kajakowcy winni zwrócić uwagę na Dolinę Czarnej Wody, Radzini i Drwęcy.

H — „Rzymski", ul. Hallera 25, „Sans Souci" w Rynku.
R — przy hotelach.
SW — 20 łóżek w Szkole Powszechnej, ul. 3-go Maja 2.

B — „KARPATY“, Kopernika 7.
A — A. Betlejewski, Koniowska 3.

BRODY. Miasto powiatowe, woj. Tarnopolskie. 12.000 m. Linja kol. Krasne—Zdołbunów. Komunikacja autobusowa. Handel szczeciną. Jarmarki na konie i bydło. Browary, miodosytnie, fabr. cement.
H — Grand Hotel, ul. Kolejowa.
R — Charasz A.
B — „KARPATY“, pl. Sobieskiego.

BRZEŚĆ NAD BUGIEM. Miasto wojewódzkie. 50.000 m. Stacja kol. P. TN. Główne miasto polesia, powstałe w średniowieczu. W XV wieku przyłączone do Litwy stało się miastem wojewódzkiem. Położone nad brzegiem rz. Muchawiec i rz. Bug, opodal miejsca połączenia się tych rzek. Zabytków żadnych nie posiada oprócz ruin fortecznych i kasyna oficerskiego, w którem w r. 1918 podpisano pokój między Niemcami a Bolszewikami i Ukraińcami.
H — „Savoy“ — Sadowa 37, „Polonia“ — Steckiewicza 14; „Angielski“.
R — „Cristal“, ul. 3-go Maja, „Klub Obwatelski“.
SW — 10 łóżek państw. gimn. im. Traugutta.
B — „KARPATY“, Jagiellońska róg Unji Lubelskiej.
Opony STOMIL, zob. str. 3.

BRZEŻANY. Miasto powiatowe, woj. Tarnopolskie. 13.000 m. St. kol. P. TN. Malowniczo położone w dolinie zwanej Złotą Lipą nad brzegiem dużego jeziora. Okolica Brzeżan powszechnie nazywa się „Szwajcarją polską“. Stary zamek Szaniawskich z XVI wieku.
H — „Galicyjski“, „Europejski“.
R — jak wyżej.
SW — 20 łóżek w gimnazjum państw.
B — „KARPATY“, zbieg Tarnopolskiej i Kościuszki.

BRZOSTOWICA. Miasteczko, pow. Grodno, woj. Białostockie. 2.000 m. Linja kol. Białystok—Wołkowysk. Komunikacja autobusowa.
H — Dworkin M.
B — „KARPATY“ — skrzyż. szos.: Grodno, Baranowicze.

BUCZACZ. Miasto powiatowe, woj. Tarnopolskie. 10.000 m. Stacja kol. P. TN. Położone w dolinie rzeki Strzępy. W 18 wieku stał się rezydencją starosty M. Potockiego, znanego protektora sztuki. Ratusz w stylu rococo. Kościół parafjalny z 1763 r. Ruiny zamku. Wytwórnia kilimów hr. Potockiego. Kościół grecko-katolicki z 1610 r. w stylu renesansowym.

H — R — Andermann.
B — „KARPATY“, Potockiego.
SW — 20 łóżek w gimn. państw. ul. Słowackiego 18.

BUSKO. Miasto - uzdrowisko, pow. Stopnicki, woj. Kieleckie. 4.000 m. P. TC. Stacja kol. Kielce, stąd 49 km. autobusem lub st. kol. wąskotor. Kielce—Chmielnik, skąd 16 klm. Państwowy Zakład Zdrojowy. Źródła siarczane. Duża ilość willi, sezon: wiosna—jesień.

H — „Zofja“, „Krakowski“, „Angielski“.
R — Maciejowskiego, Soboraja, Krawczyka.
B — „KARPATY“, Chmielnicka 5.

BYDGOSZCZ. Miasto powiatowe, woj. Poznańskie. 118.000 m. St. kol. P. TN. Położone nad rzeką Brdą. Miasto założone w 16 wieku jako centrum Kujaw. Zniesione przez Szwedów w roku 1656. Niezwykle czyste i nowoczesne w porównaniu z pobliskim Toruniem. Kościół Klarysek z 17 wieku w stylu renesansu gdańskiego. Kościół Jezuitów — barok z 1640 r. Stare magazyny, spichlerze nad Brdą. W Bydgoszczy jest początek kanału tej samej nazwy, łączącego Brdę z Notecią, a temsamem Wisły z Wartą. Ciekawe do zwiedzenia są zapory kanału (śluzy).

SW — 20 łóżek w państw. gimn. humanist., ul. Grodzka 18.
SG — 20 łóżek w Schronisku P. T. K., ul. Staszica 8.
B — „KARPATY“, pl. Poznański,
„ Gdańska 34,
„ Bernardyńska,
„ Pawła z Łęczycy,
„ Grunwaldzka 22.

HOTELE

GELHORN — Dworcowa 89 — naprzeciw dworca. Kil. pokoje od zł. 4.50. Garaże bezpłatnie. Dla czł. P. T. K. 10% rab.

„POD ORŁEM" — Gdańska 14. Pokoje od zł. 5.— Pełny komfort. Dla czł. P. T. K. 15% rab.

AKUMULATORY

Zakł. akum. syst. „TUDOR" S. A., Śląska 13, tel. 13-77. Dla czł. P. T. K. 10%.

ELEKTROTECHNIKA.

„MAGNETO", zast. Bosch i Scintilla, ul. Kr. Jadwigi 27, tel. 1825. Dla czł. P. T. K. 10% rab.

OLEJE 10% rabatu.

GAZOLINA S. A. — st. osługi — Król. Jadwigi róg Dworcowej.
" " Gdańska róg Śniadeckich.

Opony STOMIL, zob. str. 3.

WARSZTATY SAMOCHODOWE.

A. RÓŻYCKI i K. ŁAJDYK, Gdańska 105, tel. 399. Dla czł. P. T. K. 10% rab.

BYSTRA. Wieś i gmina, pow. Bielsko, woj. Śląskie. Około 1.000 m. Znane uzdrowisko i sanatorja — wille i pensjonaty. Obecnie przyjeżdża kilka tysięcy osób do Bystrej na wycieczki i wywczasy.

Liczne pensjonaty na miejscu.

B — „KARPATY", szosa Bielsk—Szczyrk.

BZINEK. Wieś, gmina Blizin, pow. Końskie, woj. Kieleckie. 1.000 m. Stacja kol. oddalona 4 klm., telegr. i poczta Skarżysko.

H — R — Buraczewska A.

B — „KARPATY", szosa Warszawa—Kraków.

CEKÓW. Wieś i gmina, pow. Kalisz, woj. Łódzkie. 500 m. Stacja kol. 20 klm.

R — H — Bartosik W.

B — „KARPATY", szosa Kalisz—Turek.

CHEŁM. Miasto powiatowe, woj. Lubelskie. 25.000 m. Linje kol. Chełm—Brześć. Komunikacje autobusowe. Przemysł: browary, cegielnie, fabryki maszyn i narzędzi roln., krzeseł.
H — Angielski, Mikołajewska 6.
R — Fischer H., Mikołajewska 6.
B — „KARPATY", pl. Kościuszki.

CHEŁMNO Miasto powiatowe, woj. Pomorskie. 14.000 m. P. TC. St. kol. Malowniczo położone na prawym brzegu Wisły, jest po Toruniu jednym z piękniejszych miast Pomorza i jednym z najstarszych miast Polski. Założone w X wieku. W XIII stuleciu było rezydencją krzyżacką, a po objęciu przez Polskę przez jakiś czas siedzibą województwa tej samej nazwy. Godne zobaczenia: resztki murów grodzkich, Brama Grudziądzka, ratusz z 1567 r. w stylu renesans-polski, kilka kościołów z XIII i XIV stulecia. Miasto leży na wodnym szlaku turystycznym rzeki Wisły.
H — „Centralny", ul. Dworcowa 40, Dwór Chełmiński, Rynek.
R — tamże.
SW — 20 łóżek w szkole powszechnej, ul. 22 Stycznia 4.
B — ul. Szkolna 3, Rynek 10, Dworcowa 4.
A — Hallera 6, Rynek 29.

CHEŁMŻA. Miasto o 12.000 m. w pow. Toruńskim, woj. Pomorskie. St. kol. P. TC. Malowniczo położone na lekkim wzgórzu w pobliżu jeziora. Może służvć za wzór miasteczka czystego, dobrze rozplanowanego. Jedna z największych cukrowni w Polsce.
H — „Pomorski".
R — „Dziegielewski" i „Bruszkiewicz".
B — ul. 21 Stycznia róg Kolejowej, ul. Toruńska.
A — w cukrowni.

CHMIELNIK. Wieś, gmina Tyniec, pow. Kalisz, woj. Łódzkie. 1.000 m. (odl. od st. kol. 2,5 klm.), poczta i tel. Kalisz.
B — „KARPATY", Rynek. Postój autobusów.

CHOJNICE. Miasto powiatowe, woj. Pomorskie. 12.000 m St. kol. graniczna z Niemcami na szlaku kolejowym Berlin—Königsberg—Riga P. TN. Dość dużo zabytków historycznych.

Pięciopiętrowa brama z XIV wieku, zwana „Człuchowska Brama“. Kościół protestancki — rococo z 1742 r. Katolicki kościół parafjalny z XIV wieku. W odległości 5 klm. — jezioro Lutomskie (12 klm. długości, 2—5 szerokości, głąbokości do 30 mtr.).

H — „Engel“, ul. Młynarska 1, „Priebe“, Rynek 25, „Dworcowy".

R — tamże i na dworcu kolejowym.

SW — 20 łóżek w szkole powszechn., ul. Człuchowska 23/25.

B — „KARPATY“, pl. Król. Jadwigi.

A — Dworcowa 43, Człuchowska 38.

CHORZÓW I-szy. Miasto powiatowe, woj. Śląskie, 90.000 m. St. kol. P. TN. Rozwój miasta, podobnie jak Katowic, datuje się z drugiej połowy XIX w. W r. 1840 — Królewska Huta liczyła 1000 miesz. Ośrodek przemysłu ciężkiego. Największa na Śląsku kopalnia węgla „Prezydent“, wydobywająca rocznie przeszło 3 miljony tonn węgla. Z wzgórza „Reden“ (314 m.) roztacza się ciekawy widok na miasto (zwłaszcza wieczorem.

H — „Reden“, ul. Katowicka, „Polski“, Wolność 27, „Monopol“, Gimnazjalna 1.

R — tamże.

SW — 64 łóżka w gimn., ul. Gimnazjalna 6.

B — „KARPATY“, 3-go Maja 75.

A — Wolność 27.

CHORZÓW II-gi. Osada o 12.000 m., w woj. Śląskiem. St. kol. P. TL. Miejscowość fabryczna. Jedna z większych w Europie i największych w Polsce państwowa fabryka związków azotowych (w czasie wojny światowej Niemcy wyrabiali tu gazy bojowe). Kopalnie węgla „Hr. Laura“. Centralna elektrownia zasilająca cały Górny Śląsk w światło i siłę elektr. Piękne ubiory mieszkańców. Wycieczkę do Chorzowa najlepiej odbyć z Katowic — przeznaczyć na zwiedzenie 2—3 godziny.

B — „KARPATY“, szosa Królewska Huta.

CHRZANÓW. Miasto powiatowe, woj. Krakowskie, 15.000 m. Linje kol. Jaworzno—Bolęcin—Trzebina—Oświęcim. Władze i Urzędy Państw. Fabryka parowozów, kopalnie galmanu, rudy ołow. i cyn., cegielnie, garbarnie, fabr. papy i likierów.

H — Henneberg M., Selinger E.
R — Hoszpak A.
B — „KARPATY“, Rynek.

CHYRÓW. Miasteczko, pow. St. Sambor, woj. Lwowskie, 3.000 m. Linja kol. Sambor—Przemyśl. Słynny klasztor OO. Jezuitów, zakład wychow. i gimn. Młyny, farbyki wyr. cemnt.
H — Altman L.
B — „KARPATY“, Rynek.

CIESZYN. Miasto powiatowe w woj. Śląskiem. 15.000 m. St. kol. P. TN. W XIII stuleciu znanych jako siedziba książąt Piastowskich, z których to czasów pozostała jedynie wieża gotycka i kościół. W roku 1918 była tu główna kwatera wojsk. austrjackich. Godne zwiedzenia Muzeum Śląskie i stare domy z arkadami w Rynku. Przez miasto płynie rzeka Olza, którą w r. 1920 uznano jako granicę między Polską i Czechosłowacją.
H — „Pod Jeleniem, „Rynek“, „Bristol“, Głęboka 25.
R — tamże.
SW — 23 łóżka w szkole powszechnej A. Mickiewicza, Plac Kościelny.
A — ul. Eugenjusza 18, Srebrna 5, Różana 1.
B — „KARPATY“, Górny Rynek,
„ Polna 7.

CIECHANÓW. Miasto powiatowe, woj. Warszawskie, 14.000 mieszkańców. St. kol. P. TC. Położone na brzegu rz. Ładyni. Miasto założone w XI wieku. Przebywała tu często Królowa Bona. Kośció parafjalny — ceglany gotyk mazowiecki z XV stulecia. Ruiny zamku książąt Mazowieckich z XIV wieku. W r. 1920 pod miastem były duże walki, miasto przechodziło kilkanaście razy z rąk do rąk wojujących.
H — „Polonia“.
R — tamże, Olszewskiego w Rynku, Udziałowa.
B — plac Kościuszki 15.
A — ul. Warszawska 61.

CIECHOCINEK. Zdrojowisko, pow. Nieszawski, woj. Warszawskie. St. kol. P. TC. Jedno z najlepiej urządzonych zdrojowisk w Polsce. Leży nad Wisłą. Ciechocinek już w XVI stu-

leciu dostarczał soli. Od r. 1835 uruchomiono kąpiele. Wiele pensjonatów urządzonych nowocześnie. Osobliwością Ciechocinka jest, obok zwykłych źródeł słonych, cieplica słona o temp. 36,6 st. C., dająca 200.000 litrów solanki na godzinę. Część tej solanki jest wpuszczona od wielkiego otwartego basenu. Trzy potężne dwukilometrowej długości tężnie. Największe w kraju inhalatorjum.

H — Millera.

R — tamże, „Bristol“ i „Reżnowski“.

SW — 30 łóżek w szkole powszechn., ul. Stanisławskiego 31.

B — plac Gdański.

CZERSK. Miasto, pow. Chojnice, woj. Pomorskie. 7.000 m. Linja kol. Starogard—Chojnice. Na miejscu poczta, telegraf, magistrat, szkoła dokszt., szpital, jarmarki, przemysł drzewny.

H — Centralny.

R — Mroziński L.

B — „KARPATY“, Starogardzka 10.

CZERSK. Osada w pow. Grójeckim, woj. Warszawskie. St. kol. Góra Kalwarja (kolejka z placu Unji Lubelskiej) skąd 3,5 klm. lub szosą z Warszawy przez Piaseczno około 40 klm. Położenie malownicze na wysokim brzegu Wisły z rozległym widokiem na nizinę Nadwiślańską. W XIII w. gród był stolicą Mazowsza. Zamek zniszczony w wojnach szwedzkich XVII stulecia. Zachowały się baszty narożne okrągłe, brama wjazdowa — czteroboczna. Odpowiednia pora do zwiedzania — późna wiosna i lato.

CZERWIŃSK. Miasto w pow. Płońskim, woj. Warszawskie. St. kol. Płońsk, skąd 4 klm. szosą. P. TL. Dogodna komunikacja Wisłą parostatkiem lub autobusem z placu Broni w Warszawie. Pięknie położony na wysokim prawym brzegu Wisły. Miasto znane już w kronikach XI stulecia. Wł. Jagiełło w roku 1410 przeprawiał pod Czerwińskiem wojsko, a po zwycięstwie grundwaldskiem, zawiesił tu swój hełm. W kościele OO. Salezjanów cudowny obraz M. B. Czerwińskiej.

R — Grabowskiego.

B — w Rynku.

CZĘSTOCHOWA· Miasto powiatowe o 80.000 m., w woj. Kieleckiem. St. kol. P. TN. Miasto, słynne dzięki klasztorowi i zakonowi Paulinów. Klasztor na Jasnej Górze z cudownym obrazem Matki Boskiej wybudowany został w XIV w. w stylu gotyckim. W r. 1690 kompletnie spalony, poczem odbudowany w stylu baroka. Wśród licznych wotalji znajduje się buława króla Jana Sobieskiego. Godny zwiedzenia bogaty skarbiec. Klasztor ma najwyższą wieżę w Polsce (92 mtr. wybudowaną w r. 1901). Zakon założony w r. 1382 przez Wł. Jagiełłę. Czas licznie przybywających pielgrzymek 15 sierpnia do 8 września.

H — Polonia, ul. Piłsudskiego7.
R — Polonia, j. w., Cristal, Panny Marji.
SW — 30 łóżek w publ. szkole pow. Nr. 1 Siedmiu Kamienic.
B — „KARPATY", Kościuszki 13,
" Waszyngtona 7 (garaż Syrkiewicza).
A — Panny Marji 14, Narutowicza 13.

OLEJE 10% rabatu.

GAZOLINA S. A., st. obsługi — Śląska.

CZORTKÓW. Miasto powiatowe w woj. Tarnopolskim. 20.000 mieszkańców. P. TN. St. kol. Punkt wyjściowy dla wycieczek mających na celu zetknięcie się z urokiem Jarów Podolskich. Położony nad rzeką Seret, w pobliżu—duże ilości grot. Możność zobaczenia barwnych strojów ludowych. Ruiny zamku z XVII stulecia zniszczonego przez tatarów i turków tak jak i w innych miejscowościach leżących na t. zw. „Czarnym Szlaku".

H — „Bristol" w Rynku.
R — „Bilicza" w Rynku, „Krzyżanowskiego".
B — ul. Sobieskiego.

CZORSZTYN. Letnisko położone malowniczo nad Dunajcem. St. kol. Nowy Targ, skąd jadąc w urocze Pieniny na 21 klm. znajduje się Czorsztyn P. TL. Ruiny zamczyska z XII wieku. Niedojeżdżając Czorsztyna, na 13 klm., wieś Dębno z godnym zwiedzenia kościołkiem z XV w. wykonanym z drzewa.

H — R — jest.
B — jest.
A — niema.

DĄBROWA GÓRNICZA. Miasto o 37.500 m., pow. Będziński, woj. Kieleckie. St. kol. P. TN. Jedne z większych miast Dąbrowskiego Zagłębia Węglowego, najstarsze kopalnie węgla. Nazwa całego regjonu użyta od nazwy miasta. Istnieje od roku 1796. Poza kopalnią węgla duże przetwórnie żelaza i cynku.
H — „Krakowski“, ul. 3-go Maja.
R — „Lubowskiego“, ul. Sobieskiego 7.
B — „KARPATY“, Huta Bankowa,
„ 1-go Maja,
„ Narutowicza.
A — ul. Piłsudskiego 14.

DELATYN. Miasteczko, pow. Nadwórna, woj. Stanisławowskie. 7.000 m. Linja kol. Stanisław—Woronienka. Komunikacje autobusowe. Znane letnisko w Małopolsce wschodniej. Kwitnie tu przemysł drzewny. Zakład kąpieli solankowych. Wille i pensjonaty na miejscu.
B — „KARPATY“, Rynek.

DOBROMIL. Miasto pow., woj. Lwowskie. 6.000 m. Linja kol. Przemyśl—Chyrów. Odległość od st. kol. 2,5 klm. Władze i Urzędy na miejscu. Nadleśnictwo. Klasztor Baljanów. Targi i jarmarki. Państwowa żupa solna, młyny, tartaki, browar, fabr. cemnt. Letnisko. Ruiny zamku.
H — Knoebel D.
R — Aszkenazy P., Rynek.
B — „KARPATY“, Rynek.

DOBRZYŃ n. Drw. Miasto, pow. Rypin, woj. Warszawskie. 5.000 m. 1 klm. do st. kol. na szlaku Brodnica—Kowalewo. Jarmarki i targi. Młyny, tartaki i elektrownia.
H — Polski.
B — „KARPATY“, Rynek.

DOMACZEWO. Miasteczko, pow. Brześć n/B., woj. Poleskie. 2.000 m. St. kol. Domaszewo — leży na linji kol. Brześć n/B.—Chełm.
H — Rojzman S.
B — „KARPATY“, Rynek.

DROHICZYN. Miasteczko, pow. Pińsk, woj. Poleskie. 2.000 m. St. kol. Drohiczyn-Miasto — poczta i tel. Drohiczyn Poleski — Władze i Urzędy. Jarmarki.
H — R — Litewczyk J.
B — „KARPATY“, Rynek.

DROHOBYCZ. Miasto powiatowe w woj. Lwowskiem. 27.000 mieszk. St. kol. odległa o 4 klm. Przystanek Drohobycz-miasto w pobl. Rynku. P. TH. Ośrodek przemysłu naftowego. W rynku kościół z r. 1392. Najpiękniejszy kościół w Polsce z drzewa z r. 1691 — św. Jura — obrządku grecko-katolickiego. W pobliżu dworca kol. olbrzymia rafinerja państwowa, przetwarzająca rocznie 30.000 cystern ropy.
H — „Europejski“, „Boulevard“.
R — „Lepert“, ul. Mickiewicza 7 i w hot. Boulevard.
SW — 30 łóżek w szkole powszechnej, ul. Zawale 14.
B — Plac św. Trójcy i na małym Rynku
A — „Motor“, Pasaż-Fuchsa u Ornsztajna.

DRUSKIENIKI. Uzdrowisko państwowe, pow. Grodnieński, woj. Białostockie. St. kol. tej samej nazwy odległa o 18 klm. P. TC. Malowniczo położone wśród lasów sosnowych na prawym, wysokim brzegu Niemna, tworzącego w tym miejscu granicę z Litwą. 17 źródeł solanekradjoaktywnych. Istnieje od roku 1830. Pełna wrażeń podróż Niemnem od Grodna do Druskienik zasługuje na jej odbycie.
H — „Europejski“, „Kasyno“ i szereg pensjonatów.
R — tamże i Sztrall z Wilna.
SW — 10 łóżek w szkole powszechnej, ul. Piłsudskiego 3.
B — przy dworcu kolejowym.

DRZEWICA. Osada miejska, pow. Opoczno. 2.000 m. St. kol. 20 klm. Podkłady piaskowca. Fabryka wyr. wełn., eletkrownia, młyny.
H — R — Kołodziejski J.
B — „KARPATY“, Piłsudskiego.

DUBNO. Miasto powiatowe, 10.000 m., w woj. Wołyńskiem. St. kol. na linji Lwów—Kowno odległa od miasta 5 klm. P. TN. Położone nad rz. Ikwą. Do zwiedzania: ruiny zamku książąt

Ostrogskich z XVI wieku, ruiny pałacu książąt Lubomirskich z XVIII wieku, Brama Łucka z XVI wieku, kościół Bernardynów z 1620 r. i Synagoga z w. XVI.
H — „Grand“, „Ermitaż“, „Francuski“.
R — Listowskiego, Sawickiej.
B — „KARPATY“, Panieńska.
A — Kellner M., ul. gen. Listowskiego.

DUKLA. Miasteczko o 3.300 m., położone w sercu Karpat w pobliżu przełęczy Dukielskiej (500 m.). Odległe o 15 klm. od Iwonicza P. TC. Pałac-barok hr. Męcińskich, dawna własność hr. Mniszków z 18 stulecia Góra Cergowa (718 mtr.), skąd wspaniały widok na Beskidy Środkowe. W okolicy duża ilość cmentarzy z wojny światowej.
Zwiedzanie Dukli najlepiej zorganizować w formie wypadu półdniowego z Iwonicza.
Liczne pensjonaty na miejscu.

DZIAŁOSZYN. Osada miejska, pow. Wieluń, woj. Łódzkie. 4.000 m. Do st. kol. 21 klm. Komunikacja autobusowa. Znane jarmarki i targi na bydło, konie, nierogaciznę, skóry i t. p.
H — R — Malatyńska T.
B — „KARPATY“, Rynek.

DZIEDZICE. Miasteczko, pow. Bielsko. 3.000 m., woj. Śląskie. Linja kol. Kraków—Bogumin. Liczne linje autobusowe. Klasztor SS. Felicjanek. Fabryka metalurg., przemysł spożywczy i chemiczny. Impregnacyjne zakłady, cegielnie, fabryki dachówek.
H — „Heitner“.
R — Polski Związek kolejowców.
B — „KARPATY“, Legjonów 44,
„ 11 Listopada.

GARWOLIN. Miasto powiatowe, woj. Lubelskie. 6.000 m. Do st. kol. 4 klm. Linja kol. Warszawa—Dęblin. Komunikacje autobusowe. Liczne Urzędy i Władze Fabryki wyr. cem., maszyn roln. Elektr. Targi co środa.
H — Mioduszewski Sz.
R — Kościuszki.
B — „KARPATY“, Kościuszki.

GDAŃSK. Wolne miasto o 220.000 mieszk. St. kol. w rękach Polski. Kiedyś główny port polski — nie przyznany jednak Odrodzonej Rzeczypospolitej Traktatem Wersalskim.

SW — 100łóżek w Domu Polskim, ul. Wallgasse Nr. 16A.

SG — 100 łóżek, Polski Dom Akademicki, ul. Heersanger 11a.

Najlepiej zwiedzanie Gdańska zorganizować w formie jednodniowego wypadu z polskiej Gdyni lub Tczewa.

Opony STOMIL, zob. str. 3.

GDÓW. Wieś i gmina, pow. Wieliczka, woj. Krakowskie. 2.000 m. 12 klm. do st. kol. Poczta i tel. Kłaj. Elektrownia. Kościół.

B — „KARPATY", szosa Kraków—Nowy Sącz.

GDYNIA. Miasto portowe, pow. Morski, woj. Pomorskie. St. kol. Liczy obecnie 45.000 mieszkańców, a przed 10 laty była zaledwie małą wioską rybacką. P. TN. Port o znaczeniu międzynarodowym i kąpielisko morskie. Ściąga corocznie tysiące turystów z całego kraju i zagranicy. Młody port polski jest sprawdzianem potęgi twórczej Narodu Polskiego, dowodem niezaprzeczalnym dążenia Polski do niezależności ekonomicznej, rozwoju floty i handlu morskiego pod ojczystą banderą. Godne zwiedzenia: a) port z jego nowoczesnemi urządzeniami, najlepiej motorówką, odchodzącą kilka razy dziennie z molo Żeglugi Polskiej, b) nowopowstałe gmachy: poczta, banki, obserwatorjum morskie P. I. M., Szkoła Morska, chłodnie, łuszczarnia ryżu, c) gmachy kolonji robotniczej w Grabowie, d) starożytny kościół w Oksywiu, latarnia Morska w Oksywiu.

H — Dom Zdrojowy, „Polska Riviera", „Kaszubski", „Centralny".

R — w hotelach i „Casino" na Promenadzie.

SW — 100 łóżek w Gdyni-mieście w szkole powszechnej, ul. 10-go Lutego, 20 łóżek w Oksywji w szkole powszechnej, 20 łóżek w Chylonji w szkole powszechnej.

B — ul. Portowa, Starowiejska, Podjazdowa, 10 Lutego, Wolności, oraz szosa Gdańska.

A — B-cia Ossopcy, ul. Staromiejska, Szandrach, ul. Bolesława Chrobrego.

EKSPEDYCJA I TRANSPORTY.

SCHENKER i Ska, Sp. Akc. Starowiejska 17, dla członków P. T. K. 20% rab.

OLEJE 10% rabatu.

GAZOLINA, S. A.—st. obsługi—Świętojańska 26.
" " " Śląska 12.
" " " Port, ul. Węglowa.
" " " Gdańska, Garaże M. P. K.
Opony STOMIL, zob. str. 3.

GLINIK MARJAMPOLSKI. Wieś i gmina, pow. Gorlice, woj. Krakowskie. 2.000 m. Linja kol. Zagórzany—Gorlice. Rafinerja nafty. Fabryka maszyn i narzędzi wiertniczych
H — R — Bergman M.
B — „KARPATY", Rafinerja.

GŁOWACZÓW. Osada miejska, gm. Marjampol, woj. Kieleckie. 2.500 m. Do st. kol. 18 klm. Kozienica.
H — R — Kubicka S.
B — „KARPATY", Rynek.

GNIEZNO. Miasto powiatowe, woj. Poznańskie. 30.000 m. St. kol. P. TN. Jedno z najstarszych miast w Polsce, wg. legendy zbudowane przez Lecha w VI wieku. W roku 1000 król Bolesław Chrobry przyjmcwał tu cesarza Otto III. Wtedy też utworzono Arcybiskupstwo Gnieźnieńskie, podniesione potem do godności Prymasa Polski. Do roku 1300 w katedrze Gnieźnieńskiej koronowali się wszyscy Królowie Nasi. W kościele mnóstwo wartościowych pamiątek. Skarbiec jeden z najbogatszych w Polsce. Pomnik Bolesława Chrobrego wzniesiony w 1925 r. Giezno leży na brzegu niewielkiego jeziora Jelonek.
H — „Europejski", ul. Dąbrówki, „De France", ul. Chrobrego.
R — tamże i „Gambrinus", ul. Lecha 5.
SW — 20 łóżek w szkole powszechn., ul. Św. Jana 2a.
B — ul. Warszawska 11, ul. Dąbrówki przy wodotrysku.
A — Br. Waterscy, ul. Rzeźnicka, Basiński, ul. Trzemieszyńska.

GNIEW. Miasto powiatowe z 4.000 m. w woj. Poznańskiem. St. kol. P. TC. Położone na lewym brzegu Wisły. Resztki zamku z XIII wieku zamienione na koszary. Kościół katolicki z r. 1348. Rynek otoczony domami arkadowemi. Mury starego grodu dość dobrze zachowane.

H — R — „Centralny", „Polonia".
B — „KARPATY", Piłsudskiego.

GNIEWKOWO. Miasto powiatowe, woj. Poznańskie. 27.000 mieszk. Linja kol. Toruń—Poznań. Komunikacje autobusowe. Władze i Urzędy państw. Katedra archidecezjalna. Szkoły, gimn. św. Wojciecha. Fabryka maszyn, cemtn., garbarnie, młyny, cukrownia.

H — Centralny, Mieczysława 7.
R — Wojciechowski, Dąbrówki 14.
B — „KARPATY", Sobieskiego 10.

GOCZAŁKOWICE - Zdrój. Wieś i uzdrowisko, pow. Pszczyna, woj. Śląskie. 1.200 m. Linja kol. Dziedzice—Tychy. Kom. autob. Źródła solankowe, kąpiele jodowo-bromowe — radjoaktywne. Zakład kąp. i sanatorjum dla dzieci.

Liczne pensjonaty.
B — „KARPATY", Zdrój na gł. szosie.

GOŁUB. Miasteczko o 3.100 m., pow. Wąbrzeski, woj. Pomorskie. St. kol. P. TC. Malowniczo położone nad rz. Drwęcą, posiada ruiny wielkiego zamczyska Krzyżackiego z XIV w., odbudowanego przez Annę Wazównę w r. 1611—25 w stylu renesansu polskiego. Na zwrócenie uwagi zasługują liczne domy drewniane z arkadami z XVII stulecia.

H — R — „Pod Białym Orłem", „Pod Trzema Koronami".
SW — 10 łóżek w szkole powszechnej, ul. Zamkowa.
A — Kaszyński L. i Mrozowski F.

GORLICE. Miasto powiatowe, 6.000 m., woj. Krakowskie. Linja kol. Gorlice—Zagórzany. Kom. autob. Władze i Urzędy. Rafinerja nafty, przemysł ceramiczny, fabr. naw. szt., kotłów, młyny.
H — „Centralny".
R — Mruk M.
B —„KARPATY", Rynek.

GRAJEWO. Miasto, pow. Szczuczyn, woj. Białostockie. 8.000 mieszk. Linja kol. Grajewo—Białystok. Kom. autobus. Władze i Urzędy. Huta szklana.
H — Frank N.
R — Kiluk J.
B — „KARPATY", Rajgrodzka.

GRÓJEC. Miasto powiatowe, woj. Warszawskie. 9.000 mieszk. Komun. autobus. Władze i Urzędy. Targi i jarmarki. Fabr. wyr. cement., kafli, narzędzi roln., młynarstwo.
H — R — Zarzycki P., Rynek.
B — „KARPATY", Warszawska 8.

GRODNO. Miasto powiatowe, woj. Białostockie. 47.000 m. St. kol. P. TN. Położone na wzgórzach nad rz. Niemen. Istnieje od XII wieku. Zamek królewski wybudował Stefan Batory. Synagoga z drzewa z XV wieku. Kościół Jezuitów z tej samej epoki. Pełna wrażeń wycieczka parostatkiem do m. Pyszki. Cerkiew z XI w., najstarszy budynek w Grodnie.
H — R — „Royal", Horodniczańska 12, „Europejski".
SW — 20 łóżek — Seminarjum Nauczycielskie, Mostowa 9.
B — „KARPATY", pl. Batorego,
„ zbieg ul. Lipowej—Łososiańskiej.
A — ul. Bankiwa 18.

GRUDZIĄDZ. Miasto powiatowe, woj. Pomorskie. 40.000 m. St. kol. P. TN. Zamek warowny istniał już w X wieku. Forteca udoskonalona przez Fryderyka II w latach 1775—85, stawiła opór wojskom Napoleona. Duży garnizon niemiecki przed wojną światową. Godne zwiedzenia: Góra Zamkowa z wieżą Klimek — pozostałością z zamku krzyżackiego XIII w. Skąd roztacza się piękny widok. Kościół parafjalny w stylu gotyckim.

Muzeum miejskie, pozostałości fortecy, most kolejowy, zbudowany w r. 1879, ma 1133 mtr. długości.

H — Królewski Dwór w Rynku, Centralny — 23 Stycznia.

R — tamże, oraz Wielkopolanka.

SG — 28 łóżek—Schronisko Pol. Tow. Krajoznawczego, ulica Forteczna 29.

B — „KARPATY“, Rynek,
„ pl. 23-go Stycznia,
„ pl. przed dworcem kol.,
„ róg Chełmińskiej i Filaru mostowego,
„ 3-go Maja.

A — Groblowa 3, Wybeckiego 44, Plac 24 Stycznia.

OLEJE 10% rabatu

GAZOLINA, S. A. — st. obsługi — Marsz. J. Piłsudskiego.

GRYBÓW. Miasto powiatowe o 3.000 m. w woj. Krakowskiem. St. kol. P. TC. Kościół z drzewa z r. 1455 — jeden z najsarszych w Polsce. W odległości 38 klm. położone jest m. Wysowa — źródło mineralne dużej mocy

H — „Fuhrer“, „Krieger“.

R — Studnickiego i Jurkowskiego.

B — w Rynku i na ul. Kościuszki.

HALICZ. Miasto powiatowe, woj. Stanisławowskie. 5.000 m St. kol. P. TC. Położone na prawym brzegu rz. Dniestr. Jedno z najstarszych miast Polski i siedzib biskupich. Zniszczone przez Tatarów w r. 1240. Ruiny Zamku Kazimierza Wielkiego. Główna siedziba sekty żydowskiej Karaimów z ciekawą synagogą.

R — Fafara — Krzyżanowskiej.

HORODENKA. Miasto pow., woj. Stanisławowskie. 10.000 m. Linja kol. KOŁOMYJA—Stanisławów. Władze i Urzędy. Targi i wielkie jarmarki. Cukrownia, młyny, kamieniołomy, fabryka octu, eletkrownia.

H — Burg E.

R — Berezowski A.

B — „KARPATY“, Rynek.

INOWŁÓDŹ. Osada miejska, pow. Rawa Moz., woj. Warszawskie. 1.500 m. Do st. kol. 15 klm. Poczta i tel. Tomaszów Rawski.
H — R — Siwiński B.
B — „KARPATY", Rynek.

INOWROCŁAW. Miasto powiatowe, woj. Poznańskie. 30.000 mieszk. St. kol. P. TN. Uzdrowisko solankowe. Przed rozbiorem Polski Inowrocław był siedzibą wojewody Kujawskiego. Kościół Panny Marji z granitu, wybudowany w r. 1200.
H — „Bast", „Weiss", „Pod Lwem", liczne wille, pensjonat.
R — tamże i „Wielkopolanka", Nowakowski.
B — „KARPATY", Dworcowa 50/51.
A — ul. Poznańska 43, Dworcowa 56.

OLEJE 10% rabatu.

GAZOLINA, S. A. — st. obsługi — Targowisko Miejskie.

Opony STOMIL, zob. str. 3.

IWONICZ-ZDRÓJ. Uzdrowisko, pow. Krośnieński, wojew. Lwowskie. 3.000 m. St. kol. odległa od m. o 4 klm. P. TL. Położony o 410 mtr n. p. m. posiada źródła jodobromowe. Kościół z drzewa z r. 1464.
H — „Główny", „Pod Białym Orłem" i wiele pensjonatów.
R — tamże.
B — „KARPATY", Zakład Zdrojowy.

JANÓW PODL. Miasto, pow. Konstantynów, woj. Lubelskie. 4.000 m. Linja kol. wąsko-torowa Biała—Podl.—Janów podl. Targi. Kopalnie gliny kaflowej, fabryki kafli, młyny. Państwowa stadnina koni i stado ogierów.
H — R — Liberman J.
B — „KARPATY", Rynek.

JAREMCZE. Wieś, pow. Nadwórniański, wojew. Lwowskie. 30.000 m. St. kol. P. TN. Ratusz z XVII stulecia. Kilka domów renesansowych z r. 1570 z starym zamkiem Orsetti'ch na czele. Kościół św. Anny z r. 1622.

H — „City“, „Warszawski“, ul. Grunwaldzka.
R — Altschuler, ul. Grunwaldzka.
B — „KARPATY“, u Hanusa, obok dworca kol.
A — Szumlakowskiego B., ul. Badeniego.

JAROSŁAW. Miasto powiatowe, woj. Lwowskie. 30.000 m. St. kol. P. TN. Ratusz z XVII stulecia. Kilka domów renesansowych z r. 1570 z starym zamkiem Orsetti'ch na czele. Kościół św. Anny z r. 1622.
H — „City“, „Warszawski“, ul. Grunwaldzka.
R — „Altschuler“, ul. Grunwaldzka.
B — „KARPATY“, Ditziusa 62.
A — Szumlakowskiego B., ul. Badeniego.

JASŁO. Miasto pow., woj. Krakowskie. 12.000 m. Linja kol. Jasło—Rzeszów. Komun. autobus. Urzędy i Władze. Wielkie jarmarki. Tereny naftowe, fabr. cement. wyr., młyny, tartaki, garbarn.
H — „Grand“ — Krakowski.
B — „KARPATY“, Rynek.

JAWORZNO. Miasto, pow. Chrzanów, wojew. Krakowskie. 17.000 m. Linja kol. Jaworzno—Chrzanów. Władze i Urzędy. Targi co wtorek. Kopalnie węgla, fabryki chem. wyr. drzewn., likierów, młyny.
H — R — „Victoria“.
B — „KARPATY“, Kolejowa.

JĘDRZEJÓW. Miasta pow. 12.000 m., woj. Kieleckie. Do st. kol. 3 klm. Linja kol. KIELCE—RADOMSKIE. Władze i Urzędy. Nadleśn. Państw. Browar., cegielnie, młyny, fabr. wyrob. metal., odlewnia żelaza.
R — H — Klasztorna.
B — „KARPATY“, rogatka kielecka.

KALISZ. Miasto powiatowe, woj. Łódzkie. 52.000 m. St. kol. P. TC. W średniowieczu była tu rezydencja księstwa Piastowskiego. W początkach XIV w. siedziba wojewódzka. W r. 1914 miasto zostało zbombardowane prawie doszczętnie przez Niemców. Położone nad rz. Prosną. Kośció po-jezuicki z XVI stu-

lecia. Jeden z piękniejszych parków, częściowo zniszczony przez Niemców.

W odległości 13 klm. pałac w Gołuchowie z godnemi zwiedzenia zbiorami. Opodal — kamień św. Jadwigi jeden z rzadkich okazów pod względem wielkości.

H — Europejski, ul. Józefiny 5, Wiedeński, Garbarska 1.
R — Keller, Józefiny 15, A. Szaub, Warszawska 13.
B — „KARPATY", 11 Listopada 17.
A — ul. 3 Maja, Górnośląska 10, Puławskiego 34.
SW — 10 łóżek gimn. im. Kościuszki.

KAŁUSZYN. Miasto, pow. Mińsk Maz., woj. Warszawskie. 8.000 m. Do st. kol. 5,5 klm. Komun. autobus. Urzędy i Władze. Jarmarki co wtorki. Garbarstwo, młyny.
R — H — Jabłońska L.
B — „KARPATY", Warszawska 90.

KAŁUSZ. Miasto powiatowe, wojew. Stanisławowskie, 8.700 mieszk. St. kol. P. TC. Wielkie kopalnie soli potasowych o wydajności około 90.000 tonn rocznie.
H — „Lancman", „Holder".
R — „Szmik", „Szolc".
A — „Opitz".
B — tamże.

KAMIEŃ POMORSKI. Miasto, pow Sępolo, woj. Pomorskie. 2.000 m. Linja kol. Chojnice—Więcbork. Klasztor SS. Elżbietanek. Zakład wychow. dla dziewcząt. Jarmarki. Elektrownia.
H — R — Buda M.
B — „KARPATY", Rynek.

KAMIONKA STRUMIŁOWA. Miasto powiatowe, woj. Tarnopolskie. 7.000 m. Linja kol. Sapieżnka—Stojanów. Kom. autob. Władze i Urzędy. Gimn., szkoły powszechn., kołodziejsko-kowalka. Targi. Cegielnia, browary, garbarnie.
H — R — Distenfeld L.
B — „KARPATY", Mickiewicza,
" Słowackiego.

KARTUZY. Miasto powiatowe i letnisko. Stacja klimatyczna w Szwajcarji Kaszub., woj. Pomorskie. 4.000 m. Linje kol. do

Gdańska, Gdyni. Komun. autob. Władze i Urzędy. Nadleśn. P. T. K. Targi i jarmarki ogólne. Cegielnie, tartaki, browar i garbarnie.

H — Kartuski, Parkowa.
R — Gdańska, Lniski.
B — „KARPATY", Gdańska 8.

KATOWICE. Miasto wojewódzkie. 130.000 m. St. kol. P. TN. Na początku XIX w. Katowice były zwykłą wsią. W r. 1832 liczyły około 800 mieszk. W drugiej połowie XIX stulecia zaczął się rozwój miasta, które w szybkim czasie stało się głównym ośrodkiem: ciężkiego przemysłu i węglowym. Z tych przyczyn miasto nie posiada zabytków historycznych. Jest godne zwiedzenia jako centrum przemysłowe i miasto nowoczesne. Miejsce wyjściowe dla wycieczek po Górnym Śląsku.

H — Monopol, ul. Dworcowa; Savoy, ul. Marjacka 16, Polski, ul. Św. Stanisława 9; Europejski, ul. Marjacka 15.
R — Warszawska, ul. Warszawska, przy hotelach.
SW — 24 łóżka w gimn. państw., ul. Mickiewicza 13.
B — „KARPATY", Sobieskiego, garaż Austro-Daimler,
„ Krakowska 22,
„ Jordana,
„ Opolska.
A — ul. Konopnickiej 5, Starowiejska 3, ul. Powstańców 37.
Opony STOMIL, zob. str. 3.

AKUMULATORY.

Zakład. akum. syst. „TUDOR" S. A., Moniuszki 6, tel. 326-50, dla czł. P. T. K. 10% rab.

SAMOCHODY.

POLSKI FIAT S. A. Oddz. Katowice, garaże i warstzaty samochodowe, — magazyn części, — stacja obsługi, — pomieszczenie na 50 samoch., — dla czł. P. T. K. 15% rab.

KAZIMIERZ nad WISŁĄ. Miasto w pow. Puławskim, woj. Lubelskie. 4.000 m. P. TC. St. kol. w Puławach odległa 17 klm. Przystań parostatków na Wiśle. Jedno z ciekawszych miast

nadwiślańskich godnych zobaczenia, założone przez Kazimierza Wielkiego w drugiej połowie XIV stulecia. W 16 i 17 wieku zwane „Małym Grańskiem“ z racji dużego handlu zbożem. Kto chce uprzytomnić sobie jak wyglądały miasta dawnej Polski — winien zwiedzić Kazimierz.

H — Polski, Bristol, oraz szereg pensjonatów.
R — tamże i „Pod Krzysztofem", oraz Mroczkowskiego.
SW — 50 łóżek w szkole powsz, ul. Lubelska róg Szkolnej.
SG — 40 łóżek Schronisko P. T. K. w klasztorze O. O. Reformatów.
B — Rynek.
A — Szkoła Rzemiosł Budowlanych.

KIELCE. Miasto wojewódzkie. 42.000 m. St. kol. P. TN. Do końca XVII w. siedziba biskupów krakowskich. Katedra z XIV wieku. Muzeum regjonalne P. T. K. (ul. Leonarda 14). W pobliżu miasta kopalnie marmuru, t. zw. kieleckiego. Kielce są punktem wyjściowym dla wycieczek w Góry Świętokrzyskie, odległe o 28 klm. od miasta. Najwyższe szczyty: Łysica (612 m.), Łysa Góra (694 m.).

H — „Bristol“, Sienkiewicza 26; „Wersal", Sienkiewicza 36; „Polski“, Sienkiewicza 29.
R — tamże, oraz „Bar Polonia“.
SW — 30 łóżek w szkole powszechnej im. M. Konopnickiej, ul. Kościuszki 5.
B — „KARPATY“ Sienkiewicza 57,
„ Rog. Krakowska,
„ Staszica 1.
A — Bodztntyńska 42, „Elibor“ — Sienkiewicza 44.

KŁODAWA. Miasto, pow. Koło, woj. Łódzkie. 5.000 m. Do st. kol. 3 klm. Linja kol. Kutno—Poznań. Komun. autob. Władze i Urzędy. Jarmarki we wtorki. Cegielnie.

H — R — Kaźmierczak S.
B — „KARPATY", 11 Listopada 2.

KNURÓW. Wieś o char. miejskim, pow. Rybnik, woj. Śląskie. 10.000 m. Linja kol. Gierałtowice—Rybnik. Klasztor SS. Marjańskich. Państw. kop. węgla, koksownia, fabr. benzolu.

H — Kopalniany.
B — „KARPATY", ul. Rybnicka 11.

KNYSZYN. Miasto, pow. Białystok, woj. Białostockie. 4.000 mieszk. Do st. kol. 4 klm. Linja kol. Grajewo—Białystok. Targi co czwartek. Młyny, garbarnia.
H — R — Łękawa J.
B — „KARPATY", Rynek 11-go Listopada.

KOBRYŃ. Miasto powiatowe, woj. Poleskie. 9.000 m. Linja kol. Żabinka—Łuniniec. Władze i Urzędy. Nadleśn., szkoły i gimn. Targi i jarm. w poniedz. Cegielnie, młyny. Ożywiony handel bydłem, eksport mięsa.
H — R — Korkos W.
B — „KARPATY", Rynek.

KOBYLIN. Miasto, pow. Krotoszyn, woj. Poznańskie. 2.500 m. Linja kol. Leszno—Warszawa. Klasztor OO. Bernardynów. Ogólne jarmarki. Młyny, tartaki.
H — R — Cierpiński O.
B — „KARPATY", Długa.

KOLNO. Miasto powiatowe, woj. Białostockie. 5.000 m. Linja kol. wąsk.-tor. Kolno—Ostrołęka. Komun. autob. Władze i Urzędy. Kom. straży celnej. Okr. Two R. Targi. Młyny.
H — R — Rynek Gł.
B — „KARPATY", Rynek.

KOŁO. Miasto powiatowe, woj. Łódzkie. 16.000 m. St. kol. P. TC. Położone nad Wartą. Kościół parafjalny w stylu gotyckim z XIV w., w Rynku pozostałości ratusza z XIV w.
H — „Polski" na St. Rynku.
R — tamże, oraz Mrówczyński i Kaszyński.
B — „KARPATY", Sienkiewicza 21.
A — Ostrowski, ul. Ogólna.

KOŁOMYJA. Miasto powiatowe, 45.000 m., woj. Stanisławowskie. Linja kol. Stanisław Śniatyń. Władze i Urzędy. Insp. straży celn. Konwent Jezuitów. Sem. nauczyc., szkoły, gimn Instytucje bankowe. P. T. T. Przem. browarn., młynarstwo, garbarstwo, przemysł metalurgiczny i naftowy, fabryki mydła.
H — Bristol, Piłsudskiego 3.
R — Piłsudskiego 5.
B — „KARPATY", Legjonów.

KONIN. Miasto powiatowe, woj. Łódzkie. 14.000 m. St. kol. P. TC. Położone nad rz. Wartą. Kościół parafjalny z XV w. W odległości 19 klm. miasteczko Kazimierz Biskupi z kościołem z XII w., oraz w pięknym parku pałac Mańkowskich. W pobliżu kilka jezior znanych pod nazwą „Jeziora Kujawskie".

H — „Polski" i „Litewski" na St. Rynku.
R — tamże, oraz Kozłowskiego, ul. Słupecka.
B — „KARPATY", 3-go Maja 49.
A — Wozaliński, ul. 3-go Maja.

KÓRNIK. Miasto w pow. Śremskim, woj. Poznańskie. 2.500 m. St. kol. P. TL. Kościół gotycki z XV w. Pałac hr. Działyńskich, potem Zamojskich podarowany w r. 1924 Państwu Polskiemu.

W pałacu, położonym w pięknym parku, ciekawe zbiory historyczne i artystyczne.

H — „Victoria" na Rynku.
R — „Ratuszowa" na Rynku.
B — „KARPATY", Rynek.
A — Kotliński R. na Rynku.

KORONOWO. Miasto, pow. Bydgoszcz. 5.000 m. Linja kol. Pruszcz—Koronowo. Woj. Poznańskie. Nadleśnictwo. Urzędy i Władze. Lecznica miejska, elektr. Cegielnie, gorzelnie, młyny, fabryki wyr. ceram., maszyn, mebli.

H — R — Kopecki A.
B — „KARPATY", Rynek.

KOŚCIAN. Miasto powiatowe, woj. Poznańskie. 8.000 m. Linja kol. Poznań—Leszno. Komun. autob. Urzędy i Władze. Zakład psychjatryczny, dla głuchoniemych, szpitale. Handel ziemiopłodami. Cukrownia, młyny, tartaki, fabryki lik.

H — „Victoria".
B — „KARPATY", pl. Kościuszki, ul. Śmigielska.

KOŚCIERZYNA. Miasto powiatcwe, woj. Pomorskie. 7.000 m. St. kol. P. TC. Punkt środkowy „Ziemi Kaszubskiej". W odległości 10 klm. znajduje się m. Wdzydze, położone nad jeziorem tej samej nazwy — jest tam muzeum przemysłu kaszubskiego.
H — „Hamburski", ul. Długa 30; „Pomorski", Gdańska 15.
R — tamże, oraz Tkaczyka przy ul. Długiej.
B — „KARPATY", Rynek.
A — ul. Gdańska 30 i ul. Gdańska 12.

KSZECIN. Wieś i gmina, pow. Lubliniec, woj. Śląskie. 2.500 mieszk. Linja kol. Lubliniec—Tarn. Góry. Dom starców, szpital.
H — R — Jonczyk J.
B — „KARPATY", ul. Główna.

KOWEL. Miasto powiatowe, woj. Wołyńskie. 22.000 m. St. kol. P. TN.
H — „Palace", ul. Warszawska; „Victoria", ul. Kolejowa.
R — Resursa Obywatelska, ul. Łucka 19, „Ognisko".
B — „KARPATY", Warszawska.
A — „Auto—Kowel", ul. Poniatowskiego.

KOZIENICE. Miasto powiatowe, woj. Kieleckie. 7.000 mieszk. Linja kol. Kozienice—Bąkowiec. Przystań żeglugi parowej. Urzędy i Władze. Targi co czwartek. Młyny, tartaki. Państw. stadn. koni.
H — R — „Victoria".
B — „KARPATY", 11-go Listopada.

KRAKÓW. Miasto wojewódzkie. 250.000 m. St. kol. P. TN. Według legendy miasto założył Krakus. W X w. było już dużem miastem, siedzibą biskupów. W XI w. uznano Kraków za stolicę Polski, zamiast Gniezna. Od XIV w. w Krakowie koronowali się wszyscy Królowie Polscy. W r. 1241 miasto zniszczyli zupełnie tatarzy. Odbudową zajął się energicznie Kazimierz Wielki, zakładając jednocześnie uniwersytet (w roku 1364). Rozkwit tego najpiękniejszego ówcześnie miasta w uropie zakończył się w r. 1595, kiedy to po pożarze Wawelu, Zygmunt III przeniósł stolicę państwa do Warszawy.

W r. 1794 Kraków był ośrodkiem insurekcji T. Kościuszki. Przy rozbiorze Polski włączony do Austrji, potem do Księstwa Warszawskiego (1807—1815), od r. 1815 do 1846 miasto tworzyło republikę samodzielną i w r. 1846 zostało ponownie okupowane przez Austrjaków. Godne zwiedzenia: 1) Katedra na Wawelu, 2) Skarbiec, 3) Groby Królewskie, 4) Zamek na Wawelu, 5) Muzeum Narodowe w Sukiennicach, 6) Muzeum ks. Czartoryskich, 7) Muzeum Czapskich, ul. Wolska 10, 8) Muzeum Matejki, Florjańska 41, 9) Bibljoteka Jagiellońska, ul. Św. Anny 12, 10) Barkaban, 11) Wieża Marjacka, 12) Zbiory Akademji Umiejętności, ul. Sławkowska 17, 13) Muzeum Ludoznawcze na Wawelu, 14) Groby zasłużonych na Skałce, 15) Smocza Jama na Wawelu, 16) Kośció Marjacki, 17) Kopiec Kościuszki, 18) Bielany.

HOTELE.

EUROPEJSKI, Lubicz 5, vis a vis dworca kolej. 52 pokojów — ceny od zł. 3 — dla czł. P. T. K. 10%.

GRAND HOTEL, Sławkowska 5, 52 pokojów, urządzenie komf., ceny od zł. 8, dla czł. P. T. K. 10%.

POLONIA, Basztowa 25, obok dworca kol. 100 pokojów — ceny od zł. 6, pełny komfort, dla czł. P. T. K. 10%.

POLSKI, Florjańska 42, obok bramy Florjańskiej, ceny od zł. 3.60, dla czł. P. T. K. 10%.

POLLERA, Szpitalna 30, vis a vis teatru Miejskiego, pokoje komfortowe od zł. 4.50, dla czł. P. T. K. 10%.

ROYAL, Św. Gertrudy 26, vis a vis Wawelu, ceny pokojów od zł. 4.80 wraz z podatkiem, dla czł. P. T. K. 10%.

„POD RÓŻĄ", Florjańska 14, 50 komfortowych pokojów, pokoje pojed. zł. 6, podwójne 10 zł., dla czł. P. T. K. 10%.

SASKI, Sławkowska 3, 50 pokojów — cena od zł. 3.50, dla czł. P. T. K. 15%.

RESTAURACJE.

A. HAWEŁKA — dzierż. Józef Lubelski — Rynek 34, dla wycieczek grup. P. T. K. 10%.

POLLERĄ — K. Mrozowskiego — Szpitalna 30, dla grup. wycieczek P. T. K. 10%.

AKCESORJA SAMOCHODOWE.

„AUTOMOBILIA“ — Basztowa 18, dla czł. P. T. K. 10%.
AUTO-SZAWE — pl. Szczepański 8, dla czł. P. T. K. 15%.
EMIL SEEMANN — pl. Szczepański 6, dla czł. P. T. K. rabat.

AKUMULATORY.

Zakł. Akum. „TUDOR“ S. A. — Gołębia 16, dla czł. P.T.K. 15%.

BENZYNA.

„KARPATY“ Basztowa,
„ Berka Joselewicza (garaż Stop),
„ Kościuszki 49 (garaż Meta),
„ Plac Zgody,
„ Dunajewskiego.

CHŁODNICE SAMOCHODOWE

AUTO-AERO — Cz. Patryn — Pawia 10, tel. 162-05, chłodnice, błotniki, chromownia, dla czł. P. T. K. 10%.

EKSPEDYCJA I TRANSPORTY.

C. HARTWIG, S. A., oddz. Kraków, Florjańska 4, tel. 114-78, dla czł. P. T. K. 15%.

GARAŻE.

AUTO-GARAGE „STOP“, Berka Joselewicza 28, dla członków P. T. K. 20%.
„M E T A“ — Tad. Kościuszki 49, tel. 137-20, pomieszczenie na 100 samoch., centralne ogrzewanie — pełna stacja obsługi — przyholowanie samochodów — dla czł. P. T. K. 10% rabatu na garage i pokoje szoferskie.
POLSKI FIAT, S. A. Stacja obsługi pl. Groble 4, tel. 100-30.

KOSMETYKA.

„T L E N“ — Skład Lwowskiej Fabr. Chem. — Linja A—B, dom Feniksa — dla czł. P. T. K. 15%.

OLEJE 10% rabatu.

GAZOLINA. S.A.—st. obsługi—pl. Szczepański 2,
" " " Potockiego róg Mikołajewskiej
" " " Dworzec Kolejowy Główny,
" " " Mogilska róg Lubomirskiego.

PORCELANA I SZKŁO.

JAKÓB GROSS — Rynek Gł. 8 i 30 — dla czł. P.T.K. 10%.

PRODUKTY NAFTOWE.

FERDYNAND FLIEG — Św. Jana 10, dla czł. P. T. K. benzyny 3%, oleje i smary 10—15%.

SAMOCHODY.

POLSKI FIAT, S. A. Salon — magazyn części — Szpitalna 30, tel. 103-89.

UBEZPIECZENIA.

JAN RYBOTYCKI — Tadeusza Kościuszki 49 — przy garażu „META“, tel. 186-84 — dla czł. P. T. K. 10°/₀.

KRASNYSTAW. Miasto powiatowe woj. Lubelskie. 9.500 m. Do st. kol. 2 klm. Linja kol. Rejowiec—Zawada. Komun. autob. Władze i Urzędy. Nadleśn. Insp. szk. Przytułki dla sierot, starców. Garbarnia, młyny, tartaki.

H — R — Ratajski Wł.
B — „KARPATY“, Rynek 3-go Maja.

KROSNO. Miasto powiatowe w woj. Lwowskiem. 8.000 m. St. kol. P. TC Kiedyś ważne miasto pośredniczące w handlu Polski z Węgrami, zniszczone przez Szwedów w XVII w. Kościół parafjalny z XIV w. Rynek otoczony arkadami. Ośrodek naftowy w Beskidach środkowych. Kopalnie: Potok i Bobrka — najstarsze w Polsce.

H — „Polski“ i „Victoria“ w Rynku.
R — tamże i „Musiała“.
B — „KARPATY“, Piłsudskiego i Słowackiego.
A — Ordyński R.
SW — 20 łóżek w gimn. im. Kopernika, ul. Piotra Skargi.
Opony STOMIL, zob. str. 3.

KROTOSZYN. Miasto powiatowe, woj. Poznańskie. 12.000 m. St. kol. P. TN. Mury starego grodu zastąpione plantacjami. Pałac księcia Thurn-Taxis. Kościół parafjalny — renesans z roku 1592, z pięknemi stallami. W pobliżu m. Buszków — miejsce urodzenia Marji Leszczyńskiej, królowej Francji.

H — „Pon Białym Orłem“, „Bazar“.
R — tamże.
B — Rynek 13.
A — Rynek 13.
Opony STOMIL, zob. str. 3.

KRUSZWICA. Miasto w pow Strzelno, woj. Poznańskie. 4.000 m. St. kol. P. TC. Nazwa miasta związana z legendową postacią Piasta. Katedra z XII w. nad jeziorem Gopło, według legendy na miejscu zagrody Piasta. Po środku jeziora wznosi

się „Mysia Wieża“ (31 m.), stanowiąca resztkę pałacu Kazimierza Wielkiego z XIV w. Gopło ma powierzchni 24 klm. kw. Na wysepce u podnóża „Mysiej Wieży“ malowniczo położona restauracja i kabiny kąpielowe. Po jeziorze kursuje motorówka.
H — „Gopło“, „Pod Białym Orłem“.
R — tamże i Domagalskiej.
SW — 20 łóżek w szkole powszechn., ul. Kasprowicza 44.
B — „KARPATY“, Rynek.

KROŚCIENKO nad Dunajcem. Miasto - uzdrowisko, pow. Nowy Targ, woj. Krakowskie. St. kol. Stary Sącz odległy o 31 klm. lub Nowy Targ odległy o 30 klm., połączenia autobusowe. P. TL. Pięknie położone letnisko-uzdrowisko o podnóża Pienin nad rz. Dunajec. Źródło mineralne Stefan i kilka innych. Ośrodek dla wycieczek po pienińskim Parku Narodowym.
H — „Pod Trzema Koronami“ i szereg pensjonatów.
R — tamże.
SW — 30 łóżek w szkole powszechn., ul. Jagiellońska 232.
SG — 2 łóżek w schronisku P. T. T. — obok mostu Krytego.
B — przy hotelu „Pod Trzema Koronami“.

KRYNICA. Miasto - uzdrowisko, w pow. Nowosądeckim, woj. Krakowskie. St. kol. P. TC. Jedno z największych zdrojowisk w Polsce, położone wśród lasów w przełęczy na 500 mtr. n. p. m. Zawdzięcza swój rozwój dr. Dietlowi — słynnemu balneologowi. Najwyższy szczyt w pobliżu „Jaworzyna“ (1.116 m.). Skąd wspaniały widok na Tatry. Krynica zwana „Polskim Francesbadem“, dzięki swemu położeniu i pięknej okolicy zdobywa sobie coraz to większą popularność.
H — Dom Zdrojowy, Polonia, Lwigród, Patria i szereg innych pensjonatów.
R — tamże i „Brzans“, „Zacisze“.
SW — 20 łóżek w szkole powszechn. we wsi.
B — „KARPATY“, Lipowa.
A — tamże.

KRZEMIENIEC. Miasto powiatowe nad Ikwą. 17.500 m., woj. Wołyńskie. Do st. kol. 2 klm. Kom. autob. Władze i Urzędy. Klasztor baz. Liceum, gimn., szkoły dokształc. Inst. bankowe. Targi co środę. Przemysł ceram., młyny, browar, fabr. maszyn

młyn., pasów transm., eksloat. torfu. Ruiny zamku. Miasto należy do najpiękniej położonych w Polsce.
Liczne hotele i restauracje.
B — „KARPATY“, Rog. Dubieńska.

KRZEPICE. Miasto, pow. Częstochowa, woj. Kieleckie. 6.000 mieszk. Do st. kol. 33 klm. Poczta Częstoch. Elektr., młynarstwo.
H — R — Ignasiak M.
B — „KARPATY“, ul. Listopada.

KUTNO. Miasto powiatowe, woj. Warszawskie. 17.000 m. St. kol. 2 klm. P. TC. Komun. autob. Władze i Urzędy. Inst. bankowe. Targi 2 razy w tyg. Młyny, tartaki, cegielnie, cukrownia, fabryki maszyn i narzędzi, cykorji, mydła, wódek i octu.
H — Polski, ul. Kolejowa i Hotel Bristol, Sienkiewicza.
R — Kwapiński I., Rynek.
B — „KARPATY“, ul. Sienkiewicza 1.

LESZNO. Miasto powiatowe, woj. Poznańskie. 17.000 m. St. kol. P. TN. Siedziba rodu Leszczyńskich, których ostatni przedstawiciel był królem Polski, a córka jego, Marja — królową Francji. Dawny pałac — obecnie wchodzi w kompleks zabudowań więziennycn. Kościół parafjalny z r. 1690 z marmuru z godnemi uwagi freskami. Świątynia ewangelicka z r. 1709 jest jedną z piękniejszych tego wyznania w Polsce. Plantacje. Ratusz z r. 1736.
H — Polski, Kamińskiego 5, „Foest“, Dworcowa.
R — tamże.
B — „KARPATY“, Komenjusza—Osieczna.
A — ul. Wolność 24/25, Dworcowa 11.

OLEJE 10% rabatu.

GAZOLINA, S. A. — st. obsługi — Dworcowa.
Opony STOMIL, zob. str. 3.

LEŻAJSK. Miasto z przedm.: Maleniska, Podklasztor, Podzwierzyniec, pow. Łańcut, woj. Lwowskie. 6.000 m. St. kol. 1 klm. P. TC. Klasztor OO. Bernardynów. Fabryka cem. wyr., garbarnia, fabr. kódek, zabawek, uli, giętych mebli.
H — R — Dziurzyńska H.
B — „KARPATY“, Rynek.

LIDA. Miasto powiatowe, woj. Nowogródzkie. 15.000 m. P. TN. St. kol. Ruiny zamków książąt Litewskich. Typowe miasto kresowe, które odegrało dość ważną rolę w wojnie polsko-bolszewickiej 1919—1920 r.
H — „Dagmara“, „Italia“, „Warszawski“.
R — „Ognisko“, „Koło Polek“, „Bristol“.
B — ul. 3-go Maja.
A — ul. 3-go Maja 6.

LIMANOWA. Miasto powiatowe, woj. Krakowskie. 22.500 m. St. kol. P. T. C. Wielkie przetwórnie naftowe. Cmentarz z wojny światowej. Z Limanowej rozpoczął się w r. 1914 odwrót wojsk rosyjskich.
H — „Pod Białym Orłem“, „Kolejowy“.
R — tamże i J. Kielski.
B — A — “Tamarzak„.

LIPNO. Miasto powiatowe, woj. Warszawskie. 9.000 m. Stacja kol. Komun. autob. P. TC. Władze i Urzędy. Inst. bankowe. Targi. Elektr., fabr. wyr. cement., garbarnia, młyny.
H — R — Astorja, ul. Kościuszki, Warszawski, ul. Kościuszki.
B — „KARPATY“, ul. Gdańska 31.

LISEWO. Wieś i gmina, pow. Chełmno, woj. Pomorskie. 2.000 mitszk. St. kol. 3 klm. P. Kornatowo, TC. Lisewo. Jarmarki 2 razy do roku ogólne. Młyny.
H — R — Wolnikowski A.
B — „KARPATY“, szosa Chełmno—Wąbrzeżno.

LUBAWA. Miasto powiatowe (star. w Nowem Mieście), woj. Pomorskie. 5.000 m. St. kol. P. TC. Urzędy i Władze. Kom. straży celnej. Iinst. bankowe. Jarmarki w pierwszą środę każdego miesiąca. Młyny, tartaki, fabryki powozów.
H — Kopernika i „Hotel pod Orłem“.
R — Leski J., Rynek.
B — „KARPATY“, Rynek.

LUBICZ. Wieś i gmina, pow. Torun, woj. Pomorskie. 2.000 m. St. kol. P. TC. Komun. autob. Młyny. Preparanda nauczycielska.
H — R — Kowalski I.
B — „KARPATY“, szosa Toruń—Warszawa

LUBLIN. Miasto wojewódzkie. 120.000 m. St. kol. P. T. N. Miasto położone malowniczo nad rz. Bystrzycą, posiada dawny zamek królewski z XI w. Do roku 1474 siedziba wojewódzka. W r. 1569 podpisano tu z Litwą znaną w historji „Unję Lubelską". Katedra z XVI w. W dzielnicy staromiejskiej na rynku budynek dawnego trybunału najwyższego (r. 1578). Kościół po-dominikański Św. Stanisława z XIV w., wybudowany sumptem Kazimierza Wielkiego. Resztki murów z Bramą Krakowską (56 mtr.) i Bramą Grodzką. Uniwersytet katolicki. Godna zobaczenia dzielnica żydowska. Akademja Rabinów od XVI w. Trzy stare synagogi.

H — Europejski, „Victoria", „Polonia".
R — tamże i Bar a la Hawełka
SW — 40 łóżek w bursie przy gimn. im. Zamojskiego, 20 łóżek w szkole powszechn. Przedmieście - Czwartek.
A — Namiestnikowska 27, Krak. Przedmieście 49.
B — „KARPATY", Nowa,
„ Fabryczna Plage-Laśkiewicza,
„ Długa,
„ 3-go Maja,
„ Lubartowska róg Ruskiej,
„ Al. Racławickie.

LWÓW. Miasto wojewódzkie. 250.000 m. St. kol. P. T. N. Miasto założone przez księcia ruskiego Lwa w r. 1240. W roku 1340 Kazimierz Wielki przyłączył Ruś czerwoną do Polski i wybudował we Lwowie Katedrę i dwa zamki. Miasto było ciągle napadane przez węgrów, kozaków, moskali, szwedów, turków — stawiając zawsze dzielnie czoło nieprzyjacielowi. W r. 1918 miasto broniło się przed ukraińcami, żądnemi zagarnięcia go dla siebie. W tej obronie polskości Lwowa przyjmowały udział kobiety i dzieci narówni z mężczyznami. Nazwa „Orlęta Lwowskie" — przechodzi do historji naszego kraju, jako piękna karta współczesnych dziejów. Położenie malownicze nad rz. Pełtew. Najlepiej można oglądać z g. Wysoki Zamek. Jedyne w Europie miasto, będące siedzibą trzech arcybiskupów katolickich: Rzymskiego, greckiego i armeńskiego. Godne zwiedzania: 1) Galerja Narodowa, 2) Muzeum Przemysłowo-Artystyczne, 3) Muzeum Króla Jana III, 4) Muzeum Historyczne

m. Lwowa — Rynek 6, 5) Muzeum Dzieduszyckich, 6) Muzeum Lubomirskich — Ossolińskich 2, 7) Muzeum Ukraińskie — Mochnackiego 42, 8) Panorama Racławicka — Plac powystawowy. W mieście szereg domów ciekawych, parków i dzielnic.
SW — 50 łóżek, bursa, ul. Ormiańska 23 — 1 p.

HOTELE.

„GEORGE", pl. Marjacki, KRAKOWSKI, pl. Bernardyński.
GRAND HOTEL, Legjonów 13, pokoje od zł. 5 — 44 pokojów, dla czł. P. T. K. 25%.
IMPERIAL, 3-go Maja 3, pokoje od zł. 6 — 47 pokojów, dla czł. P. T. K. 25%.
WARSZAWSKI, pl. Bernardyński 5, pełny komfort, ceny od zł. 7 wraz z pod., dla czł. P. T. K. 20%.

RESTAURACJE.

„RUDEK", ul. Kopernika 3, wytworna kuchnia i gabinety.

AKCESORJA SAMOCHODOWE.

„BEKATE" sp. z o. o., Zyblikiewicza 13, zast. Forda — st. obsługi — warsztaty — dźwig hydrauliczny, dla czł. P.T.K. najwyższe rabaty.
„MICHELIN", Pasaż Mikolascha, tel. 6-39, poleca opony, dętki, tłoki, pierścienie i inne części i akcesorja. Hurt i detal.
WITOLD TRANDA, Podleskiego 2, dla czł. P. T. K. 10%.

AKUMULATORY.

E K A, Potockiego 58-a, dla czł. P. T. K. 15%.
TUDOR, Potockiego 4, tel. 52-35.

APARATY FOTOGRAFICZNE.

St. BARWIK i Wł. BORZEMSKI, Kopernika 18, dla czł. P.T.K. od cen katalog. 10—20%.
JAN BUJAK, Kopernika 4, dla czł. P.T.K. od cen kat. 10—20%.
Inż. A. SCHARF, Sykstuska 2, dla czł. P.T.K. ceny najniższe we Lwowie.

BENZYNA.

„KARPATY“, róg Jabłonowskich i Św. Zofji,
„ pl. Bilczewskiego,
„ pl. Gosiewskiego,
„ Zielona 47.

BROŃ I AMUNICJA.

E. DMYTRACH, Legjonów 3, dla czł. P. T. K. 5%.

CZĘŚCI ZAMIENNE.

OŚWIĘCIM - PRAGA, Łyczakowska 27, tel. 469, dla czł. P.T.K. akces. i części — 10%, warsztaty — 15%.

ELEKTRYKA AUTOMOBILOWA.

M. MEDYCKI i F. KIWAK, Piłsudskiego 27, naprawa akumulatorów — Bosch - Scintilla, ustępstw.

Inż. TADEUSZ WERESZYCKI, Asnyka 10, tel. 55-95, dla czł. P. T. K. 10%.

EKSPEDYCJA I TRANSPORTY.

C. HARTWIG, S. A., Leona Sapiehy 34, dla czł. P.T.K. 15% rab.

FOTOGRAFICZNE APARATY.

FOT-ABO-RAD, pl. Marjacki 9, dla czł. P. T. K. 10—20%.

GARAŻE.

AUTO-CENTRAL-GARAGE, Sądowa 5, pomieszczenie do 40 wozów, dla czł. P. T. K. 20%.

AUTO GARAGE „BAJKI“, Na Bajki 31, pomieszczenie na 30 wozów, dla czł. P. T. K. 20%.

KOSMETYKA.

„TLEN“, Skład Lwowskiej Fabr. Chem., Hetmańska 10, dla czł P. T. K. 15%.

OLEJE.

GAZOLINA, S.A.—st. obsługi—Sapiehy róg Szaszkiewicza,
" " " Sapiehy róg Karpińskiego, dla czł. P. T. K. 10% rabt.
MAŁOPOLSKA NAFTA, Kubali 3, dla czł. P. T. K. 10%.

TEATR WIELKI I ROZMAITOŚCI.

Przedsprzedaż biletów — abonamenty — FOT-ABO-RAD, pl. Marjacki 9.

ŁAGISZA. Wieś i gmina, pow. Będzin, woj. Kieleckie. 1.000 mieszk. St. kol. 4 klm. P. TC. Będzin.
H — R — Sokolnicki.
B — „KARPATY", skrzyż. szos Dąbrowa Górn.—Tarn. Góry.

ŁAŃCUT. Miasto powiatowe, woj. Lwowskie. 9.000 m. St. kol. P. TC. Komun. samochod. Władze i Urzędy. Targi i jarmarki.

Wielka fabryka likierów. Fabr. eteru, sukna, browar, garbarnia, gorzelnia, młyny.
H — Danielewicz K. i Wolkenfeld E.
R — Danielewicz K.
A — Kornblum.
B — „KARPATY", pl. Sobieskiego.

ŁOBŻENICA. Miasto, pow. Wyrzysk, woj. Poznańskie. 2.000 mieszk. St. kol. P. TC. Klasztor św. Rodziny. Jarmarki 6 razy rocznie. Browar, fabr. wyr. cement.
H — „Pod Białym Orłem".
R — Aleksiewicz B.
B — „KARPATY", pl. Paderewskiego.

ŁOMŻA. Miasto powiatowe, woj. Białostockie. 30.000 m. St. kol. P. T. N. Katedra z XVI w. jest jednym z największych kościołów Mazowsza. Wioski okoliczne zamieszkałe przez szlachtę zagrodową. Punkt wyjściowy dla wycieczek na Kurpie. Miasto nad rzeką Narew.
H — „Europejski", „Polski", „Rembielin".
R — Rembielin, Europejski, „Pod Konikiem".
A — Kirchner, ul. Wworna, ul. Giełczyńska 21.
B — „KARPATY", Szosowa,
„ St. Rynek.

ŁOPUSZNO Wieś i gmina, pow. Kielce, woj. Kieleckie. 1.000 mieszk. St. kol. 12 klm. P. TC.
H — R — Łosiewicz W.
B — „KARPATY", Rynek.

ŁOSICE. Miasto, pow. Konstantynów, woj. Lubelskie. 4.000 mieszk. St. kol. 5 klm. Niemojki. P. TC. Fabr. mydła — młyny.
H — R — Kościesza M.
B — „KARPATY", Rynek.

ŁÓDŹ. Miasto wojewódzkie. 600.000 m. St. kol. P. T. N. Dworzec Kaliski — więcej oddalony i dworzec Fabryczny w śródmieściu. W Polsce przedrozbiorowej Łódź była małą mieściną, należącą do województwa Łęczyckiego. Od r. 1820 miasto zaczęło się rozwijać, jako ośrodek przemysłu włókienniczego. Miasto rozrosło się w tempie amerykańskiem: w r. 1820 —

800 mieszk., w r. 1914 — 500.000 mieszk. Najstarsza fabryka — Geyer — powstała w r. 1835. Ratusz z r. 1896. W Polsce dzisiejszej Łódź jest głównym ośrodkiem przemysłu włókienniczego i dlatego nazywają to miasto „polskim Manchesterem".

SW — 20 łóżek w szkole powszechn., ul. Nowotargowa 24.

HOTELE

GRAND HOTEL, S. A., Piotrkowska 72 — pokoje od zł. 6, łazienka — telefon, dla czł. P. T. K. 15%.

MANTEUFFEL, wł. J. Petrykowski, Zachodnia 45. Pokoje dla czł. P. T. K. 4 zł.

POLONIA, Narutowicza 38 — dla czł. P. T. K. ceny pokojów jednolite zł. 5, garage bezpłatnie.

POLSKI, Piotrkowska 3 — pokoje od zł. 4.50, garage bezpłatnie — restauracja dla czł. P. T. K. bez doliczenia pod. mag.

SAVOY, Traugutta 6 — pokoje od zł. 5, pełny komfort, woda bieżąca, dla czł. P. T. K. 15% rab.

RESTAURACJE.

„T I V O L I", Przejazd 1, dla wycieczek grupowych P. T. K. ceny obniżone.

AKCESORJA SAMOCHODOWE.

AUTOTRAKTOR — Piotrkowska 207, tel. 238-32, dla członk. P. T. K. specjalny rabat.

BERSON — Narutowicza 16 — najtańsze ceny w kraju.

WŁADYSŁAW ROMANOWSKI — Piotrkowska 287, tel. 210-27, dla czł. P. T. K. 10% rab.

BENZYNA.

„KARPATY", Al. Kościuszki 17,
" Kilińskiego 152,
" Wólczańska 215,
" Cegielniana 2,
" Piotrkowska 256,
" Anny 2-a,
" Narutowicza 55,
" Kilińskiego 136,
" Tramwajowa 6,
" Magistracka 34.

BIELIZNA — POŃCZOCHY.

P A W — Piotrkowska 154 i 55, dla czł. P. T. K. 5%.

BROŃ I AMUNICJA.

SPÓŁKA ŁOWIECKA, sp. z o. o. — Piotrkowska 114, dla czł. P. T. K. 5%.

EKSPEDYCJA I TRANSPORTY.

C. HARTWIG, S. A. Oddz. Łódź — dla czł. P. T. K. 15%.
SCHENKER i Ska, Sp. Akc. — Piotrkowska 211, dla członk. P. T. K. 20%.

GALANTERJA DAMSKA.

OSKAR SEIDLER, Nawrot 5, dla czł. P. T. K. 10% (prócz nici).

GARAŻE.

W. SOMMER — Gdańska 126, tel. 112-95, dla czł. P.T.K. 10%.

KONFEKCJA DAMSKA — MĘSKA.

WIDZEWSKA MANUFAKTURA S. A. „KONSUM" — Rokicińska 54, dla czł. P. T. K. 20% materjałów, 4% konfekcji.

KAROSERJE SAMOCHODOWE.

HUGON P. KALKBRENER — 6-go Sierpnia 26, tel. 163-78, dla czł. P. T. K. 10%.

KUFRY SAMOCHODOWE.

BRONISŁAW GRABSKI. Zakł. Przemysł. — Zakątna 61/63, tel. 138-53.

LAKIERY SAMOCHODOWE.

„STEROLIN", wł. Sejdel i Grbałka — Przędzalniana 33, dla czł. P. T. K. ustępstwo.

MATERJAŁY PIŚMIENNE.

A. J. OSTROWCY — Piotrkowska 55, dla czł. P. T. K. 10%.

MOTOCYKLE — AKCES SAMOCHODOWE

LEON LESZCZYŃSKI. Dom Techn.-Handl. — Piotrkowska 175, tel. 205-06.

OPONY.

STOMIL, zob. str. 3.

„D A K" — Piotrkowska 149, tel. 115-92, dla czł. P. T. K. najwyższe rabaty.

PRZEDST. DUNLOP — Boryszański i Landau — Narutowicza 32, tel. 198-69, dla czł. P. T. K. ceny najniższe.

PERFUMERJA I KOSMETYKA.

Perf. „V I O L E T" — Piotrkowska 9, dla czł. P.T.K. 10%.

RESORY SAMOCH. I GARAŻE.

ALFRED HERMANS, Kilińskiego 136/138, tel. 184-21 i 211-01.

SZKOŁY SAMOCHODOWE.

Zawodowe Kursy Kierowców Samochodowych FR. GRĘTKIEWICZA, Al. Kościuszki 68, tel. 175-35, dla czł. P.T.K. 10%.

TAŚMY HAMULCOWE — AZBESTOWO-MOSIĘŻ.

„LEONOWIT", Sp. Akc. — Piotrkowska 175, tel. 219-44, 186-20, dla czł. P. T. K. 10% spec. rab.

ŁUCK. Miasto woj. 30.000 m. St. kol. P. T. N. Główne miasto Wołynia. Położone nad rz. Styr. W/g legendy powstało w VII w. W r. 1429 monarchowie europejscy zebrali się tutaj, ażeby wyruszyć wspólnie przeciwko turkom. Przed rozbiorem Polski Łuck był, tak jak obecnie, siedzibą wojewody. Zwano go „Rzymem Wołynia" z racji 17 kościołów, znajdujących się w tym mieście. Za moskali miasto podupadło. Ruiny zamku z XIV w. Niezwykle ciekawa synagoga z r. 1629.

H — „Savoy", „Sanremo", „Versal".
R — Ognisko, 3 Maja I, „Polonia".
SW — 20 łóżek w gimn. im. T. Kaściuszki.
A — ul. Jegiellońska 66, Unji Lubelskiej 10.
B — „KARPATY", na Krasnem, ul. Kościuszki,
„ B. Chrobrego,
„ Narutowicza.
Opony STOMIL, zob. str. 3.

MAKÓW. Miasto powiatowe, woj. krakowskie. 4.000 m. St. kol. P. TC. Urzędy i Władze. Państw. szkoła hafc. Targi na bydło. Tartaki i ożywiony handel drzewem.
H — Brandt C.
R — Tomalska M.
B — „KARPATY“, Rynek.

MARKUSZÓW. Osada miejska, pow. Puławy, woj. Lubelskie. 2.000 m. St. kol. 7 klm. P. Nałęczów—TC. Markuszów. Komun. autob. Targi co poniedziałek.
H — R — Grzegorska E.
A — Lebiodzki A.
B — „KARPATY“, Szosa Lubelska.

MIECHÓW. Miasto powiatowe, woj. Kieleckie. 9.000 m. St. kol. odległa o 8 klm. P. T. C. Piękna bazylika z XVIII w. W odległości 18 klm. znajduje się wieś Racławice, pod którą odniósł T. Kościuszko w dniu 4 kwietnia 1794 r. wiekopomne zwycięstwo nad moskalami.
H — Rynewskiego.
R — Witkowskiego, Kwapińskiego.
B — na rynku.
A — Fabr. Ogórkiewicza i S-ka.

MIEJSCE PIASTOWE. Wieś i gmina, pow. Krosno, wojew. Lwowskie. 2.000 m. St. kol. 3 klm. Iwonicz. P. TC. Szkoła rzem. Zakład wychowawczy.
H — R — Rajchel A.
B — „KARPATY“, Szosa Krosno—Rymanów.

MIKOŁAJÓW. Miasto, pow. Żydaczów, woj. Stanisławowskie. 3.500 m. St. kol. 4 klm. Mikołajów—Drohowyże, P. TC. Targi co wtorek na bydło, manufakt., ziemiopłody. Garncarstwo i cegielnia.
H — R — Bettig.
B — „KARPATY“, Rynek.

MIKOŁÓW. Miasto, pow. Pszczyna, woj. Śląskie. 10.000 m. St. kol. P. TC. Władze i Urzędy. Lecznica i szpitale. Jarmarki

ogólne na konie. Cegielnie, fabr. chemik., fabr. wyrob. pap., wódek, huty i odlewnie żelaza, kopalnie węgla. Komun. autob.
H — Polski i Górnośląski.
R — Knapik St.
B — „KARPATY", Rybnicka 2.

MIŃSK MAZOWIECKI Miasto powiatowe, woj. Warszawskie. 12.000 m. St. kol. P. TC. Komun. autob. Władze i Urzędy. Inst. bankowe i związki, szkoły i gimn. Fabryki maszyn, młyny, cegielnie.
H — Europejski i Mazowiecki.
R — Kuźmiński i Warszawska W.
A — Chojecki J., Siennicka.
B — „KARPATY", pl. Kilińskiego.

MOGILANY. . Wieś i gmina, pow. Kraków, woj. Krakowskie. 1.500 m. St. kol. 8 klm. Swoszowice, P. TC.
H — R — Sikora J.
B — „KARPATY", Rynek.

MOGILNO. Miasto powiatowe, woj. Poznańskie. 4.500 m. St. kol. P. TC. Władzt i Urzędy. Inst. bank., szkoły. Jarmarki na bydło i towary kramne. Gorzelnia, młyny, fabr. maszyn.
H — Polonia.
R — Brauer L.
A — Oksiak St.
B — „KARPATY", pl. Wolności.
Opony STOMIL, zob. str. 3.

MOŚCISKA. Miasto powiatowe, woj. Lwowskie. 5.000 mieszk. St. kol. 4 klm. P. TC. Władze i Urzędy. Klasztor Redemtorystów. Stow. rękodzieln. Jarmarki ogólne.
H — Fraenkel H.
R — Grajny J.
A — Auto-Fiat.
B — „KARPATY", Rynek.

MYSŁOWICE. Miasto w pow. Katowice, woj. Śląskie. 19.000 mieszk. St. kol. P. T. N. Punkt końcowy Górnośląskiego Zagłębia węglowego. Liczne fabryki i wielka kopalnia węgla. Do

r. 1918 — granice Rosji Austrji i Niemiec — schodziły się pod miastem w punkcie stycznym rzek Czarna Przemsza i Przemsza.
H — „Polonia“, „Francuski“.
R — tamże, oraz „Pod Ratuszem“.
B — „KARPATY“, Centralna Targowica.
A — Lizok i Stolecki, ul. Pocztowa.

NADWÓRNA. Miasto powiatowe, woj. Stanisławowskie. 9.000 mieszk. St. kol. P. T. C Malowniczo położone w Karpatach. Z Nadwórnej można autobusem dojechać do Bitkowa — bogatego w źródła naftowe. Kolejka wąskotorowa prowadzi z Nadwórnej od Rafajłowej (33 klm.), małego miasteczka, położonego w centrum uroczystych Gorganów, opodal góry Doboszanki (1757 mtr.).
H — Legaszewska, Witteles, Kressler.
R — Bartkiewicz, Niżnikiewicz, Szmidt.
B — „KARPATY“, Jagiellońska róg 3 Maja.

NAKŁO. Miasto z przed. Bieławy, Rudki, woj. Poznańskie. 8.500 m. St. kol. T. PC. Urzędy i Władze. Nadleśnictwo, gimn., szk. przem.-kup. Instytucje bank. Jarmarki na konie i bydło. Browar, młyny, tartak, gorzelnie, fabr. narzędzi roln., wyr. drzewnych i cement., papy, słodu.
H — Rzymski, wł. Wilczyński.
R — Bruski C.
B — „KARPATY“, Rynek.

NIEMENCZYN. Miasteczko i gmina, pow. Wileńsko-Trocki. woj. Wileńskie. 1.000 m. St. kol. 6 klm. Bezdany, P. T. C. Niemenczyn n/Wilją. Browar, gorzelnia, trzepalnia lnu, młyny.
H — R — Bachor M.
B — „KARPATY, Święciańska 58 — Rynek.

NIEMIRÓW. Miasteczko i zdrojowisko, woj. Lwowskie. 2.500 mieszk. St. kol. 14 klm. Horynitc, P. TC. Targi i jarmarki. Zakład zdrojowo-kąpiel., stacja klimat. wśród rozległych lasów szpilkowych, czynna przez cały rok, źródła sierczano borowinowe. Park zdrojowy.
Liczne pensjonaty.
B — „KARPATY“, Rynek.

NIEPŁOMICE. Miasteczko, pow. Bochnia, woj. Krakowskie. 4.500 m. St. kol. 1,5 klm. P. TC. Nadleśnictwo. Inst. bankowe. Targi. Położone w pobliżu słynnej puszczy Niepołomickiej. Fabryka dachówek, młyn parowy.
H — R — Kraus J.
A — Fass D.
B — „KARPATY", Rynek.

NIWKA Osada fabr., wop. Będzin, woj. Kieleckie. 5.000 m. St. kol. 2 klm. Dandówka. Komun. autob. Wielkie kopalnie węgla, odlewnia żelaza, młyny.
H — R — Ziółkowska A.
B — „KARPATY", Szosa Modrzejów—Chrzanów.

NOWE. Miasto, pow. Świecie, woj. Pomorskie. 5.500 m. St. kol. P. TC. Komun. autob. Straż celna, jarmarki na bydło, przemysł drzewny, fabr. wódek, octu, fabr. maszyn roln. i wyr. cement.
H — Biały Orzeł, Rynek 2.
R — Rogowski Fr., Gdańska 21.
A — Lamparski J.
B — „KARPATY", Dworcowa 29.
NOWE MIASTO. Miasto, pow. Dobromil, woj. Lwowskie. 1.000 mieszk. St. kol. P. TC. Ogólne jarmarki. Młyny.
H — R — Baumwollspinner W.
B — „KARPATY", ul. Kościuszkowska.

NOWOGRÓDEK. Miasto woj. 16.000 m. St. kol. Nowo-Jelnia odległa o 30 klm. P. T. N. Połączenie z miastem: autobusem lub lokalną kolejką wąskotorową. Miasto istnieje od XI stulecia. Miejsce urodzenia A. Mickiewicza. Ruiny zamczyka wzniesionego w r. 1410 przez księcia Witolda. Kościół parafjalny — barok z r. 1726. Ratusz w rynku — dawny kościół jezuitów. Meczet mahometański, odwiedzany przez liczną tutaj szlachtę tatarską. Malownicze okolice Nowogródka opisał pięknie Mickiewicz w „Panu Tadeuszu". W odległości 30 klm. (autobus). Malownicze i legendarne jezioro Świteź.
H — Europejski, Italia, Szwajcarja i Handlowy.
R — Ognisko, W. Rynek 23.

B — na W. Rynku.
A — Sienieżycka 45, Piłsudskiego 9.
SW — 30 łóżek w szkole powszechn., W. Rynek 1.
Opony STOMIL, zob. str. 3.

NOWY-SĄCZ. Miasto powiatowe, woj. Krakowskie. 30.000 m. St. kol. P. T. N. Położony nad złączeniem rzeki Dunajec z rz. Kamionka. Ruiny zamku z XIV w. Kilka kościołów, wśród których godny zwiedzenia parafjalny z r. 1507. Punkt wyjściowy po Beskidach Sądeckich, w których najwyższy szczyt Radziejowa (1265 mtr.). W pobliżu m. Rytko (16 klm.). Beskidy Sądeckie są pokryte lasami i stanowią dużo osobowości dla turysty. Ścieżki znakowane.
H — Imperial, Jagiellońska, Zdrój, Batorego.
R — „Oleksy", Jagiellońska 5 i na dworcu kolejow.
SW — 20 łóżek w gimn. im. J. Długosza.
A — ul. Kościuszki na przeciw kaplicy szkolnej.
B — „KARPATY", Pl. Słowackiego,
„ Kunegundy.

NOWY TARG. Miasto powiatowe, woj. Krakowskie. 10.000 m. St. kol. P. T. C. Główne miasto Podhala. Zabytków specjalnej wartości nie posiada poza kościołem parafjalnym z XIV w. Punkt wyjściowy dla wycieczek w Pieniny. W lecie komunikacja autobusowa do Szczawnicy. W pobliżu rz. Czarny Dunajec, Białka i Biały Dunajec.
H — „Polski", „Narodowy", „Centralny".
R — tamże i Grzycki „Habura", Betkiewicz.
SW — 220 łóżek w szkole powszechn., pl. Słowackiego 17.
B — „KARPATY", Rynek.
A — W. Staszela, B. Strychalskiego.

ODRZYWÓŁ. Osada miejska, gm. Ossa, pow. Opoczno, woj. Kieleckie. 500 m. St. kol. 27 klm. Opoczno. P. T. Targi ogólne, młyny.
H — R — Zalega J.
B — „KARPATY", Rynek.

OJCÓW. Wieś, uzdrowisko, pow. Olkuski, woj. Kieleckie. St. kol. Kraków, odległa o 20 klm. P. TL. Malowniczo położone w kotlinie rz. Prądnik, otoczony skałami pochodzenia wapien-

nego. W pobliżu kilkanaście grot. Ruiny zamku, wybudowanego przez Kazimierza Wielkiego w XIV w. W pobliżu „Pieskowa Skała" z zamkiem średniowiecznym, zamienionym obecnie na pensjonat, w pobliżu oryginalna skała „Maczuga Herkulesa", Zakład hydropatyczny „Goplana".

H — „Pod Kazimierzem" oraz szereg pensjonatów.
R — „Pod Łokietkiem", „Zarusz", „Chmielewski".
SW — 30 łóżek w schronisku P. T. K., willa Reduta koło Bramy Krakowskiej.
B — przy Bramie Krakowskiej.

OLKUSZ. Miasto powiatowe, woj. Kieleckie. 9.250 m. St. kol. P. TC. W czasach dawnych znany z swych kopalni srebra i mennicy. Kościół gotyk z XIV w. z dużą ilością zabytków historycznych. Na cmentarzu pomnik pułkownika włoskiego Nullo, który brał udział w insurekcji r. 1863 i padł dla Sprawy Polskiej w bitwie pod Krzykawką. Ruiny zamku w pobliskim Rabsztynie.

R — tamże.
SW — 20 łóżek w szkole powszechn., ul. Mickiewicza 2.
B — „KARPATY", Dworzec kol.
A — „A. Guntera", ul. 3 Maja.

OŁYKA. Gmina wiejska, woj. Wołyńskie. Młyny.
H — R — Romanow P. (Romaszkowa).
B — „KARPATY", szosa Łuck—Równe przy st. kol.

OPATÓW. Miasto powiatowe, woj. Kieleckie. 9.500 m. P. TL. St. kol.: Ostrowiec n/Kamienną, odległa o 18 klm. Kościół z XII w. z grobowcami z bronzu kanclerza Szydłowskigeo (um. 1532 r.). W odległości 12 klm. znajduje się m. Ćmielów—ruiny zamku i afbryka porcelany, znana w całym świecie.

H — „Worcman", „Kulniewowa".
R — Kulniewowa — Galiński.
SW — 20 łóżek w szkole powszechn., ul. Kościelna 2.
B — ul. Sienkiewicza.
A — ul. Kilińskiego 13, ul. Okalińska 1.

OPATÓWEK. Gmina wiejska, woj. Łódzkie. Wiatraki.
B — „KARPATY", Rynek.

OPOLE. Osada miejska, pow. Puławy, woj. Lubelskie. 6.000 mieszk. St. kol. P. TC. Okr. T-wo Rolnicze. Targi co poniedziałek, cegielnie, cukrownia, garbarnie.
H — R — Malczyński A.
B — „KARPATY", szosa Opole—Lublin.

ORZESZE. Wieś i gmina, pow. Pszczyna, woj. Śląskie. 4.500 mieszk. St. kol. P. TC. Huta szklana. Fabr. prod. chemiczn.
H — R — Grzegorczyk W.
B — „KARPATY", Rybnicka.

OSTROŁĘKA. Miasto powiatowe, woj. Białostockie. 10.000 m. St. kol. P. TC. Miejscowość słynna z bitwy, jaka odbywała się tu w r. 1807 między francuzami a rosjanami, oraz w r. 1831 między polakami a rosjanami. W r. 1915 były tu walki rosyjsko-niemieckie.
H — „Bristol", „Warszawski".
R — Kiędzierskiego i Palczewskiego.
B — Plac 3 Maja.
A — Kościuszki 50.

OSTROWIEC. Miasto, pow. Opatów, woj. Kieleckie. 22.000 m. St. kol. P. TC. Komunik. autob. Władze i Urzędy. Instyt. bank. Targi i jarmarki. Huta żelazna, afbr. cegły ogniotrw., wyrob. cement., mydła, octu. Gorzelnie, młyny, garbarnie, tartaki, browar, pokłady gliny ogniotrwałej.
H — Aleja.
R — Książek F., Aleja.
A — Kiedrzycki S., 3 Maja.
B — „KARPATY", Rynek.

OSTRÓW Wlkp. Miasto powiatowe, woj. Poznańskie. 17.500 mieszk. 102 mtr. n. p. m. St. kol. P. TC. Władze i Urzędy. Instytucje bankowe. Komunik. autobus. z Poznaniem. Ożywiony handel bydłem. Fabr. wagonów, maszyn roln., chem., mebli, browar — młyny — tartaki.
H — „Francuski", Kolejowa, „Polski", Rynek.
R — Fibig, Raszkowska, Gajewski, Sądowa.
Opony STOMIL, zob. str. 3.

OLEJE 10% rabatu.

GAZOLINA S.A.—st obsługi—Wrocławska 14,
" " " Poznańska.

OSTRYNA. Gmina wiejska z przyn. Łojbiszka, woj. Nowogródzkie. Młyny.
B — „KARPATY", ul. Grodzieńska.

OSTRZESZÓW. Miasto powiatowe z przedm. Pustkowie, woj. Poznańskie. 6.000 m. St. kol. P. TC. Urzędy i Władze, instytucje bank. Cegielnie, młyny, fabr. maszyn, frub, mebli, wyr. chem. i cement.
H — Grand, ul. Kolejowa.
R — Gurenda, Rynek.
A — Nowicki E., Kolejowa.
B — „KARPATY", Zamkowa.

OŚWIĘCIM. Miasto powiatowe, woj. Krakowskie. 14.000 m. Władze i Urzędy. St. kol. P. TC. Komun. autob. Klasztor Serafitek, instyt. bank. Targi na bydło i nierogac., przemysł chemiczny, fabryki spir., wyr. met., konserw, papy.
H — R — Monopol — i E. Bronner.
B — Szafraniec A.
B — „KARPATY", Rynek.

PABJANICE. Miasto, pow. Łask, woj. Łódzkie. 31.000 m. St. kol. P. TC. Komun. autob. Władze i Urzędy. Gimn., sem. naucz., przytułki, instyt. bank. i związki, targi i jarmarki, przemysł włókienniczy i chemiczny, afbryki mebli, maszyn, żarówek, młyny, cegielnie, papiernia.
H — R — Lorentz O., Kościuszki i A. Wójcik, Kilińskiego 3.
A — Bąkowski i Remba, ul. Narutowicza 22.
B — „KARPATY", Nowy Rynek.

PAKOŚĆ. Wieś i gmina, pow. Mościska, woj. Lwowskie. 1.000 mieszk. St. kol. 12 klm. P. TC. Mościska.
B — „KARPATY", Rynek.

PIĄTEK. Gmina, osada miejska, pow. Łęczyca, woj. Łódzkie. 3.500 m. St. kol. 20 klm. Kutno. Komun. autob., P. Kutno, TC. Targi an konie. Młyny, fabr. maszyn roln.

H — R — Grabowska M.

B — „KARPATY", ul. Łowicka.

PIŃSK. Miasto powiatowe, woj. Poleskie. 24.000 m. St. kol. Centrum Polesia. Miasto położone na wzgórzu nad rz. Piną. Znane już z X w. Kilkokrotnie zniszczone pożarami. W parku Dom Skirmuntów z ciekawemi zbiorami. Kościół parafjalny — barok 1713. Synagoga drewniana w stylu — barok. Punkt wyjściowy dla wycieczek po Polesiu, tak mało znanym, a ciekawym zwłaszcza dla naturalistów. Komunikacja parostatkami do Dawidgródka i innych miejsc.

H — „Europejski", „Angielski", „Bristol", „Szwajcarski".

R — „Łunin", „Starczyc", ul. Kościuszki i Klub Polski.

SW — 20 łóżek w gimn. państw., 10 łóżek w szkole Przystani wioślarskitj.

B — „KARPATY", pl. 3-go Maja.

A — Nadbrzeżna 39, Kościuszki 26.

PIOTROWICE. Wieś i gmina, pow. Pszczyna, woj. Śląskie. 6.000 m. St. kol. P. TC. Katowice, komun. autob. Wielka kopalnia węgla, kamieniołomy, tartaki.

H — Krawczyk J.

R — Christ L.

B — „KARPATY", ul. Mikołowska 2.

PIOTRKÓW TRYBUNALSKI. Miasto powiatowe, woj. Łódzkie. 50.000 m. St. kol. P. TN. Za dawnych czasów Polski zbierały się tu sejmy i rezydował sąd najwyższy, zwany trubunałem. Kilka dużych kościołów wśród nich parafjalny—gotyk z XIII w. W pozostałościach po zamku królewskim mieści się muzeum P. T. K.

H — Krakowski, Wileński, Angielski.

R — Europa, Krakowski.

SW — 20 łóżek w państw. seminarjum naucz. Stroncz.

B — plac Kościuszki, ploc Słowackiego, pl. Czarnecki.

A — ul. Leonarda 2, Słowackiego 82.

PŁOCK. Miasto powiatowe, woj. Warszawskie. 30.000 m. St. kol. P. TN. Komunikacja parostatkowa. Pięknie położony na wysokim prawym brzegu rz. Wisły. Jedno z najstarszych miast Polski. Siedziba książąt Mazowieckich z XI st. Katedra z XII w. z godnym zwiedzenia skarbcem i grobowcami królów Władysława I Hermana (1079—1102) i Bolesława III Krzywoustego (1102—1138). Na rynku Kanonicznym odbywały się w r. 1920 zacięte walki z bolszewikami. Ładny kościół ewangelicki. Katedra i główna siedziba marjawitów. Wspaniałe wrażenia wzrokowe daje spacer po górze Tumskiej. Wycieczka do Płocka parostatkiem z Warszawy należy do jednej z najpiękniejszych, jakie można odbyć z małym nakładem czasu i pieniędzy.

H — Warszawski, Polski, Angieoski.
R — Warszawski, Gołębiowski i Japełczyński.
SW — 30 łóżek w szkole powszechn., Dobrzyńska 17.
B — „KARPATY", Tumska.
A — Kolegjalna 24, Stary Rynek 22.

PODDĘBICE. Osada miejska, pow. Łęczyca, woj. Łódzkie. 3.500 m. St. kol. 26 klm. Łęczyca. Komunik. autob. P. TC. Targi ogólne, jarmarki co miesiąc. Kamieniołomy, młyny, tartaki, fabr. maszyn roln.

H — R — Grąbczewska J.
A — Wollman Z.
B — „KARPATY", ul. Piłsudskiego 16/18.

POZNAŃ. Miasto woj. 240.000 m. St. kol. P. TN. Jedno z najstarszych miast Polski. Pierwsza stolica w epoce historycznej W r. 965 Mieczysław I, po przyjęciu chrztu, osadził tu pierwszego biskupa. Po inwazji tatarów i zniszczeniu miasta w r. 1241, książe Przemysław I rozpoczął odbudowę miasta w jego obecnych granicach. W XIX w. Poznań był głównym ośrodkiem ekonomicznym i intelektualnym części Polski, zagrabionej przez Niemców. Położony nad rz. Wartą jest i w chwili obecnej miastem o najmniejszej ilości mieszkańców nie polaków (94% — polaków, 6%—innych). Godne zwiedzenia: Muzeum T-wa Przyjaciół Nauk. — ul. Mielżyńskiego 26, 2) Muzeum Wielkopolskie — plac Wolności, 3) Muzeum Wojskowe — ul. Artyleryjska 1, 4) Muzeum Diecezjalne — pałac królewski, 5) Ratusz na Rynku, 6) Dawny pałac cesarski — ul. św. Marcina 7, 7) Ogród

zoologiczny, 8) Bibljcteka Raczyńskich, 9) Katedra, 10) Rogalin — (5 klm. do st. Moslna). Duży pałac Raczyńskich z XVIII w., w którym w r. 1806 był podpisany traktat francusko-saski. Bogata galerja obrazów.

SW — 100 łóżek w szkole powszechn., ul. Wielkie Garb.

HOTELE.

CONTINENTAL, Św. Marcina 36, pokoje od zł. 5, wszelki komfort — dla czł. P. T. K. 10%.

MONOPOL, Róg Fredry i Mielżyńskiego, ceny pokojów pojedyńczych jednolite zł. 5.

AKCESORJA SAMOCHODOWE.

AKUMULATORY

Zakł. akum. syst. „TUDOR", S. A. — Działyńskich 3, tel. 11-67, dla czł. P. T. K. 10%.

APARATY FOTOGRAFICZNE.

FOTO-GREGER — Kazimierz Greger — 27 Grudnia 18, dla czł. P. T. K. 10%.

EKSPEDYCJA I TRANSPORTY.

C. HARTWIG, Sp. Akc. Centrala — Towarowa 20, dla czł. P. T. K. 15%.

BENZYNA.

„KARPATY", Przecznica róg Zwierzynieckiej,
„ pl. Stawny naroż. Małych Garbar,
„ Rynek Środecki 1,
„ Gnieźnieńska naroż. Głównej,
„ Dąbrowskiego 33,
„ Rybaki 6,
„ Dąbrowskiego 7,
„ Centr. Dworzec autob.

ELEKTROTECHNIKA.

„DELCO" Kłoss i S-ka, Dąbrowskiego 32, tel. 75-25, dla czł. P. T. K. 10%.

FABRYKI LOKOMOTYW I WAGONÓW.

H. CEGIELSKI, Sp. Akc. — Poznań.

GALANTERJA SKÓRZANA.

St. CZARNOTA, Pierackiego 8, dla czł. P. T. K. 10% rab.

GARAŻE.

POLSKI FIAT, Sp. Akc. — stacja obsługi — Grochowe Łąki 2.

KOSMETYKA.

„T L E N" — Skład Lwowskiej Fabryki Chemicznej, pl. Wolności 1, dla czł. P. T. K. 15% rab.

OLEJE 10% rabatu.

GAZOLINA, S.A.—st. obsługi—Wały Zygmn. Starego róg Wjaz.
„ „ „ Dąbrowskiego róg Mickiewicza,
„ „ „ Fredry róg Wałów Jana III,
„ „ „ Artyleryjska róg Ratajczaka,
„ „ „ Mostowa róg Woźnej,
„ „ „ Rynek Łazarski.

OPONY.

STOMIL, Sp. Akc. — zob. str. 3.

SAMOCHODY.

POLSKI FIAT, Sp. Akc.—Salon, biura i magazyny, Kantaka 10, tel. 20-92.

WARSZTATY SAMOCHODOWE.

„AUTOMECHANIKA“, Dąbrowskiego 83/85, tel. 62-01, dla czł. P. T. K. 15% rabatu.

CENTRALNE WARSZTATY SAMOCHODOWE, Dąbrowskiego 40, tel. 68-46, dla czł. P. T. K. 10% rab.

PRASZKA. Miasto, pow. Wieluń, woj. Łódzkie. 4.500 m. St. kol., P. TC. Komun. autob. Władze i Urzędy, straż celna. Jarmarki w pierwszą środę każdego miesiąca, garbarnie.
H — R — Łucki W.
A — Olszowy I.
B — „KARPATY“, Rynek.

PRUSZCZ POM. Wieś i gmina, pow. Świecie, woj. Pomorskie. 1.000 m. St. kol. Pduszcz Pomorski, P. TC. Pruszcz k. Bydgoszczy. Gorzelnia.
H —;R — Małecki J.
B — „KARPATY“, przy Gł. szosie.

PRUŻANA. Miasto powiatowe, woj. Polcskie. 7.000 m. St. kol 12 klm. Orańczyce, P. TC., komun. autob. Władze i Urzędy. Nadleśnictwo, instyt. bank. Jarmarki i targi. Browar, garbarnia, młyny, elektrownia miejska.
H — „Paryż“, ul. Dąbrowskiego.
R — Koprta E., Rynek.
A — Utthof M., ul. Młynarska.
B — „KARPATY“, róg ul. 3-go Maja i dr. Pacewicza.

PRZEDBÓRZ. Wieś i gmina, pow. Kolbuszowski, woj. Lwowskie. 1.000 m. P. TC. Kolbuszowa.
B — „KARPATY“, ul. Mostowa.

PRZEMYŚL. Miasto powiatowe, woj. Lwowskie. 48.000 m. St. kol. P. TN. Miasto istniało już w X w. Po wielu walkach i przechodzeniu z rąk książąt ruskich do Polski i odwrotnie, ostatecznie przyłączone do Polski w r. 1340. Ważna forteca w b. zaborze austrjackim, kapitulowała w czasie wojny światowej przed rosjanami w 1915 r. Położone nad rz. San u podnóża Góry Zamkowej, na której ruiny zamczyska z XVII w. Park miejski, Katedra grecko-katolicka z r. 1630. Muzeum T-wa Przyjaciół Nauk, ul. Grodska 6. Piękny widok na miasto z Winnej Góry.
H — „City", „Przemysławski", „Grand Hotel".
R — „Grand", „Hutera", ul. Mickiewicza 8.
B — „KARPATY", Mnisza 2.
A — Dworskitgo 76, Mickiewicza 20.

PRZEWORSK. Miasto pow. z przedm. Budy Przeworskie, woj. Lwowskie. 6.000 m. St. kol. 2 klm. P. TC. Komun. autob. Władze i Urzędy. Klasztory: Bernardynów i SS. Miłosierdzia, gimn., szpital, instyt. bank., jarmarki i targi. Fabr. wyr. cement., cukrownia, gorzelnia, wódek i likierów, raf. spiryt., młyny. Ożywiony handel bydłem, nierog. i nabiałem.
H — Rosengarten M.
R — Rolska.
A — Jurkiewicz J.
B — „KARPATY", Rynek.

PSZCZYNA. Miasto powiatowe, woj. Śląskie. 7.000 m. St. kol. P. TC. Własność księcia Pszczyńskiego. Była rezydencją książąt Piastowskich. Pałac z roku 1870. W czasie wojny światowej była tu główna kwatera wojsk niemieckich. Piękny park — godny zwiedzenia. W nim kościół z r. 1662. W lasach pobliskich, stada żubrów, które można oglądać.
H — „Fuchs", „Pszczyński Dwór".
R — „Nanko", „Polski Dom Ludowy".
SW — 20 łóżek w gimn. Państw., ul. 3 Maja 6.
B — „KARPATY", Rynek 8.

PUCK. Miasto powiatowe (pow. Morski), woj. Pomorskie. 3.500 m. St. kol. P. TN. Położone nad brzegiem morza, powstało w XIII w. Zamek książąt Pomorskich. Mały port. Kościół

parafjalny z XIII w. Ośrodek rybacki. Piękne spacery wzdłuż zatoki.

H — „Kaszubski", „Krauze", „Dworcowy".
R — tamże.
SG — 64 łóżka w schronisku P. T. przy dworcu kol.
B — ul. Hallera i na Rynku.
A — „Magdzik", ul. 10 Lutego, J. Kuca, ul Wałowa.
B — „KARPATY", Rynek.

PUŁAWY. Miasto powiatowe, woj. Lubelskie. 7.000 m. St. kol. Stacja parostatków. P. TC. Położone nad rz. Wisłą. Dawny pałac Szaniawskich, poczem Czartoryskich. Rola cywilizacyjna, jaką odgrywały Puławy za czasów Czartoryskich, spowodowała, że nazywano je „Małe Ateny". Piękny park godny zwiedzenia.

H — Ryszarda M., Weppo L., Europejski.
R — Weppo L., Czapli, Krzyżanowskiego.
B — „KARPATY", Żyrzyńska 2.

PSZÓW. Wieś i gmina, pow. Rybnik, woj. Śląskie. 4.000 m. St. kol. 1,5 klm. Kopalnia Anny. Komun. autob., TC. Pszów, P. Rydułtowy — kopalnia węgla, młyny.

H — R — Anderski W.
B — „KARPATY", pl. Św. Jana 1.

RABKA. Miasteczko. Uzdrowisko, pow. Makowski, woj. Krakowskie. St. kol. P. TC. Duże kąpielisko jodobromowe, zalecane specjalnie dla dzieci. Znaczona ścieżka na górę Turbacz (1311 m.). Tereny narciarskie.

H — „Pod Matką Boską". oraz szereg pensjonatów.
R — pod Gwiazdą i Kasino.
B — „KARPATY", obok starego kościoła.

RADOGOSZCZ. Kolonja i gmina, pow. Łódź, woj. Łódzkie. 2.000 m. St. kol. 4 klm. TC. Łódź, P. Radogoszcz. Szpital dla psych. chorych. Przemysł włók., fabr. wyr. bet. Letnisko.

H — R — Siwek.
B — „KARPATY", Szosa Zgierska.

RADOM. Miasto powiatowe, woj. Kieleckie. 50.000 m. St. kol. P. TN. Specjalnie ważnych zabytków nie posiada za wyjątkiem dwóch kościołów — gotycki z XIV w. oraz d. pałacu królewskiego — obecnie plebanja. Ładny park.
H — „Rzymski", „Europejski", „Francuski".
R — tamże i Wierzbickiego, Żeromskiego 51.
A — Piłsudskiego1, Lubelska 57.
B — „KARPATY", Rogatka Kielecka,
„ Rogatka Lubelska.

RADYMNO. Miasteczko, pow. Jarosław, wojew. Lwowskie. 2.200 m. St. kol. P. TC. Urząd miejski. Wyrób powrozów. Fabryka chemikaljów.
H — R — Heidenstein L.
A — Dornfest S.
B — „KARPATY", Rynek.

RADZIEJÓW KUJ. Miasto, pow. Nieszawa, woj. Warszawskie. 3.500 m. St. kol. 1 klm. Komunik. autob. P. TC. Urzędy. Targi, jarmarki. Elektrownia, młyny.
H — R — Mielcarek F.
B — „KARPATY", ul. Brzeska.

RADZYŃ. Miasto, pow. Grudziądz, woj. Pomorskie. 2.000 m. St. kol. P. TC. Jarmarki ogólne.
H — R — Tabiszewski.
B — „KARPATY", ul. Ostrowiecka.

RATNO. Miasteczko, pow. Kowel, woj. Wołyńskie. 2.800 m. St. kol. 1 klm. Krymno. Komun. autob., P. TC. Targi 2 razy w mies. Garbarnia.
H — Spiro A.
R — Szapiro D.
B — „KARPATY", ul. Piłsudskiego.

RAWICZ. Miasto pow., woj. poznańskie. 10.000 m. St. kol. P. TC. Komun. autob. Władze i Urzędy. Straż celna, instyt. bank. Jarmarki. Fabryki: maszyn, mebli, wyrobów cem., papierowych, marmurowych, papy, szczotek, garbarnia, tkalnia.
H — „Centralny", 3-go Maja, „Pod Orłem", Rynek.
A — Nowacki Fr., ul. 17 Sstycznia.
B — „KARPATY", ul. 17 Stycznia 576.

ROHATYŃ. Miasto powiatowe, woj. Stanisławowskie. 6.000 m St. kol. P. TC. Władze i Urzędy. Klasztor SS. Miłosierdzia. Instyt. bankowe. Targi i jarmarki. Fabryka świec, cegielnie.

H — Dobrowiański M.
R — Doller R.
A — Klein J.
B — „KARPATY", Rynek.

RÓWNE. Miasto powiatowe, woj. Wołyńskie. 40.000 m. St. kol. P. TN. Jedno z większych miast Wołynia. Dawny pałac wielkopański książąt Lubomirskich — obecnie szkoła i szereg pamiątek z dawnych czasów.

H — „Bristol", „Europejski", „Warszawski".
R — „Artel", „Nowy Świat", „Klub Polski".
A — ul. Ogrodowa, Jędrzejewskiego.
B — „KARPATY", Hallera róg Sobornej,
„ 3-go Maja róg Poniatowskiego,
„ 3-go Maja (Technoskład).
Opony STOMIL, zob. str. 3.

ROZWADÓW. Miasteczko, pow. Tarnobrzeg, woj. Lwowskie. 2.500 m. St. kol. P. TC. Komun. samochod. Klasztor kapucynów, szkoły. Targi na bydło i konie. Przemysł i handel: fabr. mebli, tartaki.

H — Migielski, Rynek — Sigiel, Rynek.
R — Gruszka St. — Skoczek.
A — Fertig.

OLEJE 10% rabatu.

GAZOLINA, S. A. — st. obsługi — ad Mikołajów n/Dn.

RÓŻAN. Miasto, pow. Maków, woj. Warszawskie. 4.000 m. St. kol. 13 klm. Pasieki. Komun. autob. P. TC. Targi i jarmarki. Młyny, garbarnia, fabr. wyr. cement.

H — R — Bursztyn H.
A — Małacha A.
B — „KARPATY", ul. Warszawska 15.

RUDA PABJANICKA. Miasto, pow. Łódź, woj. Łódzkie. 5.500 mieszk. St. kol. P. T. C. Władze i Urzędy. Przemysł włókienniczy, cegielnie, fabr. chemik., tektury, garbarnia.

H — R — Stefański.
B — „KARPATY", ul. Staszica,
„ ul. Piłsudskiego.

RYMANÓW. Miasto-uzdrowisko, pow. Sanocki, woj. Lwowskie, 3.500 m. St. kol. odległa o 9 klm. P. TC. Wśród dużych lasów źródła jodo-bromowe. Miejscowość zniszczona przez wojska rosyjskie i węgierskie w czasie wojny światowej, zaczyna obecnie odbudowywać się.

H — „Pogoń" i szereg pensjonatów.
R — tamże.
B — „KARPATY", Rynek.

RZESZÓW. Miasto powiatowe, woj. Lwowskie. 28.500 m. St. kol. P. TN. W kościele parafjalnym grobowiec rodziny Rzeszowskich z XVI w. Dawny pałac Lubomirskich — obecnie sąd powiatowy. W Ratuszu bogata galerja obrazów (300). W dzielnicy żydowskiej dwie stare synagogi z kamienia (XVI w.).

H — „Krakowski", „Imperial", „Udziałowy".
R — „Androletti", „Aksamit", „Hroner".
B — „KARPATY", Grottgera,
„ Lwowska.

SAMBOR. Miasto powiatowe, woj. Lwowskie. 21.000 m. St. kol. P. TC. Władze i Urzędy, inst. bankowe, klasztor OO. Bernardynów, gimn., semin. Targi 2 razy w tygodniu. Młyny, cegielnie, odlewnia żelaza, rafinerja spirytusu, fabr. likierów Komunik. autobus.

H — „Imperial", Kościuszki i „Bristol", Jagiellońska 2.
R — Greif M., Rynek.
B — „KARPATY", pl. Przemyski.

SANDOMIERZ. Miasto powiatowe, woj. Kieleckie. 10.000 m. St. kol. odległa o 2 klm. P. TC. Jedno ze starszych miast. W XII w. było siedzibą księstwa, potem województwa. Obecnie siedziba biskupa. Katedra — gotyk z XIV w. Kościół św. Jacka z XIII st., Ratusz z XIV w. Brama Opatowska — resztki mu-

rów grodzkich. Muzeum diecezjalne. Dawny pałac królewski — zamieniony przez moskali na więzienie.
H — „Polski“ i „Krakowski“.
R — „Łukasiewiczowa“ i „Milrad“.
SW — 30 łóżek w szkole powszechn., ul. Mickiewicza.
SG — 30 łóżek w schronisku P. T. K.
B — ul. Mickiewicza, ul. Zamkowa.
A — Zakład „Wisła“ przy szosie Opatowskiej.

SANOK. Miasto powiatowe, woj. Lwowskie. 11.000 m. St. kol. P. TC. Pięknie położone nad rz. San. W pobliżu stacji — fabryka wagonów kolejowych — zburzona w czasie wojny światowej i później odbudowana.
H — „Sanocki“, „Imperial“, „Warszawski“.
R — tamże i Gołkowskiego.
B — „KARPATY“, Grzegorza.
A — Baranowicz B., ul. Jagiellońska 17.

SARNY. Miasto powiatowe, woj. Poleskie. 6.500 m. St. kol. P. TC. Władze i Urzędy, instyt. bankowe. Okr. T-wo Roln Związki i cechy. Ogólne targi i jarmarki. Przemysł i handel: młyny, garbarnie, eksploatacja lasów, ożywiony handel drzewem.
H — „Bristol“, ul. Wesoła.
R — Chomik J., ul. Centralna.
A — Soroka O., ul. Krzywa.
B — „KARPATY“, ul. 3-go Maja.

SĘPOLNO. Miasto powiatowe, woj. Pomorskie. 3.500 m. St. kol. P. TC. Władze i Urzędy, inst. bankowe, 6 cechów rzem. Jarmarki ogólne. Przemysł i handel: browar, młyny, przemysł drzewny, ożywiony handel bydłem i ziemiopłodami.
H — „Pod Orłem“, St. Rynek.
R — Ciżmowski.
B — „KARPATY“, ul. Krótka,
„ ul. Hallera.

SIEDLCE. Miasto powiatowe, woj. Lubelskie. 3Ł.000 m. Siedziba sądu okręg. St. kol. P. TC. Komunik. autobus. Władze i Urzędy, Okr. Dyr. Lasów Państw., Insp. Pracy, Urząd ziemski, Insp. szkolny, gimn., 12 szkół powszechn., sem. Instytucje ban-

kowe, związki i cechy. Znane targi na bydło, konie, nierogaciznę. Ogólne jarmarki. Przemysł: garbarnie, młyny, fabr. wyr. cem., ceram., wag, kłódek, mydła, win i wódek, huta szklana.
H — Angielski, ul. Piękna i „Wiktorja", ul. Piękna 11.
R — Lewin A., Szpitalna 4, Grochowski M., Piękna 1.
A — Szymański J., Kościuszki 3.
B — „KARPATY", ul. Piłsudskiego róg Świętojańskiej.

SIEMIANOWICE. Wieś o char. miejskim, pow. Katowice, woj. Śląskie. 40.000 m. Komun. autobus. St. kol. P. TC. Władze i Urzędy. Przemysł i górnictwo: huta żelazna, fabr. maszyn, kotłów, czekolady, browar. Kopalnie węgla.
H — Koždon L., ul. Sienkiewicza.
R — Duda, ul. Bytomska 2.
A — Grim E.
B — „KARPATY", pl. Ks. Skargi.

SIERADZ. Miasto powiatowe, woj. Łódzkie. 10.000 m. St. kol. P. TC. W średniowieczu siedziba książęca. Nad brzegiem rz. Warty — dawny zamek. Okolice Sieradza są godne zobaczenia dla ich piękna i strojów ludowych, najlepiej w wioskach pobliskich Męka i Mnichów w dnie świąteczne.
H — „Polski", „Warszawski".
R — Czyrskiego i Mniszyńskiego.
B — „KARPATY", róg Kaliska 2.

SIWIERZ. Osada miejska, pow. Zawiercie, woj. Kieleckie. 3.000 m. St. kol. 14 klm. P. Zawiercie, TC. Siewierz. Szpital, ambulat. weter. Targi ogólne. Młyny, tartaki.
H — R — Kubisa J.
B — „KARPATY", Rynek.

SKAŁAT. Miasto powiatowe, woj. Tarnopolskie. 6.100 m. St. kol. Komunik. autob. P. TC. Władze i Urzędy. Insp. szk. Związki i cechy, Okr. Tow. Roln. Ożywiony handel bydłem i końmi. Cegielnie.
H — R — „Gospoda Polska".
B — „KARPATY". Rynek.

SKARSZEWY. Miasto, pow. Kościerzyna, woj. Pomorskie. 4.000 m. Sąd okręg. St. kol. P. TC. Przyt. dla starców, cechy. Jarmarki na bydło, konie i nierogac. Przemysł drzewny, gorzelnia, młyny, maszyn roln.
H — Dingler M.
R — Gdaniec M.
A — Bukowski K.
B — „KARPATY", Rynek 20.

SKARYSZÓW. Miasto, pow. Radom, woj. Kieleckie. 2.500 m. St. kol. 16 klm. P TC. Cechy. Ogólne targi co wtorek. Fabr. wyrob. cem.
H — R — Brzeziński J.
B — „KARPATY", Rynek.

SKAWINA. Miasto, pow. Kraków, woj. Krakowskie. 2.500 m. St. kol. P. TC. Rzeźnia, cechy, targi, przemysł: ceramiczny, raf. nafty, fabr. surog. kawy, browar, młyny, tartaki, cegielnie.
H — R — Grunberg L.
B — „KARPATY", Rynek.

SKIDEL. Miasto, pow. Grodno, woj. Białostockie. 3.200 m. St. kol. 2,5 klm. Komunik. autobus. Targi i jarmarki. Garbarnie.
H — R — Kryński L.
A — Mogilewski M.
B — „KARPATY", ul. Rynkowa.

SKIERNIEWICE. Miasto powiatowe, woj. Warszawskie. 14.000 mieszk. St. kol. P. TN. Przed rozbiorem Polski była tu rezydencja arcybiskupów Gnieźnieńskich. Skonfiskowana przez cara rosyjskiego. W r. 1881 zjeżdżali się tutaj Aleksander III, Wilhelm I i Franciszek Józef I. Dawny pałac w parku nad rz. Skierniewką, zamieniony obecnie na wyższą szkołę rolniczą. Kościół parafjalny z XVI w.
H — „Polski".
R — „Kasyno Urzędnicze" i Borowski.
A — ul. Jagiellońska 34.
B — „KARPATY", Rynek.

SKOCZÓW. Miasto, pow. Cieszyn, woj. Śląskie. 4.000 m. St. kol. P. TC. Komunik. autobus. Szkoły, szpital, gazownia, rzeźnia. Jarmarki na bydło i targi. Fabryki: wyr. cem., maszyn, kapeluszy, koców, wyr. wełn., slusarskich, wódek i likierów, garbarnia.

H — „Pod Białym Koniem".
R — Szramek M.
A — Świetlik R.
B — „KARPATY", ul. Ustrońska,
„ pl. B. Chrobrego.

SKOLE. Miasteczko powiatowe, woj. Stanisławowskie. 6.500 mieszk. Komunik. autobus. St. kol. P. TC. Władze i Urzędy. Wydz. pow. Iinstytucje bank. Związki zaw. Targi i jarmarki. Tartaki. Letnisko w Beskidach Wschodnich.

H — i pensjonaty bardzo liczne na miejscu.
R — Ellner E.
A — Schapira.
B — „KARPATY", róg Madejskiego i Piłsudskiego.

SKÓRCZ. Wieś i gmina, pow. Starogard, woj. Pomorskie. 3.500 m. St. kol. P. TC. Tow. kupc. sam. Elektr., fabr. maszyn roln., młyny i tartak.

H — R — Dworcowy i „Pomorski".
B — „KARPATY", ul. 27 Stycznia.

ŚNIATYŃ. Miasto powiatowe, woj. Stanisławowskie. 11.000 mieszk. St. kol. 4 klm. P. TC. Komunik. autobus. Władze i Urzędy. Instytucje bankowe. Jarmarki, cegielnie, młyny.

H — Eisenstein G.
R — Weinbaum S.
A — Zjedn. przedst. autobus.
B — „KARPATY", Rynek.

SOCHACZEW. Miasto powiatowe, woj. warszawskie. 6.000 m. 92 mtr. n. poz. morza. St. kol. P. TC. Władze i Urzędy. Wydz. pow., szkoły, szpital św. Józefa, schronisko dla starców, cechy, targi i jarmarki we wtorek po 1 każdego miesiąca, młyny.

H — Dancygier F.
R — Przedpełski W.
B — „KARPATY", ul. Piłsudskiego róg Warszawskiej.

SOKAL. Miasto powiatowe, woj. Lwowskie. 11.000 m. 126 mtr. n. poz. morza. St. kol. Komunik. autobus. P. TC. Władze i Urzędy. Insp. szk. Klasztor OO. Bernardynów, związki i cechy. Ogólne jarmarki. Przemysł: cegielnie, młyny, tartaki, fabryki maszyn i kotłów, wyr. blasz., cement., mydeł.

H — R — Klein Ch. i Kowler E.
A — Lewicki A.
B — „KARPATY", ul. Kościuszki,
" ul. Mickiewicza.

SOSNOWIEC. Miasto w pow. Będzińskim, woj. Kieleckie. 112.000 m. St. kol. P. TN. Największe kopalnie węgla i kilkadziesiąt fabryk. Rozwój miasta datuje się od r. 1879.

H — „Victoria", „Polski", „Warszawski", „Angielski".
R — tamże i „Gastronomia".
B — przy dworcu kolejowym.
A — Ostrogórska 5, ul. Górna 2.
Opony STOMIL, zob. str. 3.

SOSNOWICE. Wieś i gmina, pow. Wadowice, woj. Krakowskie. 1.000 m. St. kol. 4 klm. TC. P. Wielkie drogi.

B — „KARPATY", ul. Piłsudskiego 32.

ŚREM. Miasto powiatowe, woj. Ponzańskie. 7.000 m. 78 mtr. n. poz. morza. St. kol. P. TC. Komunik. autobus. Władze i Urzędy. Instytucie bankowe. Insp. dróg wodn. T-wo roln. Jarmarki na konie i bydło. Cegielnie, młyny, tartaki, garbarnia, tkalnia, fabr. maszyn, zegarów, mebli.

H — „Bazar", Targowisko.
R — Ilski W., Rynek.
A — Spółka autob.
B — „KARPATY", Rynek róg Poznańskiej.

ŚRODA. Miasto powiatowe, woj. Poznańskie. 8.000 m. St. kol. Komunik. autobus. z Poznaniem. P. TC. Starostwo — Urzędy, instyt. bankowe. Ożywiony handel bydłem. Cukrownia, fabr. maszyn, krat okiennych, młyny, tkalnia.

H — Centralny.
R — Muszyński A.
A — Hoffman S.
B — „KARPATY", Nowy Rynek.

STANISŁAWÓW. Miasto wojewódzkie. 70.000 m. St. kol. P. TN. Powstało w XVII w. dzięki rodzinie hr. Potockich. Nie posiada poważniejszych zabytków histrycznych. W czasie wojny światowej miasto kilkakrotnie przechodziło z rąk austryjackich do rcsyjskich i odwrotnie, przez co zostało bardzo zniszczone. Kościół parafialny z r. 1662. Katedra grecko-katolicka w dawnym kościele jezuitów, wybudowanym w roku 1715.

H — „Union", ul. Sapieżyńska 4, „Warszawa", ul. Sobieskiego 16, „Krakowski", Sobieskiego 20.

R — w hotelach „Union", „Warszawa", oraz Kwiatkowski, ul. Sapieżyńska 15.

SW — 20 łóżek w szkole powszechn., Szopena 1.

B — „KARPATY", Sapieżyńska 37.

A — ul. Sobieskiego 40, Sapieżyńska 6 i 44.

Opony STOMIL, zob. str. 3.

STAROGARD. Miasto powiatowe, woj. Pomorskie, 12.000 m. St. kol. P. TC. Początek istnienia miasta datuje X stulecie. W wiekach średnich miasto należało do Kawalerji Orderu św. Jana z Jerozolimy, posiadajacego zamek i kościół ufortyfikowany, zniszczone przez szwedów w r. 1665. Miasto posiada znaczną ilość dowodów swej przeszłości. Brama Gdańska z XIV w. Kościół katolicki, zbudowany w r. 1339 przez kawalerów w/a orderu.

H — „Pomorski", „Wiedeński", „Forbach".

R — tamże.

B — ul. Kościuszki 39 i w Rynku.

STAWISZYN. Miasto, pow. Kalisz, woj. łódzkie. 3.000 m. St. kol. 15 klm. Opatówek. P. TC. komunik. autobus. Kalisz—Konin.

H — R — Andrzejewski F.

A — Bajdenkopf J.

B — „KARPATY", Rynek.

STAWISKI. Miasto, pow. Kolno, woj. Białostockie. 3.500 m. St. kol. 21 klm. Łomża. P. TC. Komunik. autobus. Targi w pon. i piątki. Elektr. miejska.

H — R — Urwicz J. i Buchbinder A .

A — Belona st.

B — „KARPATY", Rynek.

STRYJ. Miasto powiatowe, woj. Stanisławowskie 30.000 m. St. kol. P. TN. Punkt wyjściowy dla wycieczek w Bieszczady (Sławsko — najlepsze tereny narciarskie). Pełne uroku i dotychczas mało znane tereny górskie, zamieszkałe przez górali-rusinów, zwanych „Bajkami". Sczyty w Bieszczadach: góra Pikul (1405 m.) na granicy czchosłowackiej.

H — „Diensol", „Rozenberga".
R — tamże i Koterbickiego, ul. 3 Maja.
SG — schronisko P. T. T. hotel „Diensol" (w Sławsku 3 schroniska P. T. T.).
A — Horodyski F.
B — „KARPATY", Iwaszkiewicza 23.
„ Słowackiego.

OLEJE 10% rabatu.

Gazolina, S. A.—st. obsługi—Gazownia Miejjska.

STRYKÓW. Miasto, pow. Brzeziny, woj. Łódzkie. 5.000 m. St. kol. 1 klm. P. TC. Komunik. autobus. Jarmarki ogólne 2 razy w miesiącu. Garbarnia, cegielnie, młyny.

H — R — Cozel E.
A — Bocian M.
B — „KARPATY", ul. Wolska 12.

STRZELNO. Miasto powiatowe, woj. Poznańskie. 5.500 m. 115 mtr. n. poz. morza. St. kol. P. TC. Władze i Urzędy. Instyt. bank. Związki i 7 cechów. Targi 2 razy w tygodniu. Przemysł i handel: młyny, tartaki, gorzelnia, fabr. maszyn, wyr. cement. Handel zbożem i bydłem.

H — Centralny i św. Ducha.
R — Barczak, Rynek.
B — „KARPATY", Rynek 2.

SUWAŁKI. Miasto powiatowe, woj Białostockie, 22.000 m. St. kol. P. TN. Punkt wyjściowy dla wycieczek po „Szwajcarji Suwalskiej", — gęsto zalesionej, poprzecinanej dużemi, głębokiemi jeziorami. Tereny mało znane dotychczas, a zasługujące na odwiedzanie przez rzesze turystów, chcących wypocząć i poznać piękno przyrody. Największe jezioro: Wigry 20 klm. dłu-

gości, do 60 mtr. głębokości. Wioska tej samej nazwy, gdzie można wynająć łodzie i znaleźć nocleg.
H — Marzewski i Europejski.
R — Morzewski, Jankowski i Karczewski.
SG — 60 łóżek w schronisku P. T. K. w Wigrach.
B — „KARPATY", Kościuszki.

ŚWIECIE. Miasto powiatowe, woj. Pomorskie. 7.000 m. St. kol. Przystań żeglugi parowej na Wiśle. Komunik. autobus. P. TC. Władze i Urzędy, gimn., instyt. bank., jarmarki ogólne. Przemysł: cementownia, cukrownia, suszarnia płatków ziemniaczanych.
H — Dahm H., Sadowa i Dwór Magdaleny.
R — Górski F., Rynek.
A — Czablewski, Dworcowa.
B — „KARPATY", ul. Dworcowa.

ŚWIĘCIANY. Wieś i gmina, pow. Jasło. woj. Krakowskie. 250 mtr. n. poz. morza. St. kol. 6 klm. Siepietnica, P. Święciany k. Biecza, TC. Biecz.
B — „KARPATY", ul. Rynkowa 11-a.

ŚWIĘTOCHŁOMICE. Wieś o charakterze miejskim, woj. Śląskie, siedziba Starostwa. 27.000 m. St. kol. Komunik. autob. P. TC. Urzędy Państwowe. Klasztor SS. Boromeuszek. Wielkie kopalnie węgla.
H — „PIAST".
R — Klosek, Wolności.
A — Bader, ul. Farna.
B — „KARPATY", szosa do Nowej Wsi.

SZAMOTUŁY. Miasto powiatowe, woj. Poznańskie. 7.500 m. St. kol. P. TC. Władze i Urzędy. Instyt. bank. klasztor, gimn. związki cechy. Jarmarki: ożywiony handel bydłem. Młyny, ceg. gorz., fabr. maszyn, mebli wyr. gipsowych, wódek.
H — „Eldorado", Dworcowa.
— Krzyżaniak, Poznańska.
A — Proiszak S., Nowowiejska.
B — „KARPATY", ul. Ratuszowa 3.

SZCZAWNICA. Uzdrowisko, pow. Nowotarski, woj. Krakowskie. St. kol. Nowy-Targ — 41 klm. lub Stary-Sącz — 41 klm. P. TC. Malowniczo położona w Pieninach, posiada dużą ilość źródeł rozmaitych jakości. Należy do hr. Stadnickiego. Punkt wyjściowy dla wycieczek po Pieninach. Sporty zimowe.
H — „Polski", „Grand", i szereg pensjonatów.
R — tamże i „Pieniny", „Kochowski".
SG — 58 łóżek w schronisku P. T. T. — budynek własny.
B — „KARPATY", Piłsudskiego.

SZCZEKOCINY. Miasto, pow. Włoszczawa, woj. Kieleckie. 6.000 m. St. kol. 19 klm. Sędziszów. P. TC. Komunik. autobus. Gimn., cechy. Targi co środę na bydło i konie. Gorzelnia, garbarnia, młyny.
H — R — Gryszka J.
B — „KARPATY", ul. Sienkiewicza 5.

SZCZUCZYN. Miasto powiatowe, woj. Białostockie. 4.800 m. (siedziba władz pow. m. Grajewo). St. kol. 14 klm. Grajewo. Komunik. autobus. P. TC. Targi wtorek i piątki. Młyny, garbarnia.
H — R — Zaleski, Kilińskiego.
B — „KARPATY", ul. Kilińskiego.

SZCZYRK. Wieś i gmina, pow. Biała,woj. Śląskie. Letnisko. 3.000 m. Ożywiona komunikacja autobus. St. kol. 7 klm. P. TC. Kamieniołomy, tartaki.
Liczne hotele i pensjonaty.
B — „KARPATY"', pensjonat Biskupek.

SZOPENICE. Wieś o charakterze miejskim, pow. Katowice, woj Śląskie. 263 m, n. poz. morza. 12.000 m. Komunik. autobus. i kolejka elektr. St. kol. i P. TC. Władze i Urzędy. Przemysł chemiczny. Huty cynkowe.
H — R — Babczyński R., ul. Krakowskai Koźlik, ul. 3-go Maja. ,
A — Bochynek, ul. Kościuszki.
B — „KARPATY", ul. Krakowska róg Dworcowej.

SZUBIN. Miasto powiatowe, woj. Poznańskie. 2.500m. St. kol. P. TC. Komunik. autobus. Starostwo i Urzędy, szk., szpital, instyt. bankowe, ogólne jarmarki i targi. Fabr. wyr. cement., tartaki.

H — Centralny i Polski.
A— Pawełczak J.
B — „KARPATY", Rynek.

SZYDŁOWIEC. Miasto, pow. Końskie, woj Kieleckie. 9.000 m. St. kol. 4 klm. Komunik. autobus. P. TC. Ambulat. weter., stow. robot. i cechy. Targi co środę. Przemysł: Odlewnie żelaza, fabr. bryczek, wódek, garbarstwo, kamieniołomy, elektr., cegielnie.

H — Hotel Kupiecki i Polski.
R — Piekarski A.
A — Wąsowski J.
— „KARPATY", Rynek.

TARNOBRZEG. Miasto powiatowe, woj. Lwowskie. 5.000 m. St. kol. P. TC. Kościół Dominikanów — barok z XVII w. Na przedmieściu „Dzikowo" pałac hr. Z Tarnowskiego, a w nim duża bibljoteka i piękna galerja obrazów malarzy polskich i cudzoziemskich. Są tu dzieła Rubensa, Van Dyck'a i t. p.

H — „Lichtman", „Murzyn", „Wahl".
R — „W. Murzyn".
B — na rynku.

TARNOPOL. Miasto wojewódzkie. 46.000 m. St. kol. P. TN. Największe miasto Podola. Istnieje od XVIst. Założone przez hetmana Tarnowskiego, jako gród warowny. z czego pozostały jedynie ruiny. Zamek zamieniony przez austryjaków na koszary. Kościół Grecko-katolicki z XVI w. Synagoga w stylu renesansowym należy do Karaimów. W Tarnopolu odbywa się corocznie w dniu 26 lipca wystawa i sprzedaż koni.

H — „Podolski", „Grand", „Pantscherta", „Adlera".
R — tamże i ‚Buleward".
SW — 20 łóżek w szkole powszechn., ul. Lelewela 13.
B — „KARPATY",róg Ostrogskiego i Ruskiej
Opony STOMIL, zob. str. 3.

TARNOWSKIE-GÓRY. Miasto powiatowe, woj. Śląskie, 15.000 m. St. kol. P. TN. Kopalnie ołowiu i cynku. Kościół katolicki z XVI w. Z najwyższą wieżą na Śląsku.

H — „Polonia", „Wolne Miasto Górnicze", „Pod SZeściu Lipami".

R — „Polonia" oraz Ruptkowskiego i Klimka.

B — „KARPATY", Strzelecka 4.

TARNÓW. Miasto powiatowe, woj. Krakowskie, 40.000 m. St. kol. P. TN. Od r. 1784 siedziba biskupia. Katedra z r. 1393. Bogate muzeum djecezjalne. Ratusz z XVI w. Kościół drewniany Św. Trójcy t. z. 1563. Na wzgórzu za miastem ruiny zamku Tarnowskich Z XIV w. i stary kościół Św. Marcina z XI w. Jadąc koleją z Tarnowa wzdłuż rzeki dunajec przejeżdża się pola bitew z1914 — 1915. Pod Tarnowem największa fabryka związków azotowych „Mościce".

H — „Bristol", „City", „Polski", „Grand".

R — ,Paluch", Skolimowski, Chorzów, Strusinianka.

B — „KARPATY", Bandrowskinego i Krakowska.

TCZEW. Miasto powiatowe, woj. Pomorskie. 23.000 m. St. kol. P. TN. Stare miasto Tczew, które w XIII wieku posiadało zamek książąt Pomorskich — nie zachowało dużej ilości pamiątek, świadczących o swojej historji. Kościół katolicki parafjalny z XIV w. Kościół protestancki wybudowany w r. 1279 przez Mestwina II, ostatniego księcia Mazowieckiego. Miasto położone nad rz. Wisłą, posiada komunikację parostatkiem z Warszawą.

H — „Centralny", „Dworcowy", „Grand".

R — tamże.

łA — ul. Kościuszki 15.

B — „KARPATY", Hallera 12/13.

TŁUMACZ. Miasteczko powiatowe, woj. Stanisławowskie. 6.500 m. St. kol. P. TC. Władze iUrzędy. Insp. szk., gimn., inst. bank., cech kupiecki. Targi co środę. gorzeln., młyny.

H — R — Fisch L.

B — „KARPATY", ul. 3-go Maja.

TŁUSTE MIASTO. Miasteczko, pow. Zaleszczyki, woj. Tarnopolskie. 500 m. St. kol. Tłuste. Komunik. autobus. P. TC. Tłuste. Ogólne targi co czwartek. Młyny.

H — Łagodziński H.
R. — Łukasiewicz J.
B — „KARPATY", Rynek.

TOMASZÓW LUBELSKI. Miasto powiatowe, woj. Lubelskie. 8.000 m. St. kol. 7 klm. Bełżec. P. TC. Komunik. autobus. Władze i Urzędy. Państw. urząd drog. Instyt. bank., gimn., kasa chorych, związki, T-wo Roln. Ogólne targi co czwartek. Młyny, fabryka świec.

H — R — Naj. Ł. i Hering C.
A — Witkowski E.
B — „KARPATY", Rynek.

TOMASZÓW MAZOWIECKI. Miasto, pow. Brzeziny, woj. Łódzkie. 38.000 m. St. kol. Komunik. autobus. z Warszawą. P. TC. Eksp. Starostwa. Gimn., semin., przytułki, kasa chorych, zw. ziemian, 9 cechów. Przemysł włókienniczy, ceg. młyny, tartaki, garbarnie, browar, odlewnia żelaza, fabr. narz. roln.

H — Paryski, pl. Kościuszki i Merkin, Antoniego 8.
R — Walczyńska K., Antoniego 13.
A — Lewiński, Polna 10.
B — „KARPATY", ul. Antoniego 1/3.

TOPOLA KRÓL. Wieś, siedziba gminy, pow. Łęczyca, woj. Łódzkie. 1.000 m. St. kol. 2 klm. Łęczyca. P. T. Łęczyca.

B — „KARPATY", skrzyż szos Kalisz—Warszawa,
" skrzyż. szos Włocławek—Łódź.
wek—Łódź.

TORCZYN. Miasteczko, pow. Łuck, woj. Wołyńskie. 3.500 m. St. kol. 25 klm. Łuck. P. TC. Magistrat, przych lek. i wet. Młyny. Komunik. autobus.

H — R — Pieckow W.
A — Isod S.
B — „KARPATY",ul. Kościuszki.

TORUŃ. Miasto wojewódzkie, woj. Pomorskie. 56.000 m. St. kol. „Toruń-Miasto". P. TN. Przystań parostatków. Położony nad Wisłą jest najpiękniejszym miastem na Pomorzu. Był kiedyś słynnym miastem przez handel zborzem, wywożone z Polski przez Gdańsk do obcych krajów. W r. 1230 punkt wyjściowy do wojen krzyżaków. Tu urodził się Mikołaj Kopernik (1473). Za okupacji prusaków miasto silnie ufortyfikowane. Godne zwiedzenia: Ratusz najstarszy w Polsce (r.1259), Muzeum Miejskie (w Ratuszu — II piętro), Pomnik Kopernika, Kościół św. Jana — gotyk, Kościół Panny Marji z grobowcem księżniczki Anny Waza (siostra Zygmunta III), Kościół św. Jacka z r. 1309, Krzywa Wierza, Ruiny zamku Krzyżackiego z XIII w. Brama wjazdowa — pozostałości omurowania miasta.
H — Pod Orłem, Polonia, Trzy Korony, Dworcowy.
SG — 20 łóżek szkoła wydziałowa, plac św. Kazimierza 8.
SG — 20 łóżek schronisko P. T. K., ul. Przedzamcze 9.

BENZYNA.

„KARPATY", Łazienna 21.
„ Fosa Staromiejska, wylot Kopernika.

OLEJE 10% rabatu.

GAZOLINA, S. A. st. obsługi pl. Teatralny
„ „ „ Mickiewicza.
Opony STOMIL, zob. str. 3.

RESTAURACJE.

DWÓR ARTUSA, Stary Rynek 6, tel. 71 dla wycieczek grupowych P. T. K. ceny obniżone.

WARSZTATY SAMOCHODOWE.

BRACIA CIERPIAŁKOWSCY, Chełm, Szosa 37. Dla członków P. T. K. 10% rabat.

TROKI. Miasto, pow. Wileńsko-Trocki, woj. Wileńskie. 4.500 m. St. kol. 6klm. Karaciszki. Komunik. autobus. Troki—Wilno. Magistrat, semin. Tow. ochr. zabyt. Jarmarki co miesiąca.
H — R — Popławski M. i Stasińska St..
B — „KARPATY", ul. Wileńska 16.

TRZEBINIA. Miasteczko, pow. Chrzanów, woj. Krakowskie. 6.000 m. St. kol. 1,5 klm. P. TC. Komunik. autobus. z Krakowem i Katowicami. Klasztor XX Salwatorjanów. Kopalnie węgla, huta cynkowa. Największa rafinerja nafty. Fabryki mydła, likierów, cukrów, wapienniki, kamienioł.

H — „Polski" i Landau.
R — Czerni i ochman.
A — Matuszewski St.
B — „KARPATY", Rynek.

TREMBOWLA. Miasto powiatowe, woj. Tarnopolskie. 10.000 mieszk. St. kol. P. TC. W miejscowym zamku bohatersko stawiła w. r. 1675 czoło Turkom załoga pod dowództwem starościny Zofji Chrzanowskiej.

H — „Fischera".
R — tamże.
B — w składzie H. Millera i L. Sherzna.
A — B-cia Mikolasch.

TRUSKAWIEC. Uzdrowisko, pow. Drohobycz, woj. Lwowskie. St. kol. P. TC. 8 źródeł mineralnych ze słynną „Naftusią" na czele. Specjalnie zalecana kuracja na choroby serca i żołądka. Położony malowniczo w kotlinie. W pobliżu miasto Stebnik — duże kopalnie soli potasowych.

H — Zakładowy oraz szereg pensjonatów.
R — Zdrojowa, „Rudka" i w pensjonatach.
B — przy zarządzie uzdrowiska.

TUCHOLA. Miasto powiatowe, woj. Pomorskie. 4.500 m. P. TC. Punkt wyjściowy dla wycieczek po Borach Tucholskich, zajmujących przestrzeni 2.000 klm. kw. malowniczych poza drzewostanem z racji dużej ilości jezior i rzek: Czarna Woda, Brda, Mątwa. W pobliżu m. Leosia, jedna z osobliwości — skała Czarci Kamień. W m. Gródek nad rz. Czarna Woda olbrzymia elektrownia.

H — „Eilersa", „Du Nord".
R — tamże, Więckowski, Neuman, Bartłomiejski.
B — „KARPATY", Rynek.
A — Szpillera E., przy ul. Sięckiej.

TULISZKÓW. Miasto, pow. Konin, woj. Łódzkie. 2.800 m. St. kol. 7 klm. Grzymiszew. Komunik. autobus. TC. Tuliszków, P. Trek. Magistrat. Targi raz na tydzień. Gorzelnia.
H — R — Paterkiewicz M.
B — „KARPATY", pl. Piłsudskiego.

TURKA. n/Str. Miasto pow., woj. Stanisławowskie. 11.000 m. 572 mtr. n. poz. morza. St. kol. P. TC. Władze i Urzędy. Instytucje bankowe. Fabr. likierów, tartaki, młyny, komieniołomy, ożywiony handel drzewem.
H — Rosen G.
R — Iwaszkiewicz M.
A — Schaeffer A.
B — „KARPATY", Rynek.

TUSZYN. Miasto, pow. Łódź, woj. Łódzkie. 3.800 m. St. kol. 14 klm. Baby. Komunik. autobus. P. TC. Targi co wtorek, elektrownia, młyny.
H — i pensj. Fayl H.
R — Pastuszak.
B — „KARPATY", Rynek.

UJAZD. Osada miejska, gm. Łazisko, pow. Brzeziny, woj. Łódzkie. 2.500 m. St. kol. 3 klm. P. Tomaszów, TC., targi co poniedziałek ogólne. Ożywiony handel zbożem.
H — R — Jabłoński B.
A — Ślusarski.
B — „KARPATY", Rynek Kościuszki.

UNIEJÓW Miasto, pow. Turek, woj. Łódzkie. 4.000 m. St. kol. 12 klm. Dąbie. Komunik. autobus. P. TC. Magistrat. Targi co czwartek. Młyny.
H — R — Kujawiński S.
B — „KARPATY", Św. Bogumiła 13.

USTROŃ. Miasteczko i zdrojowisko w Beskidach Śląskich, 362 mtr. n. poz. morza, pow. Cieszyn, woj. Śląskie. 4.500 m. St. kol. 1 klm. Ożywiona komunik. samochod. P. TC. Schronisko Tow. Tatrz. Stacja klimatyczna, zakład kąpielowy, łazienki borowinowe, mineralne i elektr.
H — „Beskid", „Kuracyjny", liczne pensjonaty na miejscu.
B — „KARPATY", obok kiosku na „Trójkącie".

USTRZYNKI DOLNE. Miasto, pow. Lesko, woj. Lwowskie. 3.500 m. St. kol. Ustrzyki. P. TC. Targi i jarm. Rafinerja nafty, fabr. likierów, tartaki. Ożywiony handel drzewem.

H — Bloch M.
R — Frank.
A — Kern A.
B — „KARPATY“, Rynek.

WADLEW. Wieś i gmina, pow. Piotrków, woj. Łódzkie. 1.000 mieszk. St. kol. 17 klm. Pabjanice. P. Drużbce. Telegraf Bełchatów, telefon Wadlew, młyny.

H — R — Kulsz O.
B — „KARPATY“, przy gł. szosie.

WARSZAWA. Miasto stołeczne i wojewódzkie. 1.181.000 m. Pierwsze wzmianki historyczne o Warszawie datują się końca XIII stulecia. Ówcześnie było to miasto powiatowe księstwa Mazowieckiego. W r. 1526 Warszawa została miastem wojewódzkiem. Właściwy rozwój miasta począł w r. 1569 — kiedy to zwołano do Warszawy pierwszy sejm. W r. 1595 król Zygmunt III przeniósł stolicę z Krakowa do Warszawy. Za Stanisława Augusta (r. 1764) ilość mieszkańców wynosiła 80.000. Po trzecim rozbiorze Polski, miasto okupowali prusacy (r. 1795). W r. 1806 Warszawa oswobodzona przez Napoleona, stała się stolicą „Księstwa Warszawskiego“. W r. 1815, na podstawie traktatu Wiedeńskiego, była stolicą Królestwa Kongresowego przyłączonego do Rosji. Po powstaniu 1831 r. została zdegradowana do rzędu siedziby gubernatora. W czasie wojny światowej miasto zajęli Niemcy w dniu 5 sierpnia 1915 r. Dnia 11 listopada 1918 r. na hasło, rzucone przez P. O. W. miasto zostało uwolnione od okupantów, których rozbrajano i wysyłano do ich krajów. Godne zwiedzenia: 1) *Zamek Królewski,* — dnie powszednie, za wyjątkiem soboty, od 10 do 15. Niedziele i święta od 11 do 14 — wstęp: 1 zł., młodzież — 50 gr., wycieczki — 25 gr. 2) *Pałac w Łazienkach* — godziny, dnie i cena — jak wyżej. 3) *Ratusz* — codziennie od 10 do 14 i od 16 do 18. 4) *Muzeum Narodowe* — dział Muzeum Wojska — ul. Podwale 15, codziennie, prócz poniedziałków od 11 do 15. Wstęp 50 gr., młodzież i wycieczki 15 gr. *Dział — sztuka zdobnicza* — ul. 3-go Maja 13. Otwarta: Niedziela, poniedziałki, środy i piąt-

ki od 11 do 15. Wstęp: 1 zł., młodzież 50 gr. Dział *Malarstwo Polskie* — ul. Podwale 15, wstęp — 50 gr., młodzież — 15 gr. Dział — *Malarstwo obce* — ul. Podwale 15, wstęp 50 gr., młodzież 15 gr. 5) *Muzeum Etnograficzno-Przyrodnicze* — Krak. Przedmieście 66 — codziennie za wyjątkiem poniedziałków od 9 do 14, wstęp: 50 gr., młodzież i wycieczki 20 gr. 6) *Muzeum im. Bersohna* (Żydowskie), ul. Grzybowska 26, otwarte w czwartki i niedziele od 10 do 12. 7) *Muzeum Zoologiczne* — Krakowskie Przedmieście 26, otwarte: czwartki 10—14, niedziela 10—13, wstęp bezpłatny. 8) *Towarzystwo Sztuk Pięknych* — plac Małachowskiego, codziennie od 10 do zmroku. 9) *Muzeum Archeologiczne*, ul. Agrikola 9, otwarte wtorki, środy, czwartki, piątki od 10 do 14, wstęp 50 gr., młodzież i wycieczki 20 gr. 10) *Muzeum Rzemiosł i Sztuki Stosowanej* — Chmielna 52, otwarte codziennie od 10 do 15, w niedziele od 10 — 13, wstęp 30 gr., wycieczki od 15 osób — po 10 gr. 11) *Muzeum Pedagogiczne* — ul. Jezuicka 4, otwarte codziennie od 9 do 15, dla wycieczek wstęp bezpłatny. 12) *Muzeum Kolejowe* — ul. Nowy Zjazd 1, otwarte: niedziela, wtorek i czwartek od 10 do 14, wstęp 40 gr., młodzież 20 gr., wycieczki 10 gr. 13) *Kościół Katedralny* — ul. Św. Jańska, codziennie od 10 do 12 i od 15 do 17, niedziele i święta od 13 do 16. 14) *Cytadela* — zwiedzać można w niedzielę od 1 do 13 po uprzedniem otrzymaniu zezwolenia w Komendzie Miasta — plac Piłsudskiego. 15) *Pałac w Wilanowie* — otwarty codziennie. Wstęp do parku 50 gr., do pałacu 1 zł. 16) *Ogród Botaniczny* — otwarty codziennie, wstęp 50 gr. 17) *Ogród Zoologiczny* — otwarty codziennie.

HOTELE.

ANGIELSKI — Wierzbowa 6, tel. 560-33. Dla członków P.T.K. 15% rabatu.

AMERYKAŃSKI — Chmielna 47, pokoje od 7.50 — łazienka. Dla członk. P. T. K. 10% rabatu.

BRISTOL — Krakowsk. Przedm. 42. Ceny od zł. 8. Dla członk. P. T. K. 10% rabatu.

BRITANIA — Nowolipie 18, tel. 11-64-15. Bieżąca woda — łazienki — centralne ogrzewanie. Dla czł. P. T. K. 10% rab.

BRUHLOWSKI — Fredry 12, pokoje od zł. 5. Dla członków P. T. K. 10% rabatu.

CENTRAL — na przeciw dworca kol. Aleje Jerozolimskie 47, pokoje od zł. 5. Dla czł. P. T. K. 10⁰/₀ rabatu.

EUROPEJSKI, Sp. Akc. 250 pokojów nowocześnie urządzonych — od 8 zł. Dla czł. P. T. K. ustępstwo.

KRAKOWSKI — Bielańska7, vis a vis Banku Polskiego — pokoje nowocześnie urządzone od zł. 4.25. Dla członków P. T. Klubu 10⁰/₀ rabatu.

METROPOL — Marszałkowska 114. Pokoje od zł. 4. Dla czł. P. T. Klubu 10⁰/₀ rabatu.

POLONIA PALACE — Jerozolimskie 30 — nawprost dworca głównego. Dla czł. P. T. K. 10⁰/₀ rab.

POLSKI — Długa 29 — garaże — pokoje od zł. 3.20. Dla członków P. T. Klubu ustępstwo.

ROYAL — Chmielna 31 (blisko Dwor. Gł.). Dla członków P. T. Klubu 10⁰/₀ rabatu.

ROSJA — Nowolipki 8. Pokoje od zł. 4. Dla członków P. T. K. 10—15⁰/₀ rabatu.

SASKI — Kozia 3. Pokoje od 4.50. Dla czł. P.T.K. 10⁰/₀—garaże.

TERMINUS — Chmielna 28. Centrum miasta. Ceny niskie.

VICTORIA — Jasna 26. Centrum. 10⁰/₀ rab. dla czł. P. T. K.

WIEDEŃSKI — Marszałkowska 102, pokoje od zł. 5 — łazienka — telef. — 10⁰/₀ rabatu.

RESTAURACJE, BARY I KAWIARNIE.

CAFE ADRIA — Dancing, Moniuszki 10.

„GASTRNOMJA" — Restauracja, Kawiarnia i Bar. Nowy Świat 16 (róg Al. 3-go Maja).

„NOWA GOSPODA" — Restauracja — Bar. Jasna 4 (róg Boduena).

„O A Z A"—Restauracja, Bar, Dancing, Gabinety, Wierzbowa 9.

Ż Y W I E C — Al. Jerozolimskie róg Marszałk., Restauracja.

AKUMULATORY.

Zakłady Akumulatorowe syst. „T U D O R", Sp. Akc., Złota 35, dla czł. P. T. K. 10⁰/₀ rab.

AKCESORJA SAMOCHODOWE.

KAZIMIERZ TRUKAN — Piusa XI Nr. 11 (róg Kruczej), tel. 855-41, 822-25, dla czł. P. T. K. 10⁰/₀ rab.

APARATY FOTOGRAFICZNE.

ANTYKI.

J. CZAJA — Warecka 3, dla czł. P. T. K. — ustępstwo.

ARTYKUŁY PODRÓŻNICZE.

STANISŁAW KRAUSSE i S-ka — Królewska 1, dla członk. P. T. K. 5% rab.

BENZYNA I SMARY.

„KARPATY", pl. 3-ch Krzyży,
„ Krakowskie Przedmieście,
„ Przeskok róg Zgoda,
„ Okopowa róg Powązkowskiej,
„ Plac Bankowy,
„ Złota 64,
„ Solec 39,
„ Łazienkowska 6,
„ Wolska 54,
„ Ks. Skorupki,

„KARPATY", pl. Unji Lubelskiej,
" Podwale 2/4,
" Piękna róg Wiejskiej,
" Czerniakowska 207,
" Młynarska 14,
" Żelazna 54,
" „Pocisk" na Pradze.
" Niemcewicza 14,
" Nowe Miasto,
" Radzymińska 82,
" Puławska 30,
" Żoliborz, naprz hotelu ofic.,
" Al. Zieleniewskiej, za mostem Poniatowskiego,
" Wolska 133,
" Czerniakowska 199 (Citroen),
" Piaskowa 4,
" Krakowskie Przedmieście 1.

BIELSKIE MATERJAŁY SUKIENNE.

Zjednoczone Składy Sukna najw. fabr. Bielsko — Bielańska 15, tel. 11-79-00.

BROŃ I AMUNICJA.

R. TORCHALSKI, Trębacka 7, tel. 5-99-19, dla czł. P. T. K. ustępstwo.

WARSZAWSKA SPÓŁKA MYŚLIWSKA, Królewska 17, tel. 619-17 — ustępstwo dla czł. P. T. K.

CUKIERNIE I KAWIARNIE.

· CZAPKI.

ANTONI TUCZYN — Podwale 2 i Marszałkowska 83. Dla czł. P. T. K. 10% rab.

DOMY BANKOWE.

Dom Bankowy W. WOLAŃSKI,
Warszawa, Nowy-Świat 19, tel. 5.90-90.
Załatwia wszelkie tranzakcje bankowe.

DYWANY.

Dywany żywieckie „P E R S I A" — skład fabryczny — Bielańska 25, tel. 12-14-10.

FARBY — LAKIERY

FARBY
NAJWIĘKSZA w POLSCE ZAŁ. w R. 1880 FABRYKA FARB i LAKIERÓW
W. KARPIŃSKI & W. LEPPERT.
WARSZAWA — JEROZOLIMSKA 30. OFERTY NA ŻĄDANIE.
LAKIERY

ROK ZAŁ. 1840
J. A. KRAUSSE
Warszawa, Bonifraterska 9, tel. 5.51-54
e m a l j e do samochodów — motocykli—rowerów

„SWEL“ Bracia Zakolscy, Warecka 8, tel. 280-22. Dla czł. P. T. K. 10% rab.

EKSPEDYCJA I TRANSPORTY.

SCHENKER i S-ka, Sp. Akc., Marszałkowska 138 — dla czł. P. T. K. 20% rab.

FABRYKI USZCZELNIEŃ.

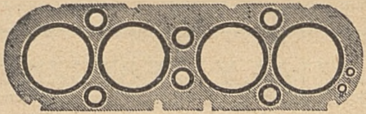
WARSZAWSKA FABRYKA USZCZELNIEŃ

JAN CZYŻ

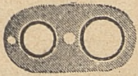
Warszawa, ul. Skierniewiecka 5, telefon 212-88

USZCZELKI

miedziano-azbestowe do motorów samochodowych lotniczych i innych motorów spalinowych.

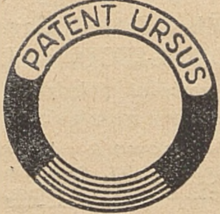

Wszelkie szczeliwa sznurowe do maszyn parowych, pomp i włazów kotłowych oraz

patentowane pierścienie „Ursus“ do kotłów wodnorurowych i przewodów parowych.

FOTOGRAFICZNE APARATY.

FOTOTECHNIKA, B-cia PESCHT, Marszałkowska 44-a. tel. 869-66.

J. W. KASPRZYCKI, Nowy-Świat 45, dla czł. P.T.K. ustępstwo.

FUTRA.

„KAMCZATKA", Marszałkowska 137. Dla członków P. T. K. 10% rabatu.

GARAŻE.

B-cia MĄCZYŃSCY, ul. Tatrzańska 4, tel. 8-54-50, 5-97-87.

GAŚNICE.

Zjednoczone Wytw. Gaśnic MI-RA, Wspólna 3-a.

JEDWABIE I WEŁNY.

A. G. B. — Bielańska róg Długiej — dla czł. P.T.K. 5% rab.

KAJAKI SKŁADANE.

JULJAN WOYSŁAW, Wierzbowa 9, tel. 204-90. Dla członk. P. T. K. ustępstwo.

KAROSERJE SAMOCHODOWE.

S. BORKOWSKI, Książęca 19, tel. 9-82-85. Dla czł. P. T. K. 5% rabatu.

KEFIR.

L. KASIŃSKI (dawniej Życki), Szpitalna 6, tel. 630-68, filja — Krucza 42.

KINO-TEATRY.

„PALACE“ — ulgowe bilety. Za cenę amfiteatru do lóż i na parter, nie wyłączając niedziel i świąt.

„ADRIA“ — cena parteru zł. 1.70, nie wyłączając niedziel i świąt.

„ATLANTIC“ — za cenę balkonu na parter.

„ŚWIATOWID“ — 50% na parter na I. seans i na wszystkie seanse 10 dni po premjerze.

„MAJESTIC“ — cena na parter zł. 1.50.

„CAPITOL“ — za cenę najtańszego biletu — na najlepsze miejsce na parterze, z wyj. niedziel i świąt.

„PAN“ — za cenę najtańszego biletu — na najlepsze miejsce na parterze z wyj. niedziel i świąt.

„STYLOWY“ — za cenę zł. 1.70 na parter.

„EUROPA“ — bilety ulgowe dla czł. P. T. Klubu.

„CASINO“ — za cenę balkonu na parter.

KOMBINEZONY—PŁASZCZE.

D/H. ANDRZEJ BOROWSKI, Moniuszki 5 — dla członków P. T. K. 10% rabatu.

„SPORTPOL“, Marszałkowska 108 — front I piętro, nawprost dworca, dla czł. P. T. K. 10% rabatu.

„VARSOVIENNE“, odzież sportowa, Marszałkowska 104, WPROST DWORCA, 10% rab.

M. WEDERNIKOW—wytwórnia, Marszałkowska 38, tel. 963-38, dla czł. P. T. K. 5% rab.

KONFEKCJA MĘSKA I BIELIZNA.

BRYKNER I FIBICH, Al. Jerozolimskie 7, dla czł. P.T.K. 5%.

F. IGNATOWSKI i S-ka, Nowy-Swiat 58, dla czł. P.T.K. 10%.

KOSMETYKA.

„TLEN" — skład lwowskiej fabr. chem. — Marszałkowska 131. Dla czł. P. T. K. 15% rab.

KRAWIECKIE ZAKŁADY.

Cz. KOZŁOWSKI, Hotel Angielski, Wierzbowa 6, dla członk. P. T. K. 5% rab.

B-cia KAŻMIERSCY, Wilcza 29-a.

KSIĘGARNIE, MAPY TURYSTYCZNE, SZKOLNE I WYDAWNICTWA TURYSTYCZNE.

KSIĄŻNICA-ATLAS—Nowy-Świat 59, Lwów—Czarneckiego 12.

KSIĘGARNIA ŚW. WOJCIECHA, Al. Jerozolimskie 39.

KURTKI SKÓRZANE I PALTA NIEPRZEMAKALNE.

„VARSOVIENNE" — odzież sportowa, Marszałkowska 104, WPROST DWORCA, 10% rabatu.

LAMPY I ARTYKUŁY OŚWIETLENIOWE.

HUGON FRIED — Moniuszki 4, Lampy — Żyrandole, dla czł. P. T. K. 10% rabatu.

NOWIK i SEREJSKI, Fabryka — Elektoralna 20, dla czł. P. T. K. 10% rab.

LECZNICE.

LECZNICA ZWIĄZKOWA LEKARZY SPEC. Porady — rentgen — analizy — djatermja — kwarcówki. Marszałkowska 98, tel. 9-76-64.

MAGAZYN MÓD.

JÓZEFA GRUDOWSKA, Żabia 9. Ceny niskie.

MASZYNY DO SZYCIA.

MEBLE.

Thonet Mundus, 15% rabat, Marszałkowska 141.

ŁOŻYSKA KULKOWE.

NAGRODY SPORTOWE.

ALEKSANDER (A. Stachniewski) Nowy-Świat 41, dla członk. P. T. K. 10% rab.

G. BARGOIN, Nowy-Świat 45, tel. 599-16, dla czł. P.T.K. 10%.

W. GONTARCZYK, Miodowa 19, tel. 5-21-84, dla członków P. T. K. 10% rab.

W. PUCHALSKA i S-ka, Marszałkowska 65, tel. 966-49, Urządzenie wnętrz i sklepów. Meble stalowe. Kąpielowe przybory niklowe. Dla czł. P. T. K. 10% rab.

NAPRAWA AKUMULATORÓW.

MARJAN CZYSZ, Leszno 75, tel. 11-33-78. Dla czł. P. T. K. 10% rab.

OBUWIE.

J. CELIŃSKI, Świętokrzyska 11, dla czł. P.T.K. 15% rab.

K. FILIPCZAK, Chmielna 17, dla czł. P.T.K. 5% rab.

E.NIEDZIŃSKI i S-ka, Jerozolimskie 14.

ODZIEŻ DO PRACY — SPORTU.

BENON PUK, Elektoralna 5 przy pl. Bankowym własna wytwórnia. Dla czł. P. T. K. 5% rab.

O P T Y K A.

OLEJE 10% rabatu.

GAZOLINA, S.A.—st. obsługi—Zielna6,
" " " Kr. Przedmieście 2,
" " " Czerniakowska 198,
" " " Tatrzańska 4,
" " " Targowa 73 (Warszawa-Praga),
" " " Konopacka 2,
" " " Działdowska 2/4.

OPONY.

STOMIL, Sp. Akc. — zob. str. 3.

PIEKARNIE.

PIEKARNIA „N O W O Ś Ć", Srebrna 7, tel. 682-92, Właśc. J. Lachowicz.

PRZEWOZOWE BIURA.

W. WĘGIEŁEK I S-ka — Trębacka 1, tel. 240-45, 240-46, dla czł. P. T. K. 10% rab.

PRZEPROWADZKI I OPAKOWANIE.

„O R Z E Ł" C. SKONIECZNY, Bielańska 3, tel. 677-66, dla czł. P. T. K. 12% rab.

SP. AKC. A. WRÓBLEWSKI i S-ka. Marszałkowska 108, tel. 601-76. Przeprowadzki, transporty krajowe i międzynarodowe. Opakowania, przechowanie mebli. Dla czł. P.T.K. 10%.

RADJO.

PAŃSTWOWE ZAKŁADY TELE- I RADIOTECHNICZNE, Grochowska 30. Odbiorniki Turystyczne oraz dedektorowe, lampowe na sieć i baterje.

POLSKIE ZAKŁADY MARCONI — Marszałkowska 143, dla czł. P. T. K. 10% rab.

RESORY SAMOCHODOWE.

NIKODEM RZEPKOWSKI, Leszno 75. Dla czł. P.T.K. 10% rab.

JÓZEF TYSZKA i S-wie, Żelazna 89, tel 224-92, tylko komplety — dla czł. P.T.K. ustępstwa.

SAMOCHODY I MOTOCYKLE.

B. S. A. gener. repr. E. SYKES i S-ka, Ś-to Krzyska 13, tel. 214-94.

CENTRALA MOTOCYKLOWA — warsztaty elektrotechniczne, Szpitalna 10, II podwórze, dla czł. P.T.K. 10% rab.

ŚLIZGOWCE I MOTORY DLA ŁODZI.

INŻ. C. KOŁODZIEJSKI, Szopena 15, tel. 825-36 — wyb. Kościuszki 33. Dla czł. P. T. K. 5% rabatu.

SPORTOWE ARTYKUŁY.

OLIMPIADA, własna wytwórnia, Warecka 5, dla czł. P. T. K. 10% rab.

SZKOŁY SAMOCHODOWE.

H. PRYLIŃSKI, Al. Jerozolimskie 27, tel. 9-83-63, dla czł. P. T. K 15% rabatu.

Inż. K. TARNOWSKI, Al. Jerozolimskie 18, tel. 585-12, dla czł. P. T. K. 15% rab.

E. TUSZYŃSKI, Nowy Świat 44, tel. 2-71-61, dla czł. P. T. K. 15% rabatu.

Turystyczny Sprzęt i Artykuły Sportowe

„K E R A" — Marszałkowska 111, I piętro, tel. 205-64, 667-94, dla czł. P. T. K. 10%.

WARSZTATY KAROSERYJNE.

WARSZTATY SAMOCHODOWE.

AUTO-VITE, Długa 46, tel. 12-18-91, dla czł. 10—15%, rab.
JAN HERMAN, ul. Książęca 19, tel. 9-82-85. Dla czł. 10% rab.
KONSTANTY JANASZEK, Leszno 75, dla czł. P.T.K. 15% rab.

WULKANIZACJA OPON.

„REKORD", ul. Poznańska 6, tel. 8-14-09 i Bonifraterska 29 — dla czł. P. T. K. 20% rab.

WULKANIZACYJNE ZAKŁADY.

„R E K O R D", ul. Poznańska 6, tel. 8-14-09.

ZAKŁADY FRYZJERSKIE.

EWARYST — Marszałkowska Nr. 114.
B-cia DORMAN — Moniuszki 8.
„ZMIKAR" — Marszałkowska 101, tel. 991-84.

WĄBRZEZNO . Miasto powiatowe, 90 mtr. n. poz. morza, woj. Pomorskie. 8.000 m. St. kol. P. TC. Komunik. autobus. Władze i Urzędy, Insp. szk., instytucje bankowe, związki i cechy. Targi i jarmarki 2 razy na miesiąc. Przemysł i handel: cegielnie, młyny, tartaki, fabr. narz. roln. i maszyn, powozów, mebli, chem. produktów, pomp, wyr. gum. Ożywiony handel zbożem i bydłem.

H — „Dwór Wąbrzeski", ul. Grudziądzka i Szymański, Rynek.
R — Klimek, Rynek i Lewandowski, Kolejowa.
B — „KARPATY", Rynek 3.

WĄGROWIEC. Miasto powiatowe, woj. Poznańskie. 7.500 m. 81 mtr. n. poz. morza. St. kol. P. TC. Urzędy i Władze. Instytucje bankowe na miejscu, państw. insp. budowl., inspekt. szk., gimn. i semin. Kasa Chorych. Ożywiony handel bydłem. Fabryki wyr. cem., mebli — maszyn — tartaki.
H — „Metropol", Rynek — „Centralny", Kościuszki.
R — Grochowski, Kolejowa.
A — Przybylski.
Opony STOMIL, zob. str. 3.

WEJHEROWO. Miasto, siedziba władz pow. Morskiego, woj. Pomorskie. 10.000 m. St. kol. Ożywiona komunikacja samochodowa z Gdynią. P. TC. Władze i Urzędy. Etap emigracyjny. Insp. straży celnej inspektorat pracy — nadleśnictwo — preparanda nauczycielska — instytucje bankowe — Kasa chorych pow. Morskiego — zakład głuchoniemych. Znane letnisko i plaża. Las miejski. Garbarnia — tartaki — fabr. maszyn.
H — „Metropol", Sobieskiego 34 — Szczepański, ul. Pucka 5.
R — Barski, pl. Wejhera 12, Brzeski, ul. Klasztorna.
A — Czapp, Św. Jana 7.

OLEJE 10% rabatu

GAZOLINA, S. A. — st. obsługi — Gdańska 17.

WIERUSZÓW. Miasto, pow. Wieluń, woj. Łódzkie. 5.000 m. St. kol. 1 klm. Podzamcze — Wieruszów. P. TC. Magistrat. Targi w środę, jarmarki co miesiąc, garbarnie, młyny.
H — R — Olbrych Z.
A — Glickman H.
B — „KARPATY", Rynek.

WIĘCBORK. Miasto, pow. Sępolno, woj. Pomorskie. 3.000 m St. kol. P. TC. Szpital pow. Tow. kupc. Przemysł i handel: tartaki, młyny, fabryki mebli.
H — R — Bracka J. i Młodzik Fr.
A — Goede P. A.
B — „KARPATY", Rynek.

WILNO. Miasto wojewódzkie. 204.000 m. P. TN. St. kol. W r. .1320, książe litewski Giedymin przeniósł stolicę Litwy z Trok do Wilna, w r. 1387 mieszkańcy Wilna przyjęli chrzest św., a Wielki książe litewski Władysław Jagiełło został koronowany na Króla Polski. W XVI w. miasto liczyło 100.000 m. Rosjanie zniszczyli Wilno w r. 1654—60. Przyłączone w w. XIX do Rosji. Wilno pozostało nadal wierne macierzy. Mimo wysiłków Murawiewa, mimo programowej rysufikacji, donfiskaty dóbr i t. p. — miasto było ośrodkiem ruchu niepodległościowego. Tu kształcił się Adam Mickiewicz i Juljusz Słowacki. Położone malowniczo nad rz. Wiliją, otoczone lasami i wzgórzami, ma Wilno swój specyficzny charakter, pozostawiający na turyście niezapomniane wrażenie. Widać tu cywilizację zachodu i jej zmaganie się ze wschodem. Wspaniały widok z Góry Zamkowej, wycieczki w okolicę do Trok, Werek, Zielonych Jezior — zwiedzenie starego miasta, oto kilka punktów poza godnemi zwiedzenia: 1) Kościół Katedralny — Św. Stanisława z kaplicą i relikwiami św. Kazimierza; 2) Muzeum Towarzystwa Przyjaciół Nauk — ul. Lelewela 4; 3) Kościół św. Anny; 4) Ostra Brama — z cudownym obrazem Matki Boskiej; 5) Uniwersytet; 6) Obserwatorjum astronomiczne; 7) Pałac Republiki; 8) Cerkiew św. Ducha; 9) Kościół św. Piotra i Pawła — na Antokolu; 10) Góra Trzech Krzyży.

H — „George", „Bristol", „Europejski", „Italia", „Szlachecki".

R — przy hotelach i Resursa Obywatelska, Ziemiańska.
SW — 60 łóżek w gimn. im. Słowackiego, ul. Dominikańska 3.
SG — liczne stacje benzynowe.
A — Wileńska 23, Kalwaryjska6. Tatarska 3, Holendernia 12.
B — „KARPATY", Plac Katedralny,
„ Dominikańska 2.

Opony STOMIL, zob. str. 3.

WINNIKI. Miasteczko, pow. Lwów, woj. Lwowskie. 4.000 m. St. kol. P. TC. Ogólne targi i jarmarki. Znane letnisko pod Lwowem. Państwowa fabryka wyrobów tytoniow.
Liczne pensjonaty na miejscu.
A — Amster J.
B — „KARPATY", Młyn Rudolfa Müllera.

WISŁA. Miasto-uzdrowisko w pow. Cieszyńskim, woj. Śląskie. St. kol. P. TL. Ośrodek wycieczkowy i wypoczynkowy. W pobliżu „Barania Góra" (1214), miejsce, skąd wypływa Wisła i góra „Stożek" (975 mtr.). Tereny narciarskie. Ścieżki górskie znakowane.
H — „Piast", szereg pensjonatów.
R — tamże.
SW — 40 łóżek w szkole powszechnej (nowy budynek).
SG — Schronisko Barania Góra, 91 łóżek P. T. T., schronisko na Stożku — 120 łóżek P. T. T.
B — „KARPATY", szosa Ustroń—Istebna.
A — Magnusch A.

WŁOCŁAWEK. Miasto powiatowe, woj. Warszawskie. 56.000 mieszk. St. kol. Przystań parostatków. P. TN. Katedra z XV stulecia, odnowiona w XIX w. z ciekawemi obrazami wewnątrz. Muzeum djecezjalne. Muzeum Kujawskie — (ul. Kaliska 1). Położony nad Wisłą pałac biskupi. Pomnik pułkownika włoskiego Becchi, którego rozstrzelali tu moskale w r. 1863 za udział w powstaniu.
H — „Polski", „Victoria".
R — tamże i „Zacisze", ul. Kościuszki 1.
A — Kościuszki 2, Al. Szopena, ul. Biskupia 7.
B — „KARPATY", Puławskiego,
„ Toruńska, róg Wienieckiej,
„ Kaliska.

WŁODZIMIERZ. Miasto powiatowe, 165 mtr. n. poz. morza, woj. Wołyńskie. 12.500 m. St. kol. P. TC. Władze i Urzędy. Insp. szkoln., wydz. pow., gimn., szk. Instyt. bank. Związki i stow. Targi ogólne co wtorek. Browary, cegielnie, młyny, olejarnie, garbarnie, handel zbożem.
H — Europejski, Kuncewicza i „Paris", Poniatowskiego.
R — Duniecki M.
A — Maciejaszek, Piłsudskiego.
B — „KARPATY", róg Farnej i 3-go Maja.

WODZISŁAW. Osada miejska, pow. Jędrzejów, woj. Kieleckie. 4.000 m. St. kol. 9 klm. Sędziszów. TC. P. Jędrzejów. Targi w poniedziałki, garbarnie, cegielnie.

H — R — Żurawski Wł. i Tromczyński St.
A — Kaczka M.
B — „KARPATY", Dworcowa.

WOJKOWICE KOMORNE. Wieś i gmina Bobrowniki, pow. Będzin, woj. Kieleckie. 3.000 m. St. kol. 10 klm. Będzin. P. TC. Grodziec k. Będzina. Kopalnia węgla.
H — R — Żukocińska A.
B — „KARPATY", Sobieskiego 5.

WOLBÓRZ. Osada miejska, gm. Bogusławice, woj. Łódzkie. 2.500 m. St. kol. 7,5 klm. T. Baby, P. Wolbórz, przyt. dla starców. Targi na inwentarz żywy i manufakt. Młyny, tartaki.
H — R — Lisman J.
A — Dylewski.
B — „KARPATY", pl. Króla Jagiełły.

WOLSZTYN. Miasto powiatowe, woj. Poznańskie. 4.500 m St. kol. P. TC. Urzędy i Władze. Insp. szk. Magistr., gimn., semin., szk. Instytucje bankowe, związki zawodowe i cechy. Jarmarki na bydło. Przemysł i handel: młyny, tartaki, kotlarnie, garbarnia, fabr. maszyn, mebli, browar.
H — „Polonia", Dworcowa i „Grand", 5 Stycznia.
R — Bąkowski, ul. 5 Stycznia.
A — A. Frąckowiak B.
B — „KARPATY", ul. 5 Stycznia 2.

WRZEŚNIA. Miasto powiatowe, 109 mtr. n. poz. morza, woj. Poznańskie. 7.500 m. St. kol. P. TC. Komunik. autobus. z Poznaniem. Urząd katastralny. Insp. bud. i szk. Instytucje bankowe — Kasa Chorych i szpital. Ożywiony handel zbożem i bydłem. Przemysł: cukrownia, gorzelnia, browar, fabr. maszyn, wyr. cemnt. i cykorji.
H — „Biały Orzeł", Rynek, Woźniak, ul. Miłosławska.
R — Kaczmarek, Rynek i Krall, ul. Miłosławska.
A — Konwiński, ul. Kościelna.
Opony STOMIL, zob. str. 3.

OLEJE 10% rabatu.

GAZOLINA, S. A. — st. obsługi — Poznańska 20.

WYRZYSK. Miasto powiatowe, woj. Poznańskie. St. kol. 4,5 klm. Osiek n. Notecią. P. TC. Władze i Urzędy. Komunik. samochod. Insp. szk., wydz. pow., intsyt. bank., cechy. Jarmarki na bydło i konie. Browar.
H — „Dom Polski", Rynek.
R — Rewoliński J.
A — Szpera S.
B — „KARPATY", Rynek.

WYSOKIE LITEWSKIE. Miasteczko, pow. Brześć n/B., woj. Poleskie. 2.500 m. St. kol. P. TC. Targi i jarmarki ogólne. Garbarnie, młyny.
H — R — Fuks i Mikcłajewski.
B — „KARPATY", ul. Pocztowa.

WYSZKÓW. Miasto, pow. Pułtusk, woj. Warszawskie. 10.000 mieszk. St. kol. Komunik. samochod. P. TC. Magistrat, inst. bank., związki. Targi we wtorki i piątki, jarmarki 2 razy w mies. Przemysł i handel: młyny, fabr. wyr. cement., browar, huta szklana, garbarnia, olejarnia, maszyn, eletkorwnia.
H — „Polski", Rynek.
R — Skrzecz Marja, Rynek.
A — Pułtuska.
B — „KARPATY", zbieg szós Radzymin—Wyszków.

ZABŁOTÓW. Miasteczko, pow. Śniatyń, woj. Stanisławowskie. 6.000 m. St. kol. 2 klm. P. TC. Targi co wtorek. Państwowa fabryka wyr. tytoniowych. Młyny.
H — R — Danyluk W.
A — Łukasiewicz A.
B — „KARPATY", Rynek.

ZAKOPANE. Miasto-uzdrowisko, pow. Nowatorski, woj. Krakowskie. 16.000 m. St. kol. P. TN. Punkt wyjściowy dla wycieczek w Tatry. Górska stacja klimatyczna i ośrodek sportów zimowych. Zakopane istniało w XIV w. jako wioska góralska. Nie rozwijało się jednak do XIX w. Dzięki akcji dr. Tytusa Chałubińskiego, wielkiego propagatora Zakopanego, popularność tej pięknej miejsiowości wzrosła nie tylko w kraju ale

i zagranicą. Obecnie przyjeżdża do Zakopanego ok. 6.000 turystów w ciągu roku.

H — „Bristol", „Stamary", „Morskie Oko", „Sport" i szereg pensjonatów.

R — tamże oraz „Karpowicz", „Trzaska" i „Tatrzańska".

SG — Dworzec Tatrzański — Schronisko T.T.T. na 60 łóżek.

2) Dom wycieczkowy im. ks. Stolarczyka P. T. K. na 100 łóżek, ul. Chałubińskiego, pod Kozińcem.

3) Schronisko turystyczne Związku Nauczycieli Szkół powszechnych na 50 łóżek, ul. Piłsudskiego.

4) Bursa Tow. Pomocy Naukowych — 50 łóżek ul. Krupówki.

5) Schronisko Śląskiej Woj. Kom. Turystycznej — willa Cieszynianka.

A — Zakopiańska spółka samochodowa na Kamieńcu.

PENSJONAT „STASZECZKÓWNA", ul. Krupówki.

Hotel „Morskie Oko", dla członków P. T. K. 10 proc.

B — „KARPATY", Zak. S-ka Sam.

„ Krupówki,

„ Morskie Oko, przy schronisku,

„ Słowackiego.

ZALESZCZYKI. Miasto powiatowe, woj. Tarnopolskie. 6.000 mieszk. St. kol. P. TC. Zwane „Polskim Meranem". Letnisko nabierające popularności. Pięknie położone na granicy polsko-rumuńskiej nad rz. Dniestr. Duże plantacje brzoskwini. Ludność wiejska nosi ładne stroje ludowe. W pobliżu m. Czerwonogród nad rz. Dżurynką z pięknym wodospadem (16 mtr.) największym na Podolu. Ciekawe wycieczki do „Okopy św. Trójcy", dokąd można dojechać drogą wodną.

H — „Centralny", „Giringera", szereg pensjonatów.

R — „Centralna", „Meran", „Szponarski".

SW — 30 łóżek w Seminarjum Nauczycielskiem.

SG — 20 łóżek Schronisko Podolskiego Tow. Tur. Krajozn.

B — „KARPATY, Sobieskiego.

ZAMBRÓW. Miasto, pow. Łomża, woj. Białostockie. 9.000 m. St. kol. 12 klm. Czerwony Bór. Komunik. autobus. P. TC. Nadleśnictwo. Magistr., gimn. Targi co wtorek i czwartki. Garbar., młyny.

H — Chojnowski E. i Czyżewski.
R — Śniadowicz, ul. Kościuszki.
A — Kapłan, Rynek.
B — „KARPATY", ul. Białostocka.

ZAMOŚĆ Miasto powiatowe, woj. Lubelskie. 20.000 m. St. kol. P. TC. miasto założone w końcu XVI stul. przez Jana Zamojskiego kanclerza króla Stefana Batorego. Ufortyfikowane przez założyciela, dzielnie broniło się w walkach ze Szwedami, Kozakami i Austryjakami. Zdobyte przez Rosjan w r. 1866 zostało prawie doszczętnie zniszczone. Zamość jest jednem z piękniejszych miast. Rynek otoczony domami arkadowemi. Kościół kolegjalny z r. 1578.
H — „Centralny", „Victorja".
R — Centralny, Gastronomiczna, Stefaniaka.
SW — 20 łóżek w Domu Sejmikowym.
A — ul. Ślusarska 12, ul. Lwowska 7.
B — „KARPATY", Dworzec Autobusowy.

ZATOR. Miasto, pow. Oświęcim, woj. Krakowskie. 2.500 m. St kol. Spytkowice Oświęcim. P. TC. Targi co poniedziałek. Fabr. mydła i dachówek, młyny.
H — R —Pluta P.
B — „KARPATY", Rynek.

ZAWIERCIE. Miasto powiatowe, woj. Kieleckie. 32.000 m. St. kol.P. TC. Komunik. autobus. Władze i Urzędy. Gimn., sem., szpit. epid., schr. dla sierot i starców, instyt. bank. Targi na manufakturę, wyroby szklane i ceram. Przemysł i handel. Huty szklane, przemysł metalurgiczny, włókienniczy, chemiczny, młyny, tartaki.
H — „Polski",, 3-go Maja 17 i Janowski, Widok 5.
R — Sokół, 3-go Maja 1.
A — Śliwiński Cz., dom T. A. Z.
B — „KARPATY", ul. Górnośląska.

ZBLEWO. Wieś i gmina, pow. Starogard, woj. Pomorskie. 2.500 m. St. kol. P. TC. Targi co czwartek i jarmarki ogólne. Młyny i tartaki.
H — R — Jasiński J. i Rozenkranz P.
B — „KARPATY", ul. Główna 1.

ZBORÓW. Miasto powiatowe, woj. Tarnopolskie. 4.000 m 250 mtr. n. p. m. St. kol. 4 klm. P. TC. Władze i Urzędy. Insp. szk wydz. drog. i pow. związek robotn. rolnych i leśnych. Targi. Młyny, fabr. wódek i ceg.

H — Trunska P. i Szapira H.
R — Jankowska O.
B — „KARPATY", Rynek.

ZDUŃSKA WOLA. Miasto, pow. Sieradz, woj. Łódzkie. 24.000 m. St. kol. P. TC. Władze i Urzędy Państw. Instyt. bank. Związki i cechy. Jarmarki ogólne we wtorek po 20 każdego miesiąca. Tkactwo, przemysł garbarski, młynarski i drzewny, browar, odlewnia żelaza.

H — Rahte A., ul. Łazarska.
R — Kozioł, Rynek.
A — Jakubowicz, Stęszycka 10.
B — „KARPATY", ul. Sieradzka 68.

ZEBRZYDOWICE Wieś i gmina, pow. Cieszyn, woj. Śląskie. 3.500 m. St. kol. Linja autobus. z Dziedzicami. Stacja graniczna do Czechosłowacji. Poczta Skoczów, TC. na miejscu. Gorzelnia.

H — R — Czaja, Jurczyk, Piechaczek.
A — Kopel.

EKSPEDYCJA I TRANSPORTY.

SCHENKER i S-ka, Sp. Akc. — Dworzec, dom. Holan., dla czł. P. T. K. 20% rab.

ZELWA Miasteczko, pow. Wołkowysk, woj. Białostockie. 2.500 m. St. kol. 1 klm. Zarząd gm., szpit. rejonowy Targi i jarmarki, młyny i tartaki.

H — R — Indychstejn i Popieliński M.
A — Feldman J.
B — „KARPATY", Rynkowa.

ZŁOCZÓW. Miasto powiatowe, woj. Tarnopolskie. 12.000 m. P. TN. St. kol. odległa o 2 klm. Zamek króla Jana III Sobieskiego z XVII w., dobrze zachowany, typu Vauban, przeistoczony w r. 1873 na więzienie. Kościół-barok z XVII w.

H — „Warszawski", „Pański".
R — Deutsch J., Zacharjasiewicz W.
A — Szczepkowski K., ul. Sienkiewicza.
B — „KARPATY", Sobieskiego.

ZUŁÓW. Majątek ziemski położony przy linji kolejowej Podbrodzie—Łyntupy w woj. Wileńskiem, przy trakcie drogowym Podbrodzie—Łyntupy. Miejsce urodzenia Wodza Narodu, Józefa Piłsudskiego. Godne zwiedzenia: kościół parafjalny z metryką chrztu Wodza, Chrzczelnica, park, tablica pamiątkowa z r. 1919. Wycieczkę do Zułowa najlepiej zorganizować jako południowy wypad z Wilna.

ŻIMGRÓD. Miasteczko, pow. Jasło, woj. Krakowskie. 2.500 mieszk. St. kol. 18 klm. Jasło, P. TC. Targi co miesiąc na nierogac., bydło i zboże. Tartaki, fabr. wódek.

H — R — Myczkowska i Szwajowa M.
B — „KARPATY", Mały Rynek.

ŻNIN. Miasto powiatowe, woj. Poznańskie. 4.500 m. St. kol. Komunik. autobus. z Poznaniem. P. TC. Władze i Urzędy. Państw. insp. bud. Insp. szkoln. Magistr., wydz. pow., gimn., semin. Instyt. bankowe, związki i cechy. Jarmarki ogólne. Cukrownia, browar, cegielnia, młyny, fabr. maszyn i motorów.

H — Górny J., Rynek i Smorowska W., Rynek.
R — Jagodzki, pl. Klasztorny.
A — Frąckowiak B.
B — „KARPATY", pl. Klasztorny.

ŻÓŁKIEW. Miasto powiatowe, woj. Lwowskie. 8.000 mieszk. Stacja kol. Zbudowane w r. 1603 przez marszałka Żółkiewskiego, który poległ w r. 1620 pod Cecorą. Szczątki spoczywają w kościele parafjalnym. Zamek w Żółki był ulubionem miejsce pobytu króla Jana Sobieskiego. Resztki murów grodzkich, bramy — Lwowska i Glińska. We wnętrzu kościoła: Obraz Madonny Karola Dolce, pomnik Jacka Sobieskiego — ojca króla Jana, cztery duże obrazy, przedstawiające zwycięstwo Króla Sobieskiego. Niepospolita synagoga na wybudowanie której dał środki król Sobieski.

H — „Plapiera", „Fertig".
R — Jaśkiewicz i Rekczyński, „Hoszowska".
SW — 20 łóżek w internacie OO. Dominikanów.
B — na Rynku.

ŻÓŁKIEWKA. Osada miejska, pow. Krasnystaw, woj. Lubelskie. 2.500 m. St. kol. Krasnystaw, P. TC. Szk. pow., zw. kupc. Targi co poniedziałek na bydło, konie i nierogac. Młyny.
H — R — Wilczyński M. i Głazowski S.
B — „KARPATY", Dworzec Autobusowy

ŻYDACZÓW. Miasto powiatowe, woj. Stanisławowskie. 4.500 mieszk. St. kol. 2 klm. P. TC. Starostwo, Mag., szpit. Cechy. Targi co środę i jarmarki ogólne.
H — R — Mucha F. B. i Serafin K.
B — „KARPATY", ul. Saszkiewicza.

ŻYWIEC. Miasto powiatowe, woj. Krakowskie. 6.000 m. P. TC. St. kol. Ładnie położone nad rz. Sołą. Kościół parafjalny gotyk z XV w. Kościół z drzewa Św. Krzyża. Pałac arcyksięcia Karola Stefana Habsburga. Olbrzymi park dostępny dla turystów. Wielkie browary.
H — „Polonia".
R — tamże.
B — „KARPATY", Główna.
A — przy hotelu.

158

CZĘŚĆ III

UZDROWISKA

UZDROWISKA POLSKIE

" CZECHOSŁOWACKIE

UZDROWISKA POLSKIE

BUSKO ZDRÓJ.

Zdrojowisko położone jest w pow. Stopnickim, woj. Kieleckiego, w dolinie otoczonej wzgórzami, na wzniesieniu 183 m. n. p. m. Urząd pocztowy, telegraficzny i telefoniczny na miejscu.

Busko posiada 13 źródeł artezyjskich. Są to zdroje siarczano-słone o silnej zawartości siarki. Zasadniczemi składnikami wód mineralnych buskich są: siarkowodór, bezwodnik kwasu węglowego i sól kuchenna, pozatem sól glauberska sól gorzka, jodek magnezu i żelaza. Okres kąpielowy trwa od 1 maja do 31 października. Zakład Zdrojowy w Busku jest własnością państwa i znajduje się pod zarządem Departamentu Służby Zdrowia M. O. S.

DRUSKIENIKI.

Druskieniki - zdrojowisko solankowe, leży w pow. Grodzieńskim, woj. Białostockiego, w malowniczej pagórkowatej okolicy nad Niemnem, na wysokości 103 m. n. p. m., wśród lasów sosnowych.

Stacja Druskieniki w odległości 18 km. od zdrojowiska, skąd dojazd dobrą szosą autokarami. Urząd pocztowy, telegraficzny i telefon międzymiastowy na miejscu.

Klimat jest łagodny i umiarkowanie wilgotny; powietrze bardzo czyste, żywiczne, gleba sucha.

Wody mineralne należą do grupy solanek ziemnych i zawierają obok chlorku sodu, chlorek wapnia i służą do picia i do kąpieli. Prócz tego są tu pokłady doskonałej borowiny. Osobliwością Druskienik są słynne kąpiele kaskadowe w Rotniczance i zakład leczniczego stosowania słońca, powietrza i ruchu.

Zakład kąpielowy jest zaopatrzony w urządzenia wentylacyjne i centralne ogrzewanie, są w nim: oddziały kąpieli solankowych, borowinowych, hydropatji, eletkroterapji. Wille posiadają wodociągi i kanalizację miejscową, oświetlenie elektryczne. W sezonie pracuje w Druskienikach 40 lekarzy. Apteka, trzy składy apteczne, zakład kefirowy na miejscu.

Sezon letni trwa od 15 maja do 30 września, zimowy od 15 grudnia do 28 lutego. Frekwencja roczna 8.000 osób.

CIECHOCINEK.

Zdrojowisko państwowe, leży w zachodniej części woj. Warszawskiego, w okolicy bogatej w lasy sosnowe, na wysokości 46 m. n p m. Stacja kolejowa, urząd pocztowy, telegraficzny i telefoniczny na miejscu.

Ciechocinek posiada miły i łagodny klimat o przeciętnej w czasie od maja do końca września ciepłocie dziennej $+15,8^0$ C, przeciętnem ciśnieniu barometrycznem 756,3 mm.

Ciechocinek posiada bogate naturalne środki lecznicze, a przedewszystkiem źródło cieplicze, uzyskane przez głębokie wiercenia, dostarczające na godzinę przeszło ćwierć miljona litrów 6-procentowej, wysoce radjoczynnej solanki cieplicznej, bijącej z głębokości 1300 m. Poza tą wysokoprocentową solanką, służącą wyłącznie do kąpieli, posiada Ciechocinek solanki o mniejszem stężeniu do przyrządzania kąpieli dziecięcych, oraz niskoprocentową, lecz z dużą zawartością żelaza do użytku wewnętrznego. Pokłady torfowe dostarczają znakomitej borowiny do kąpieli i suchych okładów. Pozatem zdrojowisko posiada liczne, nowocześnie wyposażone, urządzenia lecznicze. Frekwencja roczna kuracjuszy sięga 20 tysięcy osób. Sezon trwa cały rok.

HORYNIEC-ZDRÓJ.

Zdrojowisko siarczane i borowinowe leży w woj. Lwowskiem, na wysokości 284 m. n. p. m., w dolinie rzeczki Gliniańca, wśród rozległych lasów, przeważnie iglastych. Stacja kolejowa, urząd pocztowo - telegraficzny i telefon międzymiastowy w Horyńcu.

Zakłady kąpielowe, wyposażone nowocześnie, dostarczają kąpieli siarczanych, borowinowych, kwasowęglowych i jedobromowych oraz piankowych. Wodolecznictwo, zabiegi ginekologiczne. Lekarz ordynuje stale w budynku łazienek. Sezon całoroczny.

INOWROCŁAW.

Inowrocławskie Zakłady Zdrojowe położone są w olbrzymim dwunastomorgowym parku, na wysokości 89 m. n. p. m. Stacja kol. odległa o niespełna 1 i pół km. od dzielnicy uzdrowiskowej.

Inowrocław posiada klimat łagodny, dość słoneczny i odznaczający się przeciętną małą liczbą opadów. Solanka inowrocławska jest jedną z najsilniejszych w Europie, najbardziej zbliżona do solanki z Reinfelden w Szwajcarji, w Hall w Tyrolu i Ischl w Austrji. W ostatnich czasach wzbogaciła się solanka inowrocławska wydatnie w sole potasowe. Zakład Kąpieli Solankowych, wybudowany jeszcze w r. 1875, obecnie znacznie rozbudowany, posiada łazienki do kąpieli mineralnych i kwasowęglowych na solance. Zakład Kąpieli borowinowych posiada wszelkie urządzenia do zabiegów tego rodzaju. W wielkim gmachu mieści się wzorowy Zakład Przyrodoleczniczy z oddziałami do wziewań solankowych i do emanacji radowej. Sezon trwa od kwietnia do końca października; rocznie przebywa w zdrojowisku 6.000 gości kuracyjnych.

IWONICZ-ZDRÓJ.

Iwonicz leży w pow. Krośnieńskim, woj. Lwowskiego, na wysokości 410 m. n. p. m. na Podkarpaciu, w okolicy lesistej, otoczonej dokoła górami. Stacja kolejowa oddalona od Zdrojowiska o 11 km.

Klimat Iwonicza posiada cechy klimatu podgórskiego. Wahania temperatury są nieznaczne. Warunki klimatyczne i położenie Iwonicza czynią zeń doskonałą stację klimatyczną. Główne i naturalne skarby tego uzdrowiska stanowią jego liczne zdroje mineralne. W łazienkach zakładowych wydawane są w czasie sezonu letniego kąpiele słono-jodo-bromowe, kwasowęglowe i borowinowe. Osobny dział hydropatyczny z kąpielami słoneczno-powietrznemi służy celom przyrodolecznictwa.

Poza Zakładem Zdrojowo-Kąpielowym, który czynny jest od 1 maja do 15 października, czynne są przez cały rok 2 sanatorja: „Excelsior“, Ogólnopaństwowego Związku Kas Chorych i „Sanato“ Dra Aleksiejewicza.

JASTRZĘBIE-ZDRÓJ.

Jastrzębie-Zdrój leży w południowej części pow. Rybnickiego, woj. Śląskiego, na wysokości 300 m. n. p. m., w okolicy pagórkowatej i lesistej. Idealnie czyste powietrze obfituje w ozon.

Stacja kol. w odległości 5 minut drogi od Zakładu. Urząd pocztowo-telegraficzny i telefon międzymiastowy na miejscu.

Jastrzębie posiada klimat łagodny, słynie z bardzo silnej, radjoaktywnej solanki jodo-bromowej, przypominającej składem chemicznym zdroje w Hall, Kreuznach, Wildegg. Zdrojowisko posiada dwa źródła o wydajności 20 tysięcy litrów na godzinę.

Zakład Zdrojowy posiada poza łazienkami do kąpieli solankowych, kwasowęglowych i borowinowych, oddział eletkroterapeutyczny, obejmujący lampy kwarcowe, soluxy, diatermję i aparat Roentgena, oddział wodoleczniczy i inhalacyjny. Sezon letni rozpoczyna się z dn. 1 maja, przyczem sezon główny trwa od 16 czerwca do 16 sierpnia, poczem sezon jesienny ciągnie się do 10 grudnia.

KOSÓW koło Kołomyji.

Letnisko — podgórska stacja klimatyczna i Zakład Przyrodoleczniczy Dra Tarnawskiego. Kosów, miasto powiatowe w woj. Stanisławowskiem, leży w okolicy południowo-wschodnich Karpat. Wzniesienie 415 m. n. p. m. Klimat Kosowa wyjątkowo łagodny.

W lecznicy Dra Tarnawskiego stosuje się jedynie naturalne środki (bez leków i sztucznych metod). Specjalność Zakładu jest leczenie postem (głodówką), surówką (owoce i surowe jarzyny) lub djetą jarską.

Do leczenia nadają się tu wszelkie prawie cierpienia chroniczne, szczególnie wywołane wadliwą przemianą materji. Sezon podzielony na wiosenny, letni i jesienny trwa od 1 maja do końca października.

KRYNICA.

Krynica leży w pow. Nowosądeckim, woj. Krakowskiego, w zachodniej części Karpat, na wysokości 500 m. n. p. m. Prócz ożywczego klimatu posiada liczne zdroje szczaw alkalicznych oraz wapniowo-magnezowo-żelazistych, zawierają dużą ilość bezwodnika węglowego.

Krynica posiada wszelkie nowoczesne i komfortowe środki i urządzenia tak lecznicze, jak i publiczne. Wspaniałe Nowe Łazienki zawierają 160 wanien I klasy i 8 luksusowych; Łazienki w Domu Zdrojowym pozwalają mieszkającym w nim używać kąpieli leczniczych na miejscu; Stare Łazienki liczą po-

nad 100 wanien; Łazienki Borowinowe 130 wanien wszystkich klas. Zakład posiada pozatem wszelkie urządzenia do przyrodolecznictwa, zakład hydropatyczny, kąpiele słoneczne i powietrzne, oraz pijalnię wód, pomieszczoną w krytym deptaku.

Poza pięknym i wielkim parkiem zakładowym, posiada Krynica jeszcze park Słotwiński, Pułaskiego i na „Huzarach". Ulice świetnie utrzymane, hotele, pensjonaty i wille wszystkie oświetlone elektrycznością, niektóre posiadają zimną i ciepłą wodę bież. w pokojach. Zdrojowisko posiada własny wodociąg wody źródlanej, rzeźnię, kanalizację i elektrownię.

MORSZYN.

Morszyn leży w pow. Stryjskim, woj. Stanisławowskiego, na Podkarpaciu. Wzniesienie nad poziom morza 325 m. Stacja kolejowa Morszyn na linji Lwów—Stryj—Stanisławów. Morszyn rozporządza jedynemi w Polsce zdrojami wód gorzkich. Prócz zdrojów mineralnych posiada Morszyn w otaczających go olbrzymich lasach bogate pokłady cennej borowiny leczniczej. Wobec wyjątkowego znaczenia zdrojów morszyńskich dla lecznictwa, zorganizowana została na miejscu wzorowa wytwórnia produktów zdrojowych, która według opracowanych ściśle metod naukowych przygotowuje „Naturalna Morszyńską Sól Gorzką Krystaliczną" i „Naturalną Morszyńską Wodę Gorzką", w które zaopatruje rynek lekarski całej Rzeczypospolitej.

Sezon w Morszynie trwa od 15 maja do 30 września.

NAŁĘCZÓW.

Leży w pow. Puławskim, woj. Lubelskiego, na wyżynie wznoszącej się na 217 m. n. p. m. Zdrojowisko posiada klimat łagodny, umiarkowanie wilgotny. Nałączowskie środki lecznicze podzielić można na 3 grupy: 1) źródła żelaziste, 2) hydropatja, 3) wszelkie zabiegi i kąpiele sztuczne, a więc solankowe, igliwiowe, tlenowe i t. p.

Zdrojowisko czynne jest cały rok.

NIEMIRÓW.

Zdrojowisko leży w pow. Rawa Ruska, woj. Lwowskiego, w odległości 2 km. od miasteczka Niemirowa. Najbliższa stacja kol. Horyniec (11 km. linja Jarosław—Sokal), Jaworów (17 km.

linja Lwów—Jaworów) i Rawa Ruska (21 km. linja Lwów—Lublin). Poczta, telegraf i telefon w miejscu.

Kąpiele siarczane, borowinowe, pełne i częściowe (najbogatsze w Polsce złoża wysokowartościowej borowiny), kąpiele kwasowęglowe, tlenowe i piankowe. Sezon trwa od początku maja do końca września.

Hotele: „Dewajtis“, „Jawor“, tanie restauracje.

RABKA.

Zdrojowisko górskie, otwarte cały rok. Frekwencja 22.000 osób. Rabka leży w Małopolsce zachodniej, na słonecznem płaskowzgórzu, otwartem od południa, z trzech stron osłoniętem górami. Wzniesienie n. p. m. 500—560 m. Stacja Kolejowa i poczta w miejscu.

Rabka posiada klimat podgórski, łagodny i suchy, odznacza się idealną czystością powietrza i silną insolacją. W centrum zdrojowiska znajduje się 100-morgowy park o drzewach iglastych. Jedenaście źródeł daje solankę radjoczynną o znacznej zawartości jodu i bromu, nieustępującą zdrojom Heilbruun w Niemczech i Wildegg w Szwajcarji. Urządzenia Zakładu Kąpielowego stoją na wysokim poziomie i obejmują działy dla kąpieli mineralnych, gazowych oraz piankowych, dla kąpieli i zabiegów borowinowych, hydropatycznych oraz masaży, dział parówki zwykłej i solankowej, dział elektro-heljoterapji, mechanoterapji, dział inhalacyjny. Budynek łazienek i wziewalni ogrzewany centralnie. W zdrojowisku zaprowadzone są wodociągi, częściowa kanalizacja, oświetlenie elektryczne.

SOLEC-ZDRÓJ.

Położony w pow. Stopnickim, woj. Kieleckiego, na wysokości 300 m. n. p. m, zasłonięty od północy pasmem gór, pokrytych lasem. Najbliższe stacje kolejowe Kielce i Szczucin połączone są ze zdrojowiskiem przy pomocy komunikacji autobusowej P.K.P. Poczta, telegraf i telefon na miejscu.

Klimat Solca jest łagodny, opadów niewiele, grunt przepuszczalny. Wody mineralne soleckie są jedynemi z najsilniejszych w Europie wód siarczono-słonych, zawierających jod i sól glauberską.

W okazałym gmachu nowych łazienek wydawane są kąpiele

mineralne, siarczano-słone, kąpiele i zabiegi mułowe, kąpiele kwasowęglowe, jodobromowe, igliwiowe, masaże, foto- i elektroterapja. Pijalnia wód mineralnych dostarcza wód soleckich i innych. Gmach łazienek jest skanalizowany i oświetlony elektrycznie. Kilkanaście will zakładowych i liczne pensjonaty dostarczają wygodnego pomieszczenia. Sezon w Solcu trwa od 1 maja do 30 września.

SZCZAWNICA.

Szczawnica leży w pow. Nowotarskim, woj. Krakowskiego, na wzniesieniu 500 m. n. p. m. w pobliżu Pienin. Najbliższemi stacjami kolejowemi są: Nowy Targ i Stary Sącz, skąd komunikacja autobusowa P.K.P. zapewnia wygodny dojazd do zdrojowiska. Urząd poctzowy i telegraficzny, oraz telefon międzymiastowy na miejscu.

Szczawnica posiada klimat podgórski, łagodny i wolny od wiatrów dzięki osłonie górskiej. Liczne źródła szczaw alkaliczno-słonych, których wody używane są do picia, do wziewania i do kąpieli stanowią obok klimatu główne środki lecznicze zdrojowiska. Szczawnica posiada łazienki mintralne, zakład inhalacyjny z kabinami celkowemi, gdzie stosowane są inhalacje solankowe i oleiste, dwa zakłady wodolecznicze, laboratorjum chemiczne, gabinet roentgenowski i t. d. Zdrojowisko jest zelektryfikowane i posiada częściową kanalizację.

TRUSKAWIEC.

Truskawiec leży na podgórzu karpackiem, na wysokości przeszło 400 m. n. p. m., w dolinie, otoczonej zewsząd lesistemi wzgórzami, chroniącemi miejscowość znakomicie przed wiatrami. Stacja kolejowa Truskawiec-Zdrój.

Klimat Truskawca jest łagodny z małą ilością opadów atmosferycznych. Głównemi walorami leczniczemi tego zdrojowiska są jego bogate wody mineralne, służące do picia i do kąpieli. Na czołowe miejsce wśród wód truskawieckich wybija się słynna nietylko w Polsce, ale też i zagranicą „Naftusia“ — szczawa alkaliczno-ziemna. Dalej posiada Truskawiec wodę słono-glaubersko-żelazistą ze źródła „Marja“, Zdrój „Zofja“ słono-gorzki i „Bronisława“ słono-ziemny. Woda ze zdroju „Józia“

o szczawie alkaliczno-ziemnej wykazuje własności promieniotwórcze.

W Zakładzie Kąpielowym wydawane są kąpiele solankowe, siarczane, borowinowe, kwasowęglowe i szlamowe. Wziewalnia zakładowa zaopatrzona jest w nowoczesne urządzenia i zostaje pod stałem kierownictwem lekarzy - specjalistów dla chorób nosa, gardła, krtani i uszu. W Truskawcu mają siedzibę prywatne zakłady lekarzy - specjalistów dla heljo- i elektroterapji.

Zakład Truskawiecki jest otwarty cały rok. Frekwencja przekracza 15.000 osób rocznie.

ZAKOPANE.

Słynna wysokogórska stacja klimatyczna i turystyczno-sportowa, leży u stóp Tatr w pow. Nowotarskim, na wysokości 800—1000 m. n. p. m. Stacja kolejowa, urząd pocztowo-telegraficzny i telefoniczny na miejscu. Dogodne połączenie z całą Polską.

Klimat Zakopanego jest wybitnie górski, kontynentalny, z dużemi wahaniami ciepłoty między latem i zimą, dniem i nocą. Klimat ten wywiera na ustrój ludzki wpływ niezmiernie dodatni, podnieca przemianę materji, zwiększa łaknienie, skrzepia narząd oddechowy i narząd krążenia. Klimat Zakopanego jest naturalnym środkiem leczniczym w chorobach płuc, opłucnej, w nieżytach nosa, gardła, tchawicy i oskrzeli, w chorobie Basedowa, neurastenji, anemji, w chorobach złej przemiany materji i t. p. Zakopane posiada cały szereg sanatorjów, hoteli i pensjonatów od skromnych do najwytworniejszych. Sezon trwa cały rok. Zakopane słynie jako świetny teren sportowy, turystyki wysokogórskiej i narciarstwa.

ŻEGIESTÓW.

Zdrojowisko położone nad granicą czechosłowacką, na wysokości 411—540 m. n. p. m., przy linji kol. Nowy Sącz — Krynica. Stacja kolejowa na miejscu. Amfiteatralnie, na południowem zboczu, zbiegającem ku Popradowi, rozmieszczone są nowoczesne wille i pensjonaty w malowniczem otoczeniu lasów świerkowych. Dalej od centrum, nad brzegami Popradu, na Łopacie Polskiej i w osiedlu wiejskiem rozrzucone uroczo — skromniejsze pensjonaty, wille i domy letniskowe.

Poza klimatem podgórskim, wolnem od kurzu, przepojonem wonią żywicy powietrzem, rozporządza Żegiestów licznemi zdrojami szczaw alkaliczno-żelazisto-ziemnych, nasyconych obficie bezwodnikiem węglowym. Poza wodami mineralnemi posiada Żegiestów złoża doskonałej borowiny, służącej do kąpieli i okładów. W Łazienkach i w Domu Zdrojowym wydawane są kąpiele gazowe naturalne, bardzo silne lub rozcieńczone, zależnie od ordynacji lekarza. Z miejscowej borowiny przyrządzane są kąpiele całe, częściowe, fasowane i okłady. Mieszkania komfortowe w Domu Zdrojowym, w willach zakładowych, jak i willach i pensjonatach prywatnych, oraz w domkach miejscowych mieszkańców — dostarczają wygodnego pomieszczenia ok. 5.000 kuracjuszów i letników, odwiedzających w ciągu całego roku zdrojowisko Żegiestów.

WYBRZEŻE MORSKIE

GDYNIA, najmłodsze w Europie, a potężne już dziś miasto portowe Polski, połączone z kąpieliskiem morskiem KAMIENNĄ GÓRĄ, leży w pow. Morskim, bezpośrednio nad Zatoką Gdańską, w nizinie otoczonej wzgórzami.

Kamienna Góra stanowi willowe przedmieście Gdyni. Jest to kompleks malowniczo nad zatoką położonych wzgórków, zasianych willami i ogrodami, z których roztacza się piękny, daleki widok na morze i na port gdyński. Teren kąpieliska opiera się z jednej strony o miasto Gdynię, a z drugiej dochodzi do skraju „Lasów Redłowskich", stanowiących rezerwat i przyszły park narodowy. Bliskość śródmieścia, połączonego z Kamienną Górą dogodną komunikacją autobusową stanowi dla letników wielką wygodę oraz daje doskonałe możności rozrywkowe, bliskość zaś lasów Redłowskich zapewnia upragniony spokój i piękne przechadzki. Zatoka Gdańska daje świetne kąpiele dla osób nie lubiących silnej fali, a woda, mimo stosunkowej bliskości portu, dzięki kierunkowi prądu i surowo przestrzeganych przepisów higjeny, jest czysta.

Dom Zdrojowy w Kamiennej Górze wydaje kąpiele ciepłe morskie i inne. Piękna piaszczysta plaża umożliwia świetny odpoczynek.

Kamienna Góra posiada z pośród polskich kąpielisk morskich

najlepsze warunki kulturalne i mieszkaniowe oraz aprowizacyjne, a to właśnie dlatego,, że opartą jest o nowoczesne miasto Gdynię, stanowiące zarazem jako port, pierwszorzędny węzeł komunikacyjny lądowo-morski i ważną centralę turystyczną.

HEL leży w pow. Morskim, prawie na samym końcu półwyspu helskiego od strony zatoki. Stacja kolejowa odległa o 1 km. od kąpieliska jest zakończeniem linji Gdańsk—Gdynia—Hel. Od Gdyni miżna do Helu przybyć również i morzem, przyczem odległość morska wynosi zaledwie 18 klm., lądowa 80 klm.

Hel posiada dwie plaże, jedną od strony zatoki, drugą od morza. Okolica zalesiona, przeważają lasy sosnowe. Największy, komfortowo urządzony hotel „Polonia" może pomieścić 60 osób. Hotel ten posiada własną kanalizację i wodociągi, łazienkę i własną plażę. Pozatem jest w Helu wiele dobrze urządzonych pensjonatów i liczne, czyste, choć skromne, mieszkania u rybaków. Cała miejscowość jest oświetlona elektrycznością.

Poza kąpielami morskiemi i plażowaniem pobyt na Helu uprzyjemniają wycieczki zagłówkami i kutrami rybackiemi, wiosłowanie, tenis, dancingi, koncerty. Komunikacja kolejowa Helu z głównemi ośrodkami kraju bardzo dogodna, zapewniona też jest codzienna komunikacja statkami żeglugi przybrzeżnej z Gdańskiem, Sopotami, Gdynią i Jastarnią.

JURATA. - Uzdrowisko na półwyspie Helu, w pobliżu gminy Jastarnia, uroczo wśród lasów położone, posiada piękną plażę nad pełnem morzem i specjalne kąpiele dla dzieci w zatoce Puckiej.

Pierwszorzędny hotel „Lido" na 100 osób, urządzony jest według najnowocześniejszych zdobyczy architektury. Apartamenty z łazienkami, w pokojach ciepła i zimna woda bież., telefony. Na miejscu restauracja i kawiarnia, taras na 500 osób, orkiestra warszawska, 2 korty tennisowe, łodzie żaglowe, kajaki. Poza hotelem „Lido", kilka komfortowych pensjonatów, każdy na 25—30 pokoi.

Uzdrowisko Jurata, powstałe w r. 1929 i zakrojone na wielką skalę, rozwija się szybko i dziś już zapewnia mieszkańcom maximum wygód, komfortu i rozrywek.

Poza wymienionemi kąpieliskami znajduje się na naszem wybrzeżu szereg innych, również licznie w czasie lata uczęszczanych miejscowości kąpielowych, z których bardzo malowniczo położone, między Sopotami a Gdynią **Orłowo Morskie**, posiada Dom Kuracyjny, gdzie wydawane są ciepłe kąpiele z wody morskiej. **Jastrzębia Góra, Jastarnia, Bór, Karwia, Kużnica, Chałupy, Wielka Wieś** i inne.

Zasadniczo sezon w naszych kąpieliskach morskich trwa od 15 czerwca do 15 września, zależnie jednak od pogody rozpoczyna się ona często wcześniej i później kończy, a okresy przed i po pełnym sezonie, przy dopisującej pogodzie, są szczególnie korzystne dla osób szukających spokoju i wypoczynku dla nerwów.

W końcu zaznaczamy, że o wszystkich w powyższym przeglądzie wyszczególnionych zdrojowiskach, uzdrowiskach i kąpieliskach morskich wyczerpujących informacyj udziela w Warszawie Związek Uzdrowisk Polskich przy ul. Boduena 2 m. 2. Telefon 530-38.

UZDROWISKA CZECHOSŁOWACKIE.

JACHYMOV (st. Joachimsthal), 650 m.

POŁĄCZENIA, 10 km. od zdroj. Karlovy Vary w Górach Kruszcowych (Krušné hory) z główną linją kolejową Praha—Karlovy Vary—Cheb, posiada Jáchymow połączenie kolejką lokalną. Do zdroj. Jáchymov należy przesiąść na st. Ostrov. W sezonie istnieje bezpośrednie połączenie pociągami motorowemi i autobusami ze zdrojowiskiem Karlovy Vary. Do st. Ostrov bezpośrednie wagony z głównych miast środkowej Europy.

SEZON i TAKSA ZDROJOWA. Sezon całoroczny. Główny sezon od 1 maja od 30 września. Taksa zdrojowa w sezonie głównym od 20—100 Kcz.

ŚRODKI LECZNICZE. Z rudy jachimowskiej Mme Curie wyłączyła rad. Promienie radjowe 28° C. z najsilniejszych na świecie. Używane w lecznictwie metodą picia wody, kąpieli, inhalacyj.

WSKAZANIA. Reumatyzm, ischias. Choroby przemiany materji, choroby nerwowe. W Radium Palace J. Urban leczy się złośliwe nowotwory, leukaemja, lymfogranulomatosa i t. d.

LEKARZE. Między lekarzami szereg specjalistów w lecznictwie radjoaktywnem.

MIESZKANIE i UTRZYMANIE. Olbrzymi Radium — Palace Hotel z ilością 350 łóżek. Państwowy Zakład Leczniczy, następnie szereg hoteli, pensjonatów i willi. Utrzymanie pensjonatowe, łącznie z mieszkaniem od 50 Kcz. dziennie.

SPORT I ROZRYWKI. Sporty letnie i zimowe. Wycieczki w okoliczne góry.

INFORMACJE. Dr. Inż. J. Waldmüller, Warszawa, Żabia 4, tel. 231-70 — Czechosłowackie Biuro Informacyjne.

LUHACOVICE, 250 m.

POŁĄCZENIA. Połączenie pociągami pośpiesznemi z głównemi miastami Europy środkowej. W lecie bezpośrednie wagony z Pragą, Brnem, Ołomuńcem i Bratysławą.

SEZON i TAKSA ZDROJOWA. Od 1 maja do 30 września. Taksa zdrojowa zależnie od długości pobytu. Za 14 dni 75 Kcz., za miesiąc 100 Kcz., za 6 tygodni 125 Kcz.

ŚRODKI LECZNICZE. Pięć naturalnych leczniczych szczaw alkaliczno-solankowych, dość bogatych w jod, brom i bor. — Nowocześnie urządzona rozległa wziewalnia z pneumatycznemi komorami. — Kąpiele kwasowęglowe, borowinowe i obszerny zakład wodoleczniczy.

WSKAZANIA. Nieżyty dróg oddechowych i astma, rozedma płuc, choroby przewodu pokarmowego, dróg moczowych i przemiany materji.

LEKARZE 24 lekarzy zdrojowych, specjalista chorób nosa i gardła.

MIESZKANIE i UTRZYMANIE. Dyrekcja zdrojowiska wynajmuje mieszkania we własnych 4 budynkach. — Mieszkanie w 4 budynkach zarządu zdrojowiska, wille prywatne, hotele i pensjonaty. Również są do dyspozycji kompletne mieszkania dla rodzin z urządzonemi kuchniami. Ogółem jest do dyspozycji 4300 pokojów z ilością łóżek 5400. Mieczarnia z kuchnią jarską i dietetyczną. Pokój jednoosobowy od 15 Kcz., dwuosobowy od 25 Kcz. Pensjonat od 40 Kcz., utrzymanie od 25 Kcz. za osobę dziennie.

SPORT I ROZRYWKI. Tennis, konna jazda, polowanie, rybołówstwo, koncerty zdrojowej orkiestry filharmonicznej 4 razy dziennie.

INFORMACJE. Dr. Inż. J. Waldmüller, Warszawa, Żabia 4, tel. 231-70 — Czechosłowackie Biuro Informacyjne.

TRENCIANSKE TEPLICE, 272 m.

POŁĄCZENIA. Stacją kolejową jest Trenczianska Teplá. Połączenia przez Bogumin i przez m. Žilina we wszystkich kierunkach pociągami osobowemi i pośpiesznemi (sleeping i wagon restauracyjny). Ze stacji istnieje bezpośrednie połączenie do zdrojowiska Trenczianske Teplice kolejką elektryczną, autobusem lub autem.

SEZON i TAKSA ZDROJOWA. Sezon całoroczny. Główny sezon trwa od 1 maja do 30 września. — Taksa zdrojowa od 24 Kcz. do 120 Kcz. według 6 kategoryj.

ŚRODKI LECZNICZE. 4 źródła ciepłe o temperaturze 36° i 42°, źródło wody do picia 38,4° C, zakład dla lecznictwa fizykalnego, kąpiele słoneczne, powietrzne, piaskowe.

WSKAZANIA. Chroniczny reumatyzm stawowy i mięśniowy, reumatyczne schorzenia ścięgien, pochw ścięgnowych i bursa mucosa, dna, ischias i stany po zapalnych zmianach w żyłach dolnych kończyn.

LEKARZE. 17 zdrojowych lekarzy-specjalistów, 1 lekarz-dentysta.

MIESZKANIE i UTRZYMANIE. Grandhotel o 126 pokojach. Ceny pokoju z utrzymaniem w sezonie głównym od 60 Kcz., poza sezonem od 50 Kcz. — W domu zdrojowym „Sina" z 34 pokojami w sezonie głównym utrzymanie dziennie od 50 Kcz., poza sezonem utrzymanie od 40 Kcz. Pozatem znajdują się mieszkania w domach prywatnych z pokojami od 8 Kcz., a wreszcie jest do dyspozycji wiele willi. Ogółem 4.000 łóżek.

NABOŻEŃSTWA. Rzymsko-katolickie, ewangelickie i izraelickie.

FREKWENCJA ZDROJOWISKA. W roku 1929 — 27.746 osób, w r. 1930 — 27.932 osoby, a w r. 1931 — 24.448 osób.

SPORT i ROZRYWKI. Tennis, łódki, pływanie, turystyka, rybołówstwo, gimnastyka, wycieczki, koncerty regularne orkiestry zdrojowej, koncerty salonowych i cygańskich kapeli, za-

bawy taneczne, koncerty solistów, teatr, kino, imprezy dziecinne, czytelnia.

INFORMACJE. Dr. Inż. J. Waldmüller, Warszawa, Żabia 4, tel. 231-70 — Czechosłowackie Biuro Informacyjne.

PISZCZANY (Pieštany) w Czechosłowacji, znane w świecie w Czechosłowacji, znane w świecie kąpielisko dla reumatyków, położone w dolinie Wagu.

Pierwszorzędne autostrady, nowoczesne hotele (Fhermia, Royal, Cyrill, 4 wielkie garaże), cieplice siarczane i kąpiele borowinowe przeciwko reumatyzmowi, pedagrze i ischiasowi. Rocznie około 25.000 kuracjuszów, z tego połowa przypada na państwa zagraniczne w szczególności na Polskę, około 30%. Nowe urządzenia: Kąpielisko cieplicowe z basenem otwartym i krytym. Kawiarnie i restauracje, place do golfa i tennisowe. Sporty: rybacki i myśliwski. Informacje w Dyrekcji Kąpieliska w Piszczanach i u Dr. Inż. J. Waldmüllera, Warszawa, Żabia 4, tel. 231-70 — Czechosłowackie Biuro Informacyjne.

STRBSKE PLESO (Szczyrbske Jezioro),

państwowe uzdrowisko klimatyczne, 1350 m., w Wysokich Tatrach, położone nad jeziorem o tej samej nazwie.

POŁĄCZENIA. Stacja Štrba na linji kol. Praha—Bohumin—Košice—Užhorod. Połączenie ze st. Štrba autobusami, w zimie saniami, lub ze st. Poprad-Vel'ka kolejką elektryczną.

SEZON i TAKSA KLIMATYCZNA. Sezon letni od 15 czerwca do 30 września, zimowy od 15 grudnia do Świąt Wielkanocnych. Otwarte cały rok. Taksa klimatyczna: Za głowę ro-

dziny od 20 Kcz., najwyżej Kcz. 120. Za dalszych członków rodziny od 10—30 Kcz. za osobę tygodniowo.

ŚRODKI LECZNICZE. Zakład wodoleczniczy.

WSKAZANIA. Katary dróg oddechowych z wyjątkiem gruźlicy, choroby Basedowa i choroby nerwowe, rekonwalescencja.

LEKARZE. Lekarz klimatyczny na miejscu.

MIESZKANIE i UTRZYMANIE. Hotele Hrézdoslaw, Krivań, Iskra. Pokoje jednoosobowe od 14 Kcz., dwuosobowe od 20 Kcz. Utrzymanie od 35 Kcz. dziennie. Poza sezonem zniżki: np. ryczałtowo za pobyt 10 dni od 400 Kcz. (łącznie z wszelkiemi opłatami).

SPORT i ROZRYWKI Tennis, wiosłowanie, pływalnia, kąpiele słoneczne. Zimowe: narciarstwo, sanki, łyżwiarstwo, hockey.

INFORMACJE. Dr. Inż. J. Waldmüller, Warszawa, Żabia 4, tel. 231-70 — Czechosłowackie Biuro Informacyjne.

TATRANSKA ŁOMNICA (Łomnica Tatrzańska),

państw. uzdrowisko klimat., 850—900 m. w Tatrach Wysokich.

POŁĄCZENIA. Na linji Praha—Bohumin—Koślice—Użhorod. Stacja Poprad—Vel'ká (z uzdrowiskiem Tatranská Lomnica połączenie kolejką lokalną lub kolejką elektryczną).

SEZON i TAKSA KLIMATYCZNA. Sezon letni od 1 maja do końca paźtziernika, zimowy od 15 grudnia to końca marca. Uzdrowisko otwarte i poza sezonem. Taksa klimatyczna wynosi 20—40 Kcz. tygodniowo, w zimie 40 Kcz. za cały pobyt.

ŚRODKI LECZNICZE. Zakład wodoleczniczy i zakład fizykoterapeutyczny.

WSKAZANIA. Neurozy, schorzenia gruczołów wewnętrznej sekrecji, zwłaszcza choroba Basedowa, choroby dróg oddechowych z wyjątkiem gruźlicy, rekonwalescencja.

LEKARZE. Lekarz klimatyczny (apteka na miejscu).

MIESZKANIE i UTRZYMANIE. Hotel Praha. Pokoje jednoosobowe od 15 Kcz., dwuosobowe od 30 Kcz. Utrzymanie od 32 Kcz. do 42 Kcz. dziennie. Poza sezonem zniżki — ryczałtowo za pobyt 10 dni od 420 Kcz. (łącznie z utrzymaniem, taksą i t. d.).

INFORMACJE. Dr. Inż. J. Waldmüller, Warszawa, Żabia 4, tel. 231-70 — Czechosłowackie Biuro Informacyjne.

POLSKIE BIURO PODRÓŻY ORBIS

Centrala: WARSZAWA, Ossolińskich 8, tel. 5-47-55.

Oddział Główny, Warszawa. Marszałkowska 98, tel. 9.99-49.

Placówki krajowe.

ODDZIAŁY:

Bydgoszcz	Gdańska 15, tel. 6-67
Częstochowa	N. Marji Panny 16, tel. 21-60
Gdynia	Skwer Kościuszki 18, tel. 17-35
Katowice	Pocztowa 1, tel. 308-72
Kraków	Rynek 41, tel. 110-40
Krynica	Deptak: Dom pod Szwajcarem, tel. 151
Lwów	Plac Marjacki 8, tel. 11-46
Łódź	Piotrkowska 65, tel. 101-20
Poznań	Plac Wolności 9, tel. 52-18
Toruń	Szeroka 1/3, tel. 376
Warszawa	Marszałkowska 153, tel. 2-64-11
"	Nalewki 8, tel. 11-64-50
Wilno	Mickiewicza 20, tel. 8-83
Zakopane	Krupówki 28, tel. 3-77

Placówki zagraniczne.

Berlin N. W. 7	92, Friedrichstrasse, tel. A 6 Merkur 8088
Bruksela	50, rue des Colonies, tel. 17-36
Bukareszt	2, Strada Clémenceau, tel. 369-53
Liège	34, rue Dominicaine, tel. 105-34
Lille	30, rue Faidherbe, tel. 500-57
Londyn S. W. 1	25, Cockspur Street, tel. Whitehall 2094
Paryż (IX)	5, rue de la Chaussée d'Antin, tel. Provence 65-15
Paryż (XVII)	93, Bld. Berthier, tel. Carnot 63-35. Oddział emigracyjny
Strassburg	2 bis, rue de la Fonderie, tel. 10-66
Wiedeń 1	41, Kärntnerstrasse, tel. R. 26-1-43